

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.02.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	19.02.2023
Avaldamismärge:	RT I, 05.05.2022, 28

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus¹

Vastu võetud 26.10.2017

[RT I, 17.11.2017, 2](#)

jõustumine 27.11.2017, § 19 lõige 3 ja §-d 76–80
jõust. 01.09.2018 ning §-d 81 ja 95 jõust. 01.01.2019

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 2	27.11.2017, osaliselt 01.01.2018
19.12.2018	RT I, 04.01.2019, 12	14.01.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
20.02.2019	RT I, 19.03.2019, 11	01.01.2020
11.12.2019	RT I, 31.12.2019, 2	10.03.2020
17.06.2020	RT I, 10.07.2020, 1	20.07.2020, osaliselt 10.09.2020, 01.01.2021, 10.01.2021 ja 10.05.2021; osaliselt muudetud [RT I, 21.11.2020, 1]
12.11.2020	RT I, 21.11.2020, 1	23.11.2020, osaliselt 01.01.2021
16.12.2020	RT I, 04.01.2021, 1	01.05.2021
17.03.2021	RT I, 26.03.2021, 1	01.01.2022
06.04.2021	RT I, 14.04.2021, 1	24.04.2021, osaliselt 30.06.2021
12.05.2021	RT I, 02.06.2021, 1	12.06.2021, osaliselt 07.03.2022
23.02.2022	RT I, 12.03.2022, 2	15.03.2022
13.04.2022	RT I, 05.05.2022, 1	01.02.2023

1. peatükk Üldsätted

1. jagu Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

§ 1. Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

(1) Käesoleva seaduse eesmärk on ettevõtluskeskkonna usaldusväärsust ja läbipaistvust suurendades tõkestada Eesti Vabariigi rahandussüsteemi ning majandusruumi kasutamist rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks.

(2) Käesoleva seadusega reguleeritakse:

1) rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide hindamise, juhtimise ja maandamise põhimõtteid;

2) Rahapesu Andmebüroo tegevuse aluseid;

[[RT I, 21.11.2020, 1](#)- jõust. 01.01.2021]

3) järelevalvet kohustatud isikute üle seaduse täitmisel;

4) tegelike kasusaajate andmete kogumise ja avaldamisega kaasnevaid kohustusi;

[[RT I, 10.07.2020, 1](#)- jõust. 20.07.2020]

5) maksekontode omanike andmete kogumise ja avaldamisega kaasnevaid kohustusi;

6) kohustatud isikute vastutust seadusest tulenevate nõuete rikkumise korral.

(3) Käesolevas seaduses ette nähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Seaduse kohaldamine

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse järgmiste isikute majandus-, kutse- ja ametitegevuses:

- 1) krediitiasutused;
- 2) finantseerimisasutused;
- 3) hasartmängu, välja arvatud kaubanduslik loterii, korraldajad;
- 4) isikud, kes vahendavad kinnisasja ostu või müüki;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

4¹) isikud, kes vahendavad kinnisasja kasutustehinguid, kui tehinguga kokku lepitud kasutustasu on vähemalt 10 000 eurot kuus;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

5) kauplejad, kui neile tasutakse või nad tasuvad sularahas vähemalt 10 000 eurot või sellega võrdväärse summa muus väärings, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

6) isikud, kes tegelevad väärismetalli, väärismetalltoodete, välja arvatud tootmise, teaduse ja meditsiini vajadusteks kasutatavad väärismetallid ja väärismetalltooted, või vääriskivide kokkuostu või hulгимүүгига;

7) vandeaudiitorid audiitoriteenuse osutamisel ja raamatupidamisteenuse pakkujad;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

8) raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujad;

9) usaldushalduse ja äriühingute teenuse pakkujad;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

10) virtuaalvääringu teenuse pakkujad;

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

11) [kehtetu -RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

12) väärtpaberite keskkodepositoorium, kui ta korraldab väärtpaberikontode avamist ja osutab registritoimingutega seotud teenuseid ilma kontohalduri vahendusega;

13) piiriülest sularaha ja väärtpaberite veo teenust osutavad ettevõtjad;

14) pandimajapidajad;

15) kunstiteostega kauplejad ja isikud, kes vahendavad kunstiteoseid või ladustavad neid tolli vabatsoonis, kui neile sellega seoses tasutakse või nad tasuvad summa väärtusega vähemalt 10 000 eurot korraga või mitme omavahel seotud maksena ühe aasta jooksul.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri, ajutise pankrotihalduri ja muu õigusteenuse osutaja majandus-, kutse- või ametitegevuses, kui ta tegutseb finants- või kinnisvaratehingus oma kliendi eest ja nimel. Samuti kohaldatakse käesolevat seadust nimetatud isiku majandus-, kutse- või ametitegevuses, kui ta juhendab tehingu kavandamist või selle tegemist või teeb ametitoimingut või osutab ametiteenust, mis on seotud:

1) kinnisasja, ettevõtte või äriühingu aktsiate või osade ostu või müügiga;

2) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega;

3) makse-, hoiu- või väärtpaberikontode avamise või haldamisega;

4) äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega;

5) usaldushalduse, äriühingu, sihtasutuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse asutamise, tegevuse või juhtimisega.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Käesolevat seadust kohaldatakse mittetulundusühingutele mittetulundusühingute seaduse tähenduses ja teistele juriidilistele isikutele, kellele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse sätteid, ning sihtasutustele sihtasutuste seaduse tähenduses, kui neile tasutakse või nad tasuvad sularahas üle 5000 euro või sellega võrdväärse summa muus väärings, sõltumata sellest, kas tasutakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul, või kui klient või tehing osalev isik või tehing on seotud riigiga või jurisdiktsiooniga, mis on nimetatud käesoleva seaduse § 37 lõike 4 punktis 3.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(4) Käesolevat seadust kohaldatakse Eesti Pangale, kui ta kõrvaldab käibelt või vahetab ümber pangatähti või münte üle 10 000 euro väärtuses või sellega võrdväärse summa muus väärings või kui talle tasutakse meenemüntide või teiste numismaatilis-bonistiliste toodete eest sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus väärings, sõltumata sellest, kas tasutakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 10 nimetatud virtuaalvääringu teenuse pakkujatele kohaldatakse käesolevas seaduses finantseerimisasutuste kohta sätestatud. Käesoleva seaduse kohaldamisel virtuaalvääringu teenuse pakkujatele lähtutakse teenusepakkuja tegelikust tahtest ning tema tegevuse olemusest ja eesmärgist.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(6) Käesoleva seaduse 9. peatükki kohaldatakse kõigile eraõiguslikele juriidilistele isikutele ja usaldushalduritele.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

2. jagu Mõisted

§ 3. Seaduses kasutatavad terminid

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) sularaha on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 9–12) artikli 2 lõikes 2 nimetatu;
- 2) vara on igasugune ese, samuti sellise eseme omandiõigust või muid selle esemega seotud õigusi tõendav dokument, sealhulgas elektroonne dokument, ning sellisest esemest saadud kasu;
- 3) kohustatud isik on käesoleva seaduse §-s 2 nimetatud isik;
- 4) ärisuhe on suhe, mis tekib kehtvuslepingu sõlmimisel majandus- või kutsetegevuses kohustatud isiku poolt teenuse osutamiseks või kauba müümiseks või muul viisil turustamiseks või mis ei põhine kehtvuslepingul, kuid mille puhul kontakti loomise ajal võiks mõistlikult oodata suhte teatavat kestvust ja mille jooksul teeb kohustatud isik teenust või ametiteenust osutades, ametitoiminguid tehes või kaupa pakkudes korduvalt eraldiseisvaid tehinguid majandus-, kutse- või ametitegevuse käigus;
- 5) klient on kohustatud isikuga ärisuhtes olev isik;
- 6) vääriskivid on looduslikud ja tehiskivid vääriskivid ning poolvääriskivid, nende pulber ja puru ning looduslikud ja kultiveeritud pärlid;
- 7) väärismetall on väärismetall väärismetalltoodete seaduse tähenduses;
- 8) väärismetalltoode on väärismetalltoode väärismetalltoodete seaduse tähenduses;
- 9) virtuaalvääring on digitaalsel kujul esitatud väärtus, mis on digitaalselt ülekantav, säilitatav või kaubeldav ja mida füüsilised või juriidilised isikud aktsepteerivad maksevahendina, kuid mis ei ole ühegi riigi seaduslik maksevahend ega rahaline vahend Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artikli 4 punkti 25 tähenduses ega makseinstrument või maksetehing sama direktiivi artikli 3 punktide k ja l tähenduses;
- 9¹) virtuaalvääringu teenus on käesoleva lõike punktides 10–10³ nimetatud teenus;
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]
- 10) virtuaalvääringu rahakotiteenus on teenus, mille raames luuakse klientidele või hoitakse klientide krüpteeritud võtmeid, mida saab kasutada virtuaalvääringute hoidmise, talletamise ja ülekandmise eesmärgil;
- 10¹) virtuaalvääringu vahetamise teenus on teenus, mille raames vahetab isik virtuaalvääringut raha vastu või raha virtuaalvääringu vastu või üht virtuaalvääringut teise vastu;
[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]
- 10²) virtuaalvääringu ülekande teenus on teenus, mis võimaldab teha vähemalt osaliselt elektrooniliselt tehingu virtuaalvääringu teenuse pakkuja kaudu algataja nimel eesmärgiga teisaldada virtuaalvääring saaja virtuaalvääringu rahakotti või -kontole, sõltumata sellest, kas tehingu algataja ja saaja on üks ja sama isik või kas tehingu algataja ja saaja kasutavad sama teenusepakkujat;
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]
- 10³) virtuaalvääringu väljastamisega seonduva väljastaja eest või nimel avaliku või suunatud pakkumise või müügi korraldamine või sellega seotud finantsteenuse osutamine;
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]
- 11) [kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]
- 12) [kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]
- 13) [kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]
- 14) [kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]
- 15) kohustatud isiku kõrgem juhtkond on juht või töötaja, kellel on piisavalt teadmisi kohustatud isiku riskidest seoses rahapesuga ja terrorismi rahastamisega ning piisav volitus riske mõjutavate otsuste tegemiseks, kuid kes ei pea olema juhatuse liige;
- 16) valuutavahetusteenus on ettevõtja poolt majandus- või kutsetegevuses ühe kehtiva valuuta vahetamine teise kehtiva valuuta vastu;
- 17) kontsern on ettevõtjate grupp, mis koosneb ematettevõtjast, selle tütarettevõtjatest äriseadustiku § 6 tähenduses ja üksustest, milles ematettevõtjal või selle tütarettevõtjatel on osalus, või selliste ettevõtjate grupp, mis moodustavad konsolideerimisgrupi raamatupidamise seaduse § 27 lõike 3 tähenduses;
- 18) suure riskiga kolmas riik on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 05.06.2015, lk 73–117), artikli 9 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud aktis nimetatud riik.

§ 4. Rahapesu

- (1) Rahapesu on kuritegelikust tegevusest saadud vara või selle asemel saadud vara:

1) muundamine või üleandmine eesmärgiga varjata vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikust tegevuses osalenud isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

2) omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et see on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;

3) tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamisviisi, ümberpaigutamise või omandiõiguse varjamine või varaga seotud muude õiguste varjamine.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Rahapesu on ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevustes osalemine, seotus nendega, nende toimepanemise katsed ning nendele kaasaitamine ja kihutamine või nende soodustamine või nendeks nõuandmine.

(3) Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui kuritegelik tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus teise riigi territooriumil.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud teadmist või eesmärki võib järeltada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.

(5) Rahapesuga on tegemist ka siis, kui sellise kuritegeliku tegevuse üksikasjad, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, ei ole kindlaks tehtud.

§ 5. Terrorismi rahastamine

Terrorismi rahastamine on terrorikuriteo ja selle toimepanemisele suunatud tegevuse ning terroristlikul eesmärgil reisimise rahastamine ning toetamine karistusseadustiku §-de 237³ ja 237⁶ tähenduses.

[RT I, 04.01.2019, 12- jõust. 14.01.2019]

§ 6. Krediidiasutus ja finantseerimisasutus

(1) Krediidiasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

1) krediidiasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.06.2013, lk 1–337) artikli 4 lõike 1 punkti 1 tähenduses;

2) Eestis äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse filiaal.

(2) Finantseerimisasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

1) valuutavahetusteenuse pakkuja;

2) makseteenuse pakkuja makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse tähenduses, välja arvatud makse algatamise ja kontoteabe teenuse pakkuja;

3) e-raha asutus makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse tähenduses;

4) kindlustusandja kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusandja*) ulatuses, milles ta pakub elukindlustusega seotud teenuseid, välja arvatud kogumispensionide seaduse tähenduses kohustusliku kogumispensioni kindlustuslepingutega seotud teenuseid;

5) kindlustusmaakler kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusmaakler*) ulatuses, milles ta tegeleb elukindlustuse turustamisega või pakub muid investeerimisega seotud teenuseid;

6) fondivalitseja, välja arvatud kogumispensionide seaduse tähenduses kohustusliku pensionifondi valitsemisel, ja aktsiaseltsina asutatud investeerimisfond investeerimisfondide seaduse tähenduses;

7) investeerimisühing väärtpaberitur seaduse tähenduses;

8) krediidiantja ja krediidivahendaja krediidiantjate ja -vahendajate seaduse tähenduses;

9) hoiu-laenuühistu hoiu-laenuühistu seaduse tähenduses;

10) e-raha asutuse või makseteenuse pakkuja määratud keskne kontaktpunkt;

11) muu finantseerimisasutus krediidiasutuste seaduse tähenduses;

12) käesoleva lõike punktides 1–11 nimetatud isikust välisriigi teenusepakkuja Eesti äriregistrisse kantud filiaal.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 7. Korrespondentsuhe

Korrespondentsuhe käesoleva seaduse tähenduses on:

1) püsivalt ja kestvalt finantsteenuste osutamine ühe krediidiasutuse (korrespondentasutus) poolt teisele krediidiasutusele (respondentasutus), sealhulgas arvelduskonto, maksekonto või muu kontoteenuse ning sellega seonduvate rahahalduse, rahvusvahelise rahaülekande, tšekkide lunastamise, laiendatud kasutusõigusega konto teenuse ja valuutavahetusteenuse osutamine;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

2) krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste omavahelised suhted, sealhulgas sellised suhted, mille puhul korrespondentasutus osutab respondentasutusele sarnaseid teenuseid tema klientide teenindamiseks, ning sellised suhted, mis on loodud väärtpaberitehingute või rahaülekannete tegemiseks.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 7¹. Usaldushaldus

(1) Usaldushaldus käesoleva seaduse tähenduses on seda tunnustava riigi õiguse alusel loodud või tekkinud õigussuhe, mille kohaselt valitseb usaldushaldur usaldushalduse looja eraldatud varakogumit oma nimel, kuid soodustatud isikute huvides või muu kindlaksmääratud eesmärgi kohaselt, samuti õiguslik üksus, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 31 lõike 10 alusel Euroopa Komisjoni avaldatud koondloetelus.

(2) Käesoleva seadusega ette nähtud usaldushaldust puudutavate andmete esitamisel ei ole muid õiguslikke tagajärgi peale käesolevas seaduses sätestatute.

(3) Usaldushaldust tunnustavaks riigiks loetakse riiki, mis on osaline usaldushaldust puudutava õiguse ja nende tunnustamise 1985. aasta 1. juuli Haagi konventsioonis.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 8. Usaldushalduse ja äriühingute teenuse pakkuja

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

Usaldushalduse ja äriühingute teenuse pakkuja käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline või juriidiline isik, kes oma majandus- või kutsetegevuses osutab kolmandale isikule vähemalt ühte järgmistest teenustest:

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

- 1) äriühingu või muu juriidilise isiku asutamine, sealhulgas osaluse võõrandamisega seotud toimingud;
- 2) tegutsemine juhatajana või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna täisühingus või sellisel positsioonil muus juriidilises isikus, samuti teise isiku nimetatud ametikohale asumise korraldamine;
- 3) asukoha või tegevuskoha aadressi, sealhulgas aadressi kui kontaktandmete osa kasutamise või postisaadetiste vastuvõtmiseks aadressi kasutamise võimaldamine ja muude eelnimetatuga seonduvate teenuste pakkumine äriühingule või muule juriidilisele isikule, seltsingule või muule juriidilise isiku staatust mitteomavale isikute ühendusele;
- 4) usaldushaldurina või seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindajana tegutsemine või teise isiku määramine sellele positsioonile;
- 5) aktsionäri esindajana tegutsemine või teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine, välja arvatud nende äriühingute puhul, kelle väärtpaberid on reguleeritud väärtpaberiturul kauplemisele võetud ja kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu õigusaktidega kooskõlas olevaid avalikustamismõndeid või võrdväärseid rahvusvahelisi standardeid.

§ 9. Tegelik kasusaaja

(1) Tegelik kasusaaja käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik:

- 1) kellel on omandi või muul viisil kontrollimise kaudu lõplik valitsev mõju füüsilise või juriidilise isiku üle või
- 2) kelle huvides, kasuks või nimel tehing või toiming tehakse.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Kui tegelikku kasusaajat ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil võimalik kindlaks teha, on äriühingu tegelik kasusaaja selline füüsiline isik, kelle otsene või kaudne osalus või kõigi otseste ja kaudsete osaluste summa ületab äriühingus 25 protsenti, sealhulgas osalused esitajaaktsiate või -osade kujul või muul viisil.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Otsene osalus tähendab, et füüsilisel isikul on äriühingus osalus isiklikult. Kaudne osalus tähendab, et füüsilisel isikul on äriühingus osalus ühe või mitme isiku või isikute ahela kaudu.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(4) Kui pärast kõikvõimalike tuvastusmeetodite ammendumist ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud isikut võimalik kindlaks teha ja eeldusel, et sellise isiku olemasolu kahtlustamiseks puudub ka alus, või juhul, kui on kahtlus, kas kindlaks tehtud isik on tegelik kasusaaja, loetakse tegelikuks kasusaajaks sellist füüsilist isikut, kes on kõrgema juhtorgani liige.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(4¹) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele vastab mitu isikut, sealhulgas siis, kui kõrgema juhtorgani liikmeid on mitu, kui on mitu kõrgemat juhtorganit või kui äriühingus omab osalust teine juriidiline isik ühe või mitme isiku või isikute ahela kaudu, käsitatakse tegeliku kasusaajana äriühingu üle faktilist kontrolli teostavat isikut või isikuid, kes teevad äriühingus strateegilisi otsuseid või selliste isikute puudumise korral teostavad igapäevast ja regulaarset juhtimist.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(4²) Kui äriühingu tegelikuks kasusaajaks on usaldushaldur, loetakse tegelikeks kasusaajateks kõik käesoleva paragrahvi lõike 6 punktides 1–5 nimetatud isikud.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(5) [Kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(6) Usaldushalduse või juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse puhul on tegelik kasusaaja:

- 1) usaldushalduse või ühenduse looja;
- 2) usaldushaldur või usaldusisik;
- 3) vara säilimist tagav ja kontrolliv isik, kui selline isik on määratud;
- 4) soodustatud isik või kui soodustatud isik või isikud määratakse tulevikus, siis isikute ring, kelle huvides usaldushaldus või isikute ühendus loodi või tegutseb;
- 5) muu isik, kes ükskõik millisel moel omab lõplikku kontrolli usaldushalduse või ühenduse vara üle.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 6 nimetamata isiku või isikute ühenduse puhul võib määrata tegelikuks kasusaajaks juhatuse liikmed või esimehe, võttes arvesse lõike 1 punktis 1 sätestatut.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(8) [Kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(9) [Kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 9¹. Riikliku taustaga isik

(1) Riikliku taustaga isik käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid ja kelle suhtes jätkuvalt esinevad sellega seotud riskid.

(2) Avaliku võimu oluliste ülesannete täitjateks loetakse vähemalt:

- 1) riigipea või valitsusjuht;
- 2) minister, ase- või abiminister;
- 3) seadusandliku kogu liige;
- 4) erakonna juhtorgani liige;
- 5) riigi kõrgeima kohtu kohtunik;
- 6) riigikontrolör või keskpanga nõukogu või juhatuse liige;
- 6¹) õiguskantsler;
- 7) suursaadik, saadik või asjur;
- 8) kaitsejõudude kõrgem ohvitser;
- 9) riigi valitseva mõju all oleva äriühingu juhatuse ja haldus- või järelevalveorgani liige;
- 10) rahvusvahelise organisatsiooni juht, juhi asetäitja ja juhtorgani liige.

[RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 24.04.2021]

(3) Sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatust, ei loeta riikliku taustaga isikuks kesk- ja alamastme ametnikke.

(4) Riikliku taustaga isikuks loetakse ka isik, keda vastavalt Euroopa Komisjoni avaldatud loetelule peab avaliku võimu oluliste ülesannete täitjaks Euroopa Liidu liikmesriik, Euroopa Komisjon või Euroopa Liidu territooriumil akrediteeritud rahvusvaheline organisatsioon.

(5) Loetelu Eesti ametikohtadest, mille täitjaid loetakse riikliku taustaga isikuteks, kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(6) Eestis akrediteeritud rahvusvaheline organisatsioon koostab loetelu oma organisatsiooni ametikohtadest, mille täitjaid loetakse riikliku taustaga isikuteks, hoiab seda ajakohasena ja teavitab selles tehtavatest muudatustest valdkonna eest vastutavat ministrit.

(7) Riikliku taustaga isiku pereliige käesoleva seaduse tähenduses on tema:

- 1) abikaasa või abikaasaga samaväärseks peetav isik;
- 2) vanem;
- 3) laps;
- 4) lapse abikaasa või abikaasaga samaväärseks peetav isik.

(8) Riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetav isik käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik, kelle kohta on teada, et:

- 1) ta on juriidilise isiku või usaldushalduse tegelik kasusaaja koos riikliku taustaga isikuga;
- 2) tal on lähedased ärisuhted riikliku taustaga isikuga;
- 3) ta on riikliku taustaga isiku huvides loodud juriidilise isiku või usaldushalduse tegelik kasusaaja.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 10. Riskiisu

(1) Riskiisu on kohustatud isiku riskide taseme ja riskide tüüpide kogum, mida ta on valmis oma tegevuse käigus võtma oma majandustegevuse ja strateegiliste eesmärkide elluviimise nimel ja mille kinnitab kohustatud isiku kõrgem juhtkond kirjalikus vormis.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel tuleb võtta arvesse riske, mida kohustatud isik on valmis võtma või mida ta soovib vältida seoses oma majandustegevusega, ning kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid kompensatsioonimehhanisme, nagu planeeritav tulu, kapitali või muude likviidsete vahendite abil rakendatavad meetmed või teised asjaolud, nagu maine riskid ning rahapesu ja terrorismi rahastamise või muu ebaeetilise tegevusega kaasnevad õiguslikud ja muud riskid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel määrab kohustatud isik vähemalt selle, millistele tunnustele vastavate isikutega ta soovib ärisuhteid vältida ning milliste puhul ta kohaldab tugevdatud hoolsusmeetmeid, sealhulgas hindab kohustatud isik selliste isikutega kaasnevaid riske ning määrab nende riskide maandamiseks asjakohased meetmed.

(4) Krediidiasutuse või finantseerimisasutuse juhatus määrab käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel ka selle, kas ärisuhteid kavatsetakse luua Euroopa Majanduspiirkonna välisest riigist pärit isikutega.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 10.09.2020]

2. peatükk Rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide juhtimine

1. jagu Riskide hindamine

§ 11. Riiklik riskihinnang

(1) Riikliku riskihinnanguga:

1) nähakse ette rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaste õigusaktide, muude valdkonna ja sidusvaldkondade regulatsioonide ning järelevalveasutuste juhendite väljatöötamise ja muutmise vajadus;

2) määratakse muu hulgas sektorid, valdkonnad, tehingumahud ja -liigid ning vajaduse korral riigid või jurisdiktsioonid, mille suhtes kohustatud isikud peavad kohaldama tugevdatud hoolsusmeetmeid, mida vajaduse korral täpsustatakse;

3) määratakse muu hulgas sektorid, valdkonnad, tehingumahud ja -liigid, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise risk on väiksem ning kus on võimalik rakendada lihtsustatud hoolsusmeetmeid;

4) antakse juhiseid ministriumidele ning nende valitsemisala asutustele vahendite eraldamiseks ja prioriteetide seadmiseks rahapesuga võitlemisel ning terrorismi rahastamise tõkestamisel;

5) antakse ülevaade rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra institutsioonilisest struktuurist ning menetlustest, samuti selleks eraldatud inimressurssidest ja rahalistest vahenditest.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel võetakse arvesse ja kogutakse asjakohane teave, statistika ja analüüsid, mis on avaldatud või ministriumidele või nende valitsemisala asutustele kättesaadavad, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Komisjoni asjakohased riskihinnangud, raportid ning soovitused, järgides seejuures andmekaitseõudeid.

(3) Riikliku riskihinnangu üldistatud tulemused avaldatakse Rahandusministeeriumi veebilehel ning tehakse viivitamata kättesaadavaks kohustatud isikutele, Euroopa Komisjonile, Euroopa Pangandusjärelevalve Asutusele ja teistele Euroopa Liidu liikmesriikidele.

[RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 30.06.2021]

(4) **Valdkonna eest vastutav ministerv** võib määrusega kehtestada riikliku riskihinnangu alusel summalised piirmäärad, nõuded ärisuhte seirele või muud riskipõhised piirangud, mille eesmärk on maandada rahapesu või terrorismi rahastamise riske.

(5) Rahandusministeerium avaldab oma veebilehel lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise valdkonna koondstatistika.

§ 12. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valitsuskomisjon

(1) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjon on valitsuskomisjon, kelle ülesanne on:

1) koordineerida riikliku riskihinnangu koostamist ning selle hinnangu ajakohasena hoidmist;

- 2) koostada riiklikus riskihinnangus tuvastatud riske maandavate meetmete ja tegevuste rakendamise plaan (edaspidi *tegevusplaan*), määrares kindlaks asutused, kes riske maandavaid meetmeid ja tegevusi rakendavad, ning tähtajad, mille jooksul tuleb meetmed rakendada ja tegevused läbi viia;
- 3) korraldada ja kontrollida tegevusplani täitmist;
- 4) välja töötada käesoleva lõike punktide 1–3 alusel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alane poliitika ning teha ettepanekuid seaduste muutmise kohta valdkonna ja sidusvaldkondade eest vastutavatele ministritele;
- 5) teha rahapesu ja terrorismi rahastamise ning massihävitusrelvade leviku tõkestamise alast riigisisest koostööd.

(2) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni kuuluvad valdkonna eest vastutav minister ja kantsler ning sidusvaldkondade eest vastutavate ministriumide kantslerid, Rahapesu Andmebüroo, Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni esindajad ning teiste asjaomaste ametite ja valitsusasutuste esindajad.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni juurde luuakse kohustatud isikute esindajate komisjon (edaspidi *туруosaliste nõukoda*), kelle eesmärk on valitsuskomisjonile tema ülesannete täitmisega seoses nõu anda. Lisaks võib valitsuskomisjoni ülesannete täitmiseks moodustada ajutisi ja alalisi töörühmi, kuhu võib kaasata kohustatud isikute esindajaid ja teisi asjatundjaid. Turuosaliste nõukoja ning ajutise ja alalise töörühma töökorra ja ülesanded kehtestab ning liikmed määrab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(4) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni liikmete arvu ning töökorra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(5) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni asjaajamist korraldab Rahandusministeerium.

§ 13. Kohustatud isiku tegevusest tulenevate riskide juhtimine

(1) Kohustatud isikud koostavad oma tegevusega kaasnevate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide tuvastamiseks, hindamiseks ning analüüsimiseks riskihinnangu, võttes arvesse vähemalt järgmisi riskikategooriaid:

- 1) klientidega seonduv risk;
- 2) riikide või geograafiliste piirkondade või jurisdiktsioonidega seonduv risk;
- 3) toodete, teenuste või tehingutega seonduv risk;
- 4) kohustatud isiku ja klientide vaheliste suhtlus- või vahenduskanalitega või toodete, teenuste või tehingute edastamiskanalitega seonduv risk.

(2) Riskide tuvastamiseks, hindamiseks ja analüüsimiseks tehtavad sammud peavad olema proportsionaalsed kohustatud isiku majandus- ja kutsetegevuse laadi, ulatuse ning keerukusastmega.

(3) Riskihinnangu tulemusel määrab kohustatud isik kindlaks:

- 1) väiksema ja suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga valdkonnad;
- 2) riskiisu, sealhulgas äritegevuse käigus pakutavate toodete ja teenuste mahu ning ulatuse;
- 3) riskijuhtimise mudeli, sealhulgas lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmed, et tuvastatud riske maandada.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riskihinnang ja lõike 3 punktis 2 nimetatud riskiisu kindlaksmääramine dokumenteeritakse ning neid dokumente ajakohastatakse vastavalt vajadusele ja riikliku riskihinnangu avalikustatud tulemustele. Pädeva järelevalveasutuse nõudmisel esitab kohustatud isik käesoleva paragrahvi alusel koostatud dokumendid järelevalveasutusele.

(5) Kohustatud isiku üle järelevalvet tegev pädev järelevalveasutus võib otsustada kohustatud isiku, välja arvatud Finantsinspektsiooni järelevalve alla kuuluva kohustatud isiku taotlusel ja koosõlas riikliku riskihinnanguga, et dokumenteeritud riskihinnangu koostamine ei ole kohustuslik, kui kohustatud isiku tegevusele omased valdkonna konkreetset riskid on selged ja arusaadavad või kui pädeva järelevalveasutuse koostatud või riikliku riskihinnanguga on selle valdkonna riskid, riskiisu ja riskijuhtimise mudel määratud ning kohustatud isik rakendab neid.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 2 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

2. jagu

Kohustatud isiku riskide juhtimise süsteem

§ 14. Protseduurireglid ja sisekontrollieeskiri

(1) Kohustatud isik kehtestab protseduurireglid, millega tõhusalt maandatakse ja juhitakse muu hulgas käesoleva seaduse § 13 kohaselt koostatud riskihinnangu raames tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riske. Protseduurireglite täitmise kontrollimiseks kehtestab kohustatud isik sisekontrollieeskirja,

mis kirjeldab sisekontrolli süsteemi toimimise, sealhulgas siseauditi ja vajaduse korral vastavuskontrolli rakendamise korda, kus on muu hulgas kirjeldatud töötajate kontrollimise kord. Protseduurireeglid sisaldavad vähemalt järgmist:

- 1) kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kohaldamise korda, sealhulgas käesoleva seaduse §-s 32 nimetatud lihtsustatud hoolsusmeetmete ja §-s 36 nimetatud tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamise korda;
- 2) mudelit kliendi ja tema tegevusega seotud riskide tuvastamiseks ja juhtimiseks ning kliendi riskiprofiili määramist;
- 3) meetodikat ja juhendit, kui kohustatud isikul tekib rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlus või on tegemist ebatavalise tehingu või asjaoluga, samuti käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud teatamiskohustuse täitmise juhendit;
- 4) andmete säilitamise ja nende kättesaadavaks tegemise korda;
- 5) juhendit, kuidas tulemuslikult kindlaks teha, kas tegemist on riikliku taustaga isikuga või isikuga, kelle suhtes rakendatakse rahvusvahelisi sanktsioone, või isikuga, kelle elu- või asukoht on suure riskiga kolmandas riigis või riigis, mis vastab käesoleva seaduse § 37 lõikes 4 nimetatud tingimustele;
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]
- 6) uute ja olemasolevate tehnoloogiatega ning teenuste ja toodetega, sealhulgas uute või ebatraditsiooniliste müügikanalite ning uute või arenevate tehnoloogiatega kaasnevate riskide tuvastamise ja juhtimise korda.

(2) Kohustatud isik korraldab protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja täitmise ning rakendamise kohustatud isiku töötajate poolt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri võivad sisalduda ühes või mitmes dokumendis, need peavad olema proportsionaalsed kohustatud isiku majandus- ja kutsetegevuse laadi, ulatuse ja keerukusastmega ning need peab kehtestama kohustatud isiku kõrgem juhtkond. Kohustatud isik peab kehtestama protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja ajakohasust regulaarselt kontrollima ning vajaduse korral kehtestama uued protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirja või tegema neis vajalikud muudatused.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud kohustuse täitmisel arvestab krediiasutus ja finantseerimisasutus pädeva järelevalveasutuse ning Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse ja andmekaitse järelevalveasutuse asjakohastes juhendites tooduga.
[RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 30.06.2021]

(5) Kui kohustatud isikul on siseauditi kohustus, tuleb siseauditi käigus kontrollida ka protseduurireeglitest kinnipidamist ja sisekontrollieeskirja täitmist käesoleva seaduse tähenduses.

(6) Kohustatud isikuks oleva juriidilise isiku juhatus, kohustatud isikust filiaali juhataja või nende puudumisel kohustatud isik peab tagama töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine või tehingute tegemine, käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmise alase koolituse, mis peab toimuma, kui töötaja nimetatud tööülesannete täitmist alustab ja pärast seda regulaarselt või vastavalt vajadusele. Koolitusel peab andma muu hulgas teavet protseduurireeglites ette nähtud kohustustest, rahapesu ja terrorismi rahastamise toimepanemise nüüdisaegsetest meetoditest ning sellega kaasnevatest riskidest, isikuandmete kaitse nõuetest, sellest, kuidas ära tunda võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toiminguid, ja juhiseid sellistes olukordades reageerimiseks.

(7) Kohustatud isik, välja arvatud krediiasutus või finantseerimisasutus, võib taotleda pädevalt järelevalveasutuselt dokumenteeritud protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja koostamise kohustusest osalist või täielikku vabastamist. Otsuse tegemisel võtab pädev järelevalveasutus arvesse riiklikku riskihinnangut, kohustatud isiku majandus- või kutsetegevuse laadi, ulatust ja keerukusastet ning seda, kas kohustatud isikuga seotud konkreetsed riskid on väikesed või tõhusalt juhitud, järgides käesolevat seadust, selle alusel antud õigusakte ja pädevate järelevalveasutuste juhendeid.

(8) **Valdkonna eest vastutav ministervõib** määrusega kehtestada krediiasutuste ja finantseerimisasutuste kehtestatavatele protseduurireeglitele, nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirjale ning nende rakendamisele esitatavad täpsustavad nõuded.

(9) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 2 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

§ 15. Riskide juhtimine kontsernis

(1) Käesoleva seaduse § 14 rakendamisel arvestatakse, et kohustatud isik, kes kuulub emattevõtjana kontserni, kohaldab kontserniüleste protseduurireeglite ja nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirja, olenemata sellest, kas kõik kontserni kuuluvad ettevõtjad asuvad ühes riigis või eri riikides. See kohustus hõlmab muu hulgas kontsernisisesse korra kehtestamist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alase teabe vahetamiseks ning sarnaste isikuandmete kaitse reeglite kehtestamist. Kohustatud isik tagab, et kontserniülised protseduurireeglid ja nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirja arvestavad kohases ulatuses teise Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849, kui kohustatud isikul on selles liikmesriigis esindus, filiaal või enamusosalusega tütarettevõtja.

(2) Kui kohustatud isikul on esindus, filiaal või enamusalusega tütarettevõtja kolmandas riigis, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise miinimumnõuded ei ole võrdväärsed Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega, rakendatakse selles esinduses, filiaalis ja enamusalusega tütarettevõtjas käesoleva seaduse nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja, sealhulgas isikuandmete kaitse nõudeid niivõrd, kui need on lubatud kolmanda riigi õigusega.

(3) Kui kohustatud isik tuvastab olukorra, kus kolmanda riigi õigus ei võimalda tema esinduses, filiaalis või enamusalusega tütarettevõtjas rakendada käesoleva seaduse nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja, teavitab ta sellest pädevat järelevalveasutust. Pädev järelevalveasutus teavitab liikmesriike, ja kui see on asjakohane, Euroopa Pangandusjärelevalve Asutust, kui käesoleva lõike esimese lause kohaselt on selgunud, et kolmanda riigi õigus ei võimalda kontsernis rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja.
[RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 30.06.2021]

(4) Kohustatud isik tagab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul esinduses, filiaalis või enamusalusega tütarettevõtjas lisameetmete kohaldamise, millega tõhusalt juhitakse muul viisil rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud riske, teavitades võetud meetmetest pädevat järelevalveasutust. Pädeval järelevalveasutusel on sellisel juhul õigus ettekirjutusega muu hulgas nõuda, et kohustatud isik ning kohustatud isiku esindus, filiaal või enamusalusega tütarettevõtja:

- 1) ei looks selles riigis uusi ärisuhteid;
- 2) lõpetaks selles riigis olemasolevad ärisuhted;
- 3) peataks teenuse osutamise osaliselt või täielikult;
- 4) lõpetaks oma tegevuse;
- 5) rakendaks muid Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 45 lõike 7 alusel kehtestatud regulatiivsetes tehnilistes standardites ette nähtud meetmeid.

(5) Kontserni sees jagatakse teavet Rahapesu Andmebüroole edastatud kahtluse kohta, välja arvatud juhul, kui Rahapesu Andmebüroo on andnud teistsuguse korralduse.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) E-raha asutus ja makseteenuse pakkuja, kes tegutseb Eestis muus vormis kui filiaalina ja kelle peakontor asub teises Euroopa Liidu liikmesriigis, määrab pädeva järelevalveasutuse korraldusel vastavalt Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 45 lõike 9 alusel kehtestatud regulatiivsetele tehnilistele standarditele Eestis keskse kontaktpunkti, mille ülesanne on tagada e-raha asutuse või makseteenuse pakkuja nimel vastavus käesoleva seaduse nõuetega, ning esitab pädeva järelevalveasutuse taotlusel oma tegevuse kohta dokumente ja teavet.

(7) Kohustatud isikust välisriigi teenusepakkuja Eesti äriregistrisse kantud filiaal või välisriigi teenusepakkuja enamusalusega tütarettevõtja jätab kontserniülesed protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirja kohaldamata ulatuses, milles nende täitmine oleks vastuolus käesoleva seaduse alusel koostatud riigisisese riskihinnanguga või käesolevas seaduses sätestatud või selle alusel kehtestatud nõuetega.

§ 16. Koostöö ja infovahetus

(1) Kohustatud isikud võivad teha omavahel koostööd rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, sealhulgas edastades või vahetades teavet ning vastates päringutele mõistliku aja jooksul, järgides õigusaktidest tulenevaid kohustusi ja piiranguid.

(2) Kohustatud isikud võivad omavahel vahetada teavet, mida üks neist vajab ja mida teine on hankinud käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktist 1, 3 või 5 tuleneva hoolsusmeetme kohaldamiseks, järgides käesolevas seaduses sätestatud piiranguid ja hea usu põhimõtet, kuid sõltumata üheski muus seaduses sätestatud panga-, äri-, ameti-, kutse- või muu saladuse hoidmise kohustusest või info jagamise piirangust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ei kohaldata, kui kohustatud isik hindab kliendi õiguslikku olukorda, kaitseb või esindab klienti kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas nõustab klienti menetluse alustamise või vältimise küsimuses, sõltumata sellest, kas teave on saadud enne menetlust, menetluse kestel või pärast menetlust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel saadud infot on lubatud kasutada üksnes käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmisel, arvestades kõiki käesolevas seaduses sätestatud nõudeid, sealhulgas andmete kogumise, säilitamise ja kaitse reegleid. Kohustatud isikute vaheline teabe edastamise või vahetamise ulatus ja viis lepatakse kokku vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(5) Käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 rakendamisel võivad kohustatud isikud vahetada muu hulgas teavet rahvusvahelise sanktsiooni seaduse §-s 9 nimetatud õigusaktidest ja muudest kohustatud isiku suhtes siduvatest kokkulepetest tulenevate sanktsioonide kohta. Saadud infot on lubatud kasutada üksnes õigusaktiga kehtestatud kohustuste täitmisel, arvestades kõiki käesolevas seaduses sätestatud nõudeid, sealhulgas andmete kogumise, säilitamise ja kaitse reegleid. Kohustatud isikute vaheline teabe edastamise või vahetamise ulatus ja viis lepatakse kokku vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
[RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 24.04.2021]

§ 17. Vastutava juhatuse liikme ja kontaktisiku määramine

(1) Kui kohustatud isikul on rohkem kui üks juhatuse liige, määrab kohustatud isik juhatuse liikme, kes vastutab käesoleva seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktide ja juhendite rakendamise eest.

(2) Krediidiasutuse, finantseerimisasutuse ja käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 nimetatud kohustatud isiku juhatus või filiaali juhataja määrab isiku, kes on Rahapesu Andmebüroo kontaktisik (edaspidi *kontaktisik*). Kontaktisik allub otse kohustatud isiku juhatusele või filiaali juhatajale ning tal on käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks vajalik pädevus, vahendid ja juurdepääs asjakohasele teabele kõigis kohustatud isiku struktuuriüksustes.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Kontaktisiku võib määrata ka käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kohustatud isik.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(4) Kontaktisiku ülesandeid võib täita töötaja või struktuuriüksus. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, vastutab kontaktisiku ülesannete täitmise eest selle struktuuriüksuse juht. Kontaktisiku määramisest teavitatakse Rahapesu Andmebürood ja pädevat järelevalveasutust.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Kontaktisikuks võib määrata üksnes isiku, kes töötab alaliselt Eestis ning kellel on kontaktisiku ülesannete täitmiseks vajalik haridus, kutsealane sobivus, vajalikud võimed, isikuomadused ja kogemused ning laitmatu maine. Kontaktisiku määramine kooskõlastatakse Rahapesu Andmebürooga.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) Rahapesu Andmebürool on õigus saada kontaktisiku või kontaktisikukandidaadi sobivuse kontrollimiseks kontaktisikult või kontaktisikukandidaadilt, tema tööandjalt ja riigi andmekogudest teavet. Kui Rahapesu Andmebüroo teostatud kontrolli tulemusel selgub, et isiku usaldusväärsus on tema varasema tegevuse või tegevusetuse tõttu kahtluse all, ei ole selle isiku maine laitmatu ning kohustatud isik võib kontaktisiku töölepingu usalduse kaotuse tõttu erakorraliselt üles öelda. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, kohaldatakse käesolevas lõikes sätestatud selle struktuuriüksuse iga töötaja suhtes.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(7) Kontaktisiku ülesanded on muu hulgas:

1) kohustatud isiku tegevuses ilmnevatele ebatavalistele või rahapesu kahtlusega tehingutele või asjaoludele või terrorismi rahastamisele viitava teabe kogumise korraldamine ja analüüsimine;

2) teabe edastamine Rahapesu Andmebüroole rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral;

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

3) kohustatud isiku juhatusele või filiaali juhatajale perioodiliselt kirjalike ülevaadete esitamine käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise kohta;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

4) muude kohustuste täitmine, mis on seotud käesoleva seaduse nõuete täitmisega.

(8) Kontaktisikul on õigus:

1) teha kohustatud isiku juhatusele või filiaali juhatajale ettepanekuid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid sisaldavate protseduurireeglite muutmiseks ja täiendamiseks ning käesoleva seaduse § 14 lõikes 6 nimetatud koolituse korraldamiseks;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

2) nõuda kohustatud isiku struktuuriüksuselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisel tuvastatud puuduste kõrvaldamist mõistliku aja jooksul;

3) saada kontaktisiku ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid ja teavet;

4) teha ettepanekuid kahtlaste ja ebatavaliste teatiste esitamise protsessi korraldamiseks;

5) saada valdkonnaalaseid koolitusi.

(9) Kui kontaktisikut ei ole määratud, täidab kontaktisiku ülesandeid juriidilise isiku juhatus, käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud juhatuse liige, Eesti äriregistrisse kantud välisriigi äriühingu filiaali juhataja või füüsilisest isikust ettevõtja.

(10) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 2 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

§ 18. Suhted varipankadega

(1) Varipank (inglise keeles *shell bank*) on krediidiasutus või finantseerimisasutus või krediidiasutuste ja finantseerimisasutustega samaväärseid toiminguid tegev asutus, mis on asutatud jurisdiktsioonis või riigis, kus sel puudub juhtimine ja administratsioon ning füüsiline asukoht sihipäraseks äritegevuseks, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud krediidi- või finantseerimisasutuse kontserniga.

(2) Krediidiasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud luua või jätkata korrespondentsuhteid varipankadega ja selliste krediidiasutuste või finantseerimisasutustega, kes teadaolevalt lubavad varipankadel oma kontosid kasutada.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud keeldu rikkuv kokkulepe on tühine.

3. peatükk Hoolsusmeetmed

1. jagu Hoolsusmeetmete kohaldamise alused

§ 19. Hoolsusmeetmete kohaldamise kohustus

(1) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid:

1) ärisuhte loomisel;

2) ärisuhte väliselt tehingute juhuti tegemisel või vahendamisel, kui tehingu väärtus on vähemalt 15 000 eurot või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

3) hoolsusmeetmete kohaldamisel kogutud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuse või tõlevastavuse kahtluse korral;

4) rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral hoolimata ükskõik millisest seaduses nimetatud mõõndusest, erandist või piirsummast.

(2) Kaupleja kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt iga kord, kui talle tasutakse või ta tasub sularahas vähemalt 10 000 eurot või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2¹) Sihtasutus, mittetulundusühing või isik, kellele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse sätteid, kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt iga kord, kui talle tasutakse või ta tasub sularahas summa väärtusega üle 5000 euro korraga või mitme omavahel seotud maksena ühe aasta jooksul.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2²) Isik, kes vahendab kinnisasja kasutustehinguid, kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt iga kord, kui tehinguga kokku lepitud kasutustasu väärtus on vähemalt 10 000 eurot kuus.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2³) Kunstiteostega kaupleja ja isik, kes vahendavad kunstiteoseid või ladustavad neid tolli vabatsoonis, kohaldavad hoolsusmeetmeid vähemalt iga kord, kui neile sellega seoses tasutakse või nad tasuvad summa väärtusega vähemalt 10 000 eurot korraga või mitme omavahel seotud maksena ühe aasta jooksul.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2⁴) Usaldushalduse ja äriühingute teenuse pakkuja kohaldab hoolsusmeetmeid lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule ka iga kord, kui osutab käesoleva seaduse § 8 punktis 1 nimetatud teenust.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(3) Hasartmängukorraldaja kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt võidu väljamaksmise, panuse tegemise või mõlema korral, kui kliendi antav või saadav summa on vähemalt 2000 eurot või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni ühekuuse perioodi jooksul.

[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.09.2018]

(4) [Kehtetu -RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(5) Kohustatud isik kohaldab käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid enne ärisuhte loomist või ärisuhte väliselt enne tehingu tegemist, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(5¹) Majandusaasta aruande auditit või ülevaatus teostav audiitor kohaldab käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktis 3 nimetatud hoolsusmeetmeid auditi või ülevaatus ajal, vaadates sealjuures läbi kliendi juhatuse poolt § 76 lõike 2 kohaselt kogutud teabe.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(6) Kui hoolsusmeetmete kohaldamise kohustus sõltub teatud summa ületamisest, tuleb hoolsusmeetmeid kohaldada kohe, kui selle summa ületamine on teada, või kui summa ületamine sõltub mitme omavahel seotud makse teostamisest, siis hetkest, kui see summa ületatakse.

(7) Käesolevas peatükis sularaha kohta sätestatud kohaldatakse ka rahalise kohustuse täitmise korral väärismetalliga, mida arvestatakse kangide või muude ühikutena.

§ 20. Hoolsusmeetmed

(1) Kohustatud isik kohaldab järgmisi hoolsusmeetmeid:

- 1) kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;
- 2) kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine;
- 3) tegeliku kasusaaja tuvastamine ja tema isikusamasuse kontrollimiseks meetmete võtmine ulatuses, mis võimaldab kohustatud isikul veenduda selles, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja saab aru kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollistruktuurist;
- 4) ärisuhtest, juhuti tehtavast tehingust või toimingust arusaamine ja asjakohasel juhul selle kohta täiendava teabe kogumine;
- 5) teabe hankimine asjaolu kohta, kas isik on riikliku taustaga isik, tema pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik;
- 6) ärisuhte seire.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 rakendamisel peab kohustatud isik aru saama ärisuhte või juhuti tehtava tehingu eesmärgist, määrates muu hulgas kindlaks kliendi või juhuti tehingus osaleva isiku püsiva asu-, tegevus- või elukoha, kutse- või tegevusala, olulisemad tehingupartnerid, maksetavad, selle, kas ta tegutseb kellegi teise eest või nimel, ja juriidilise isiku puhul ka kogemuse.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2¹) Kui kohustatud isik loob ärisuhte kliendiga, kelle tegelike kasusaajate info tuleb Euroopa Liidu liikmesriigi seaduse kohaselt sellele riigile esitada või seal registreerida, peab ta käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 rakendamisel saama asjakohase registreerimisdokumendi või registri väljavõtte.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2²) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(2³) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(2⁴) Kui kohustatud isikule saavad käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 rakendamisel teatavaks andmed, mis erinevad käesoleva seaduse § 78 kohaselt avaldatutest, annab kohustatud isik erinevusest mõistliku aja jooksul teada äriregistri pidajale, välja arvatud § 49 lõikes 1 nimetatud juhul. Käesoleva lõike kohaselt esitatavale teatele lisatakse andmed või dokumendid, millest erinevus nähtub.
[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(2⁵) Käesoleva paragrahvi lõikes 2⁴ nimetatud kohustust ei ole kliendi majandusaasta aruande auditit või ülevaatust teostaval audiitoril, kui klient kõrvaldab erinevuse auditi arvamuse või ülevaatuse kokkuvõtte allkirjastamise ajaks.
[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(3) Ärisuhte väliselt juhuti tehtava tehingu puhul kogub kohustatud isik käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 rakendamise asemel teavet tehingus kasutatud vara päritolu kohta.

(4) Kohustatud isik kogub teavet kliendi rikkuse päritolu kohta, kui see on asjakohane.

(5) Kohustatud isiku nõudmisel esitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või ametiteenust kasutav isik või klient hoolsusmeetmete kohaldamiseks vajalikud dokumendid ja annab asjakohast teavet. Kohustatud isiku nõudmisel kinnitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või ametiteenust kasutav isik või klient hoolsusmeetmete kohaldamiseks esitatud teabe ja dokumentide õigsust oma allkirjaga.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(6) Kohustatud isik rakendab kliendi suhtes kõiki käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid, kuid määrab nende kohaldamise ulatuse ja täpse viisi ning käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud vajaduse, lähtudes varem hinnatud või konkreetse ärisuhtega või juhuti tehtava tehingu, toimingu või isikuga seonduvatest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest. Kohustatud isiku hoolsusmeetmete kohaldamise hindamisel arvestatakse võlaõigusseaduses sätestatud mõistlikkuse põhimõtet.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kliendiga seotud konkreetsete riskide hindamisel määrab kohustatud isik käesoleva seaduse § 14 lõike 1 punkti 2 alusel kliendi või tehingus osaleva isiku riskiprofiili, võttes arvesse § 13 alusel koostatud riskihinnangut ja vähemalt järgmisi asjaolusid:

- 1) teave, mis kohustatud isik on käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 rakendamisel kogunud;
- 2) kliendi hoiustatava vara maht või tehingu või ametitoimingu käigus tehtavate tehingute varaline maht;
- 3) ärisuhte eeldatav kestus.

(8) Kohustatud isik tagab, et tema kohaldatavad hoolsusmeetmed, mis on määratud tema protseduurireeglites, on vastavuses tema riskihinnanguga ning et ta on valmis neid pädevale järelevalveasutusele, sealhulgas andmekaitse järelevalveasutusele, selgitama.

§ 21. Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamine, selle aluseks olevad dokumendid ja kliendi kohta kogutavad andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab kliendi ja asjakohasel juhul tema esindaja isikusamasuse ning säilitab isiku ja asjakohasel juhul tema esindaja kohta järgmised andmed:

- 1) nimi;
- 2) isikukood, selle puudumise korral sünniaeg ning elu- või asukoht;
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]
- 3) teave esindusõiguse ja selle ulatuse tuvastamise ja kontrollimise kohta, ning kui esindusõigus ei tulene seadusest, siis esindusõiguse aluseks oleva dokumendi nimetus, väljaandmise kuupäev ja väljaandja nimi või nimetus;
- 4) sidevahendite andmed.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2) Kohustatud isik veendub käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud andmete õigsuses, kasutades selleks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Kohustatud isik tuvastab füüsilise isiku isikusamasuse järgmiste dokumentide alusel:

- 1) isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud dokument;
- 2) välisriigis välja antud kehtiv reisidokument;
- 3) isikut tõendavate dokumentide seaduse § 4 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastav juhiluba või
- 4) alla 7-aastase isiku puhul perekonnaseisutoimingu seaduse §-s 30 nimetatud sünnitõend.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud lõikes 3 nimetatud dokumenti või muud usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendeid, kasutades sel juhul andmete kontrollimiseks vähemalt kahte erinevat allikat.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kahe erineva allika kasutamise nõuet ei pea rakendama piiratud teovõimega kliendi suhtes, kelle nimel loob ärisuhte või teeb tehingu tema esindaja.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 22. Juriidilise isiku isikusamasuse tuvastamine, selle aluseks olevad dokumendid ja kliendi kohta kogutavad andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab Eestis registreeritud juriidilise isiku ja Eestis registreeritud välisriigi äriühingu filiaali ning välisriigi juriidilise isiku isikusamasuse ja säilitab tema kohta järgmised andmed:

- 1) juriidilise isiku ärinimi või nimi;
- 2) registrikood või registreerimisnumber ja -aeg;
- 3) juhataja nimi või juhatuse liikmete või muu seda asendava organi liikmete nimed ja nende volitused juriidilise isiku esindamisel;
- 4) juriidilise isiku sidevahendite andmed.

(2) Kohustatud isik veendub käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud andmete õigsuses, kasutades selleks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Kui kohustatud isikul on ligipääs äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või välisriigi asjakohaste registrite andmete arvutivõrgu kaudu, ei pea käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud dokumentide esitamist kliendilt nõudma.

(3) Kohustatud isik tuvastab juriidilise isiku isikusamasuse järgmiste dokumentide alusel:

- 1) asjakohase registri registrikaart;
- 2) asjakohase registri registreerimistunnistus või
- 3) käesoleva lõike punktis 1 või 2 nimetatud dokumendiga võrdväärne dokument.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud lõikes 3 nimetatud dokumenti või muud usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendeid, kasutades sel juhul andmete kontrollimiseks vähemalt kahte erinevat allikat.

(5) Välisriigi juriidilise isiku esindaja peab kohustatud isiku nõudel esitama oma volitusi tõendava notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud dokumendi, mis on legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislepingust ei tulene teisiti.

§ 23. Ärisuhte seire

(1) Kohustatud isik kehtestab käesoleva seaduse § 14 rakendamisel majandus-, kutse- või ametitegevuses loodud ärisuhte jälgimise (edaspidi *ärisuhte seire*) põhimõtted.

(2) Ärisuhte seire peab hõlmama vähemalt järgmist:

- 1) ärisuhtes tehtud tehingute kontroll, tagamaks, et tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist;
- 2) hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutud asjaomaste dokumentide, andmete või teabe regulaarne ajakohastamine;
- 3) tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamine;
- 4) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtes tehtavatele tehingutele, kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad kuritegelikule tegevusele, rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukatele, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingutele ja tehingustrukturele, millel ei ole mõistlikku või nähtavat majanduslikku või õigusjärgset eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;
- 5) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtele või tehingule, kui klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või käesoleva seaduse § 37 lõikes 4 nimetatud riigist või territooriumilt või tal on nimetatud riigi kodakondsus või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on nimetatud riigis või territooriumil.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 4 sätestatud kohustuse täitmisel tuleb muu hulgas välja selgitada nende tehingute olemus, põhjus ja taust, samuti muu teave tehingute sisu mõistmiseks, ning nendele tehingutele suuremat tähelepanu pöörata.

2. jagu Hoolsusmeetmete kohaldamise erisused

§ 24. Teise isiku kogutud andmetele tuginemine ja hoolsusmeetmete kohaldamise edasiandmine

(1) Kohustatud isik võib käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 sätestatud ühe või mitme kohustuse osalisel või täielikul täitmisel tugineda teise isiku kogutud andmetele ja dokumentidele, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

- 1) kohustatud isik kogub teiselt isikult vähemalt teavet, et teada, kes on ärisuhtet loov või tehingut tegev isik, tema esindaja ja tegelik kasusaaja ning mis on ärisuhte või tehingu eesmärk ja olemus;
- 2) kohustatud isik on taganud, et ta saab vajaduse korral viivitamata kätte kõik andmed ja dokumendid, mille puhul tugineti teise isiku kogutud andmetele;
- 3) kohustatud isik on teinud kindlaks, et teine isik, kellele tuginetakse, on ise kohustatud täitma ja täidab tegelikkuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid, sealhulgas hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ning on või on valmis olema nõuete täitmise osas riikliku järelevalve all;
- 4) kohustatud isik võtab piisavaid meetmeid, et tagada käesoleva lõike punktis 3 sätestatud tingimuste täitmine.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib kohustatud isik käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktide 1–5 rakendamisega seotud tegevuse ka edasi anda:

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

- 1) teisele kohustatud isikule;
- 2) organisatsioonile, ühendusele või liidule, mille liikmeks on kohustatud isikud, või
- 3) muule isikule, kes kohaldab käesolevas seaduses sätestatud hoolsusmeetmeid ja andmete säilitamise nõudeid ning kes on või on valmis olema nõuete täitmise osas Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis rahapesu tõkestamise alase või finantsjärelevalve all.

(3) Tegevuse edasiandmiseks sõlmib kohustatud isik käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikuga kirjaliku lepingu. Lepinguga tagatakse:

- 1) et tegevuse edasiandmine ei takista kohustatud isiku tegevust ega käesolevas seaduses sätestatud kohustuste täitmist;
- 2) et kolmas isik täidab kõiki kohustatud isiku kohustusi, mis tegevuse edasiandmisega seonduvad;
- 3) et tegevuse edasiandmine ei takista kohustatud isiku üle järelevalve tegemist;
- 4) et pädeval järelevalveasutusel on võimalik kohustatud isiku kaudu teha järelevalvet edasiantud tegevust teostava isiku üle, sealhulgas kohapealse kontrolli või muu järelevalvemeetme kaudu;

5) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikul vajalike teadmiste ja oskuste olemasolu ning võime täita käesolevas seaduses sätestatud nõudeid;

6) kohustatud isiku õigus piiranguteta kontrollida käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmist;

7) käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmiseks kogutavate dokumentide ja andmete säilitamine ning kohustatud isiku nõudmisel kliendi ja tema tegeliku kasusaaja tuvastamisega seotud dokumentide või muude asjakohaste dokumentide koopiade viivitamatu üleandmine või pädevale asutusele esitamine.

(4) Teave edasiandmise lepingu sõlmimisest ja ülesütlemisest tehakse eelnevalt pädevale järelevalveasutusele kättesaadavaks. Teave edastamisel märgib kohustatud isik muu hulgas edasiantud tegevuse ulatuse. Pädeva järelevalveasutuse nõudmisel esitab kohustatud isik tegevuse edasiandmise lepingu.

(5) Olukorras, kus kohustatud isik tugineb või annab tegevuse edasi kontserni kuuluvale isikule, kes on asutatud riigis, kus kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid, sealhulgas hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ja kus kontserni üle tehakse grupipõhist järelevalvet, ei pea kohaldama käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 ja lõike 3 punktis 5 sätestatud nõuet.

(6) Kohustatud isikul on keelatud tugineda või tegevusi edasi anda sellisele isikule, kes on asutatud suure riskiga kolmandas riigis.

(7) Käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise eest vastutab teise isiku kogutud andmetele tuginev või tegevuse edasi andnud kohustatud isik.

§ 25. Krediidiasutuse, finantseerimisasutuse, virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja Eesti Panga kohaldatavate hoolsusmeetmete erisused

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus ei tohi osutada teenuseid, mida on võimalik kasutada ilma tehingus osalevat isikut tuvastamata ja esitatud teavet kontrollimata, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 27 nimetatud juhtudel. Krediidiasutus ja finantseerimisasutus on kohustatud konto avama ning kontot pidama kontoomaniku nimel.

(1¹) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus peavad juhuti tehinguna tehtud rahaülekannete puhul kohaldama hoolsusmeetmeid, kui tehingu väärtus on üle 1000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena ühe kuu jooksul.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(1²) Valuutavahetusteenust võib osutada tehingus osalevat isikut tuvastamata, kui sularahas vahetatava summa väärtus ühekordses tehingus või seotud tehingutena ei ületa 1000 eurot.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1³) Virtuaalvääringu teenuse pakkujal on keelatud osutada ärisuhte väliselt teenuseid.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2) Krediidiasutusel, finantseerimisasutusel ja virtuaalvääringu teenuse pakkujal on keelatud sõlmida lepingut või teha otsust anonüümse konto, hoiuraamatu, virtuaalvääringu rahakoti või hoiulaeka avamise kohta. Keeldu rikkuv tehing on tühine.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2¹) Saajale makseteenuse pakkuja ei võta vastu anonüümse ettemaksekaardiga tehtavat makset, kui täidetud ei ole kõik järgmised tingimused:

1) ettemaksekaart ei ole uuesti laetav ja sellele elektrooniliselt hoitava rahasumma suurus ei saa ületada 150 eurot;

2) ettemaksekaarti kasutatakse üksnes kaupade või teenuste ostmiseks;

3) ettemaksekaarti ei ole võimalik rahastada anonüümse e-rahaga;

4) ettemaksekaardi väljastaja jälgib piisavalt tehinguid või ärisuhtet, et oleks võimalik teha kindlaks ebatavalisi või kahtlasi tehinguid;

5) makse suurus on mitte üle 50 euro.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 10.01.2021]

(2²) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja peab isikusamasuse tuvastamisel koguma kontaktandmetena vähemalt isiku telefoninumbri ja elektronposti aadressi.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2³) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud virtuaalvääringu vahetamise ja ülekandeteenuse puhul kohaldama vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2⁴, 2⁵ ja 2⁷ sätestatud hoolsusmeetmeid.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2⁴) Tehingu algataja virtuaalvääringu teenuse pakkuja tuvastab virtuaalvääringu vahetamise ja ülekandmise tehingu tegemisel iga kliendi isikusamasuse vastavalt käesoleva seaduse §-des 21 ja 22 sätestatule ning kogub tehingu algataja kohta vähemalt järgmised andmed:

1) füüsilise isiku puhul nimi, tehingu kordumatu tunnus, maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaator, isikut tõendava dokumendi nimetus ja number ning isikukood või sünniaeg, sünnikoht ja elukoha aadress;

2) juriidilise isiku puhul nimi, tehingu kordumatu tunnus, maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaator, registrikood, selle puudumise korral asukohariigi asjakohane identifitseerimistunnus (registreerimisnumbriga võrdsustatav numbr- või tähekoombinatsioon) ja asukoha aadress.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2⁵) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja kogub virtuaalvääringu vahetamise ja ülekandmise tehingu tegemisel virtuaalvääringu või ülekande saaja kohta tehingu kordumatu tunnuse andmed ning maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaatori andmed juhul, kui maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaatori andmeid kasutatakse tehingu tegemiseks.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2⁶) Tehingu kordumatu tunnus käesoleva paragrahvi tähenduses on virtuaalvääringu teenuse pakkuja poolt vastavalt tehingu tegemiseks kasutatud süsteemi protokollile määratud tähtede, numbrite või sümbolite kombinatsioon, mis võimaldab tehingut jälgida tehingu algatajast ülekande saajani.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2⁷) Tehingu algataja virtuaalvääringu teenuse pakkuja edastab käesoleva paragrahvi lõigetes 2⁴ ja 2⁵ nimetatud andmed viivitamata ja turvaliselt saaja virtuaalvääringu teenuse pakkujale. Andmete edastamise võib korraldada koos maksejuhiste kogumi edastamisega saaja virtuaalvääringu teenuse pakkujale või saaja krediidi- või finantseerimisasutusele.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2⁸) Kui saaja virtuaalvääringu rahakotil puudub virtuaalvääringu teenuse pakkuja või saaja teenusepakkuja ei ole võimeline andmeid vastu võtma või töötleva, loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 2⁷ kirjeldatud kohustus täidetuks, kui tehingu algataja virtuaalvääringu teenuse pakkuja tagab tehingute jälgimise reaajas ja iga tehingu riskianalüüsi, kasutades selleks ette nähtud tehnoloogilist lahendust, ning kui tehingu algataja virtuaalvääringu teenuse pakkuja säilitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2⁴ ja 2⁵ nimetatud andmed viisil, mis võimaldab need järelevalve- või uurimisasutuse vastavasisulise päringu korral viivitamata esitada.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(3) Eesti Pank kohaldab käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(4) Eesti Pank kohaldab käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid alati, kui on kahtlus isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuses või tõele vastavuses, ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 26. Elukindlustusele rakendatavad hoolsusmeetmed

(1) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus rakendab elukindlustuse puhul käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud hoolsusmeetmeid järgmiste erisustega:

1) kindlustuslepingus määratud soodustatud isiku nimi tehakse kindlaks kohe pärast selle isiku määramist või sellest isikust teadasaamist;

2) kui soodustatud isikut ei määrata nimeliselt, vaid teatud tunnuste alusel või muul viisil, siis tuleb selliselt määratud isikute ringi kohta koguda piisavalt andmeid, et oleks tõendatud, et väljamakse tegemise ajal suudetakse soodustatud isiku isikusamasus tuvastada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu puhul kontrollitakse soodustatud isiku isikusamasust väljamakse tegemise ajal.

(3) Kui kindlustusvõtja annab kokkuleppel kohustatud isikuga üle oma elukindlustuslepingust tulenevad õigused ja kohustused kolmandale isikule, peab kohustatud isik lepingu üleandmise hetkel tuvastama lepingu ülevõtja isiku.

§ 27. Piiratud kasutusega kontode suhtes kohaldatavad hoolsusmeetmed

(1) Erandina võib krediidiasutus, finantseerimisasutus või väärtpaberite keskdepositoorium avada konto, sealhulgas väärtpaberikonto enne käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete

kohaldamist, kui kliendi poolt ega tema nimel ei ole võimalik teha kontrol oleva varaga tehinguid kuni § 20 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete täieliku kohaldamiseni, tehes seda esimesel mõistlikul võimalusel.

(2) Krediidiasutus võib asutatava äriühingu nimele avada konto äriregistri seaduse § 7 lõike 2 punkti 1 alusel kehtestatud korras registripidaja poolt arvutivõrgu kaudu automaatselt kontrollitud isikuandmetele tuginedes või äriseadustiku § 520 lõike 4 alusel volitatud notari kaudu tingimisel, et nimetatud kontole tehakse osa- või aktsiakapitali sissemakse konto kaudu, mis on avatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis tegutsevas krediidiasutuses või lepinguriigis avatud välisriigi krediidiasutuse filiaalis, ja kontot ei debiteerita enne äriühingu Eesti äriregistrisse kandmist ning käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamist. Äriühingu esindajad peavad krediidiasutusel võimaldama hoolsusmeetmete kohaldamist ja sõlmima selle konto kohta arvelduslepingu kuue kuu jooksul konto avamisest arvates.
[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 28. Usaldushalduse ja juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse suhtes kohaldatavad hoolsusmeetmed

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

Lisaks käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 nimetatud hoolsusmeetmetele kogub krediidiasutus või finantseerimisasutus usaldushalduse või juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse soodustatud isikute kohta, kes on määratud teatavate omaduste või liigi järgi, piisavalt teavet, et suuta väljamakse tegemise ajal või siis, kui soodustatud isik kasutab oma õigusi, kindlalt tuvastada soodustatud isiku samasuse.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 29. Mittetulundusühingu ja sihtasutuse kohaldatavad hoolsusmeetmed

(1) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 3 nimetatud isikud kohaldavad § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 3 nimetatud isikud kohaldavad § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid alati, kui on kahtlus isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuses või tõlevastavuses, ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 30. Õigusteenuse osutaja kohaldatavate hoolsusmeetmete erisused

(1) Kui isikusamasust tuvastab ja muid hoolsusmeetmeid kohaldab notar, lähtutakse tõestamisseadusest ja notariaadiseadusest, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.

(2) Notar, kohtutäitur, pankrotihaldur, audiitor, advokaat ja muu õigusteenuse osutaja võivad kliendi, juhuti tehingus osaleva isiku ja tegeliku kasusaaja isikusamasust tuvastada ja esitatud teavet kontrollida ärisuhte loomise või tehingu tegemise ajal, kui see on vajalik, et kutsetegevuse tavapärasel käiku mitte katkestada, ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul tuleb hoolsusmeetmete kohaldamine lõpule viia mõistliku aja jooksul pärast esmakontakti ja enne siduvate toimingute tegemist.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 31. Isikusamasuse tuvastamine ja andmete kontrollimine infotehnoloogiliste vahendite abil

(1) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus on kohustatud isikusamasuse tuvastama ja andmeid kontrollima infotehnoloogiliste vahendite abil, kui ärisuhte loomisel ei kohaldata hoolsusmeetmeid isikuga samas kohas viibides ja kui:

1) klient on pärit Euroopa Majanduspiirkonna välisest riigist või tema elu- või asukoht on sellises riigis või
2) tehinguga või teenuse osutamise lepinguga seotud väljaminevate maksete kogusumma ühes kalendrikuus ületab 15 000 eurot füüsilisest isikust kliendi puhul või 25 000 eurot juriidilisest isikust kliendi puhul.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 10.09.2020]

(2) [Kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 10.09.2020]

(3) Infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamiseks ja andmete kontrollimiseks kasutatakse Eesti Vabariigi välja antud digitaalseks isiku tõendamiseks ette nähtud dokumenti või muud kõrge usaldusvääruse tasemega elektroonilist isikutuvastamise vahendit, mis on nimetatud käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud määruses.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 10.09.2020]

(4) Kui isik on välisriigi kodanik, tuleb lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatule kasutada isikusamasuse tuvastamisel ja andmete kontrollimisel samaaegselt ka välisriigi pädeva asutuse välja antud isikut tõendavat dokumenti.

(5) Isikusamasuse tuvastamiseks ja andmete kontrollimiseks kasutatakse lisaks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Krediidiasutusel ja finantseerimisasutusel on õigus isikusamasuse tuvastamiseks ning andmete kontrollimiseks kasutada isikut tõendavate dokumentide andmekogusse kantud isiku tuvastamise andmeid.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 10.09.2020]

(6) Infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamise ja andmete kontrollimise tehnilised nõuded ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(6¹) Notari ametitegevuses kohaldatakse infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamisel ja andmete kontrollimisel notariaadiseaduse § 31 lõike 1 alusel kehtestatud määruses sätestatud korda.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud määrus täpsustab vähemalt teabe avaldamise nõudeid, ärisuhte loomisel ja juhuti tehingu tegemisel rakendatavaid protseduurireegleid, nõudeid tehingu osapoolte tahteavaldustega seotud tegevustele, ankeetküsitluste ning ärisuhte loomisel kohustusliku protseduurireeglina läbiviidava reaajas intervjuu korraldamist, isiku foto töötlemise tingimusi, samuti sooritatud protseduure sünkroniseeritud heli ja kujutisega kajastava infovoo kvaliteedi ning salvestamise ja salvestise taasesitatavuse nõudeid ning määruses võib kehtestada käesoleva seaduse §-s 11 nimetatud riikliku riskihinnangu alusel käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud piirmääradest erinevad piirmäärad olukordadele, kus võib käesolevas paragrahvis sätestatu kohaldamata jätta.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 10.09.2020]

3. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamise lihtsustatud kord

§ 32. Hoolsusmeetmete kohaldamine lihtsustatud korras

(1) Kohustatud isik võib kohaldada hoolsusmeetmeid lihtsustatud korras, kui käesoleva seaduse § 20 lõike 7 alusel ning §-dele 11, 13 ja 34 tuginedes koostatud riskihinnangus on tuvastatud, et selle majandus- või kutsetegevuse, valdkonna või asjaolude korral on tegemist tavapärasest madalama rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga olukorraga.

(2) Enne kliendi suhtes hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist teeb kohustatud isik kindlaks, et ärisuhte, tehing või toiming on väiksema riskiga, ning krediidiasutus ja finantseerimisasutus määravad sellisele tehingule, toimingule või kliendile tavapärasest madalama riskiastme.

(3) Hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamine on lubatud ulatuses, milles kohustatud isik tagab tehingute, toimingute ja ärisuhte piisava jälgimise, et oleks võimalik tuvastada ebatavalised tehingud ning võimaldada kahtlastest tehingutest teatamine käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras.

§ 33. Hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamise tingimused

(1) Käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktide 1 ja 2 lihtsustatud korras rakendamisel võib kliendi või tema esindaja isikusamasust kontrollida usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal ka ärisuhte loomise ajal, kui seda on vaja, et äritegevuse tavapärast käiku mitte häirida. Sellisel juhul tuleb isikusamasuse kontrollimine lõpule viia võimalikult kiiresti ning enne siduvate toimingute tegemist.

(2) Käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktide 3–5 lihtsustatud korras rakendamisel võib kohustatud isik valida kohustuse täitmise ulatuse ning selleks kasutatud teabe allika ja andmete usaldusväärsest ja sõltumatust allikast kontrollimise vajaduse.

(3) Käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punkti 6 võib lihtsustatud korras kohaldada, kui on tuvastatud väiksemat riski iseloomustav asjaolu ning kui on täidetud vähemalt järgmised tingimused:

1) kliendiga on sõlmitud kirjalikus, elektroonilises või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kestvusleping;

2) kohustatud isikule laekuvad ärisuhte raames maksed ainult konto kaudu, mis asub Eestis äriregistrisse kantud krediidiasutuses või välisriigi krediidiasutuse filiaalis või krediidiasutuses, mis on asutatud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid;

3) tehingute sissetulevate või väljaminevate maksete koguväärtusele on kehtestatud piirmäär.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 34. Väiksemat riski iseloomustavad asjaolud

(1) Enne hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist võetakse arvesse väiksemale riskile viitavaid asjaolusid ja kohustatud isik määrab kindlaks, kas neid asjaolusid rakendatakse kogumis, osaliselt või eraldi alustena.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse kliendi isikuga seotud riske vähendava asjaoluna vähemalt olukorda, kus klient on:

- 1) reguleeritud turul noteeritud äriühing, kelle suhtes kohaldatakse avalikustamiskohustusi, millega on kehtestatud nõuded, et tagada tegeliku kasusaaja puhul piisav läbipaistvus;
- 2) Eestis asutatud avalik-õiguslik juriidiline isik;
- 3) Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi valitsusasutus või muu avalikke ülesandeid täitev asutus;
- 4) Euroopa Liidu asutus;
- 5) enda nimel tegutsev krediidasutus või finantseerimisasutus, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis asuv krediidasutus või finantseerimisasutus, kelle kohta kehtivad tema asukohariigis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõuded, mille täitmise üle tehakse riiklikku järelevalvet;
- 6) isik, kes on käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1–4 nimetatud tunnustele vastava riigi või geograafilise piirkonna resident.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel võib geograafiliseks riske vähendavaks asjaoluks lugeda vähemalt selliseid olukordi, kus klient on pärit järgmisest riigist või tema elu- või asukoht on järgmises riigis:

- 1) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis;
- 2) kolmandas riigis, kus on tõhusad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemid;
- 3) kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni ja muu kuritegeliku tegevuse tase madal;
- 4) kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järeleannete kohaselt on kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuded, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukogu (Financial Action Task Force) muudetud soovitusetega, ning kus neid nõudeid tõhusalt rakendatakse.

§ 35. Krediidi- ja finantseerimisasutuse poolt lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamise erisused

(1) Krediidasutus ja finantseerimisasutus arvestab väiksemat riski iseloomustavate asjaolude tuvastamisel ja lihtsustatud hoolsusmeetmete valikul Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse suuniseid riskitegurite kohta. [RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 30.06.2021]

(2) Käesoleva seaduse § 34 lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel võib toote, teenuse, tehingu või edastamiskanaliga seotud riske vähendavateks asjaoludeks lugeda vähemalt järgmisi asjaolusid:

- 1) väikese kindlustusmaksega elukindlustuslepingut;
- 2) pensioniskeemi kindlustuslepingut, kui see ei sisalda ennetähtaegse tagasiostmise valikuõigust ning seda ei saa kasutada tagatisena;
- 3) töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldavat skeemi, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ja pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide üleandmist;
- 4) finantstooteid või -teenuseid, mis pakuvad asjakohaselt kindlaksmääratud ja piiratud teenuseid teatavatele kliendirühmadele, et suurendada finantsteenuste kättesaadavust;
- 5) tooteid, mille puhul juhitakse rahapesu ja terrorismi rahastamise riski muude teguritega, nagu rahalised piirmäärad või läbipaistvust tõstvad meetmed; [RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]
- 6) maksekontoga seotud põhimakseteenuseid.

4. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamise tugevdatud kord

§ 36. Hoolsusmeetmete kohaldamine tugevdatud korras

(1) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid tugevdatud korras, et asjakohaselt juhtida ja maandada tavapärasest kõrgemat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.

(2) Hoolsusmeetmeid kohaldatakse tugevdatud korras alati, kui:

- 1) isikusamasuse tuvastamisel või esitatud teabe kontrollimisel on tekkinud kahtlus esitatud andmete tõelevastavuses või dokumentide ehtsuses või tegeliku kasusaaja tuvastamises;
- 2) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitöimingu osalev isik, ametitööst kasutatav isik või klient on riikliku taustaga isik, välja arvatud käesoleva seaduse § 38 lõikes 5 nimetatud juhul; [RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

3) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitööingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on suure riskiga kolmandas riigis;

4) klient või tehingus osalev isik või ametiteenust kasutav isik on pärit sellisest riigist või territooriumilt või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on riigis või territooriumil, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja soovitud, või mis on kantud maksualast koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide Euroopa Liidu loetellu.

[RT I, 26.03.2021, 1- jõust. 01.01.2022]

(3) Kohustatud isik kohaldab hooldusmeetmeid tugevdatud korras ka siis, kui käesoleva seaduse § 20 lõike 6 alusel ning §-dele 11, 13 ja 37 tuginedes koostatud riskihinnangus on tuvastatud, et selle majandus- või kutsetegevuse, valdkonna või asjaolude korral on tegemist tavapärasest suurema rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga olukorraga.

(4) Hooldusmeetmed võib tugevdatud korras kohaldamata jätta Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asutatud kohustatud isiku filiaali ja enamusosalusega tütarettevõtja suhtes, mis asub suure riskiga kolmandas riigis, kui see filiaal ja enamusosalusega tütarettevõtja järgivad täielikult kontserniüleseid protseduure kooskõlas käesoleva seaduse §-ga 15 ja kohustatud isik hindab, et hooldusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisest loobumisega ei kaasne olulisi täiendavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske.

§ 37. Suuremat riski iseloomustavad asjaolud

(1) Lisaks käesoleva seaduse § 36 lõikes 2 nimetatud juhtudele võetakse hooldusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisel arvesse vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud suuremale rahapesu ja terrorismi rahastamise riskile viitavaid asjaolusid. Kohustatud isik määrab oma protseduurireeglites kindlaks, kas ta rakendab neid asjaolusid kogumis, osaliselt või eraldi alustena hooldusmeetmete tugevdatud korras kohaldamiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse kliendi isikuga seotud riski suurendava asjaoluna eeskätt olukorda, kus:

1) ärisuhte toimib ebatavalistel asjaoludel, sealhulgas keeruliste ja ebatavaliselt suuremahuliste tehingute ning ebatavaliste tehingumustrite korral, millel ei ole mõistlikku, selget majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;

2) kliendiks on käesoleva paragrahvi lõikes 4 loetletud suurema riskiga geograafilise piirkonna resident;

3) kliendiks on juriidiline isik või muu juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus, mis tegeleb personaalse varahaldusega;

4) kliendiks on suuri sularahakoguseid käitlev ettevõtja;

5) kliendiks oleval või temaga seotud äriühingul on variaktsionärid või esitajaaktsiad;

6) kliendiks oleva äriühingu omandistruktuur näib äriühingu tegevust silmas pidades ebatavaline või liiga keeruline;

7) kliendiks on kolmanda riigi kodanik, kes taotleb Eestis elamisõigust või kodakondsust kapitalisiirete, vara või riigivõlakirjade ostmise või Eestis tegutsevatesse äriühingutesse investeerimise eest.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse toote, teenuse, tehingu või edastamiskanali seotud riski suurendava asjaoluna olukorda, kus on tegemist eeskätt:

1) privaatpangandusega;

2) toote pakkumise või tehingu tegemise või vahendamise, mis võib soodustada anonüümsust;

3) tundmatutelt või mitteseotud kolmandatelt isikutelt saadud maksetega;

4) ärisuhte või tehinguga, mis luuakse või algatatakse viisil, mille puhul ei viibita kliendi, tema esindaja või tehingu poolega samas kohas ja ei kohaldata kaitseabinõuna käesoleva seaduse § 31 rakendamist;

5) uute toodete ja uute äritavadega, sealhulgas uue edastamismehhanismi või uue või areneva tehnoloogia kasutamine nii uute kui ka olemasolevate toodete puhul;

6) tehinguga, mille esemeks on nafta, relvad, väärismetall, väärismetalltooted või tubakatooted;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

7) tehinguga, mille esemeks on kultuuriväärtused või muud arheoloogilise, ajaloolise, kultuurilise või usulise tähtsusega või haruldase teadusliku väärtusega esemed;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

8) tehinguga, mille esemeks on elevandiluu või kaitstud liigid.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse geograafilist riski suurendava asjaoluna eeskätt olukorda, kus klient, tehingus osalev isik või tehing ise on seotud riigiga või jurisdiktsiooniga:

1) kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, üksikasjaliku hindamise aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme;

2) kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevuse tase märkimisväärne;
3) mille suhtes on kehtestatud sanktsioonid, embargo või nendega sarnased meetmed, näiteks Euroopa Liidu või ÜRO poolt;
4) mis rahastab või toetab terrorismi või mille territooriumil tegutsevad Euroopa Liidu või ÜRO poolt kindlaks määratud terroristlikud organisatsioonid.

(5) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus võtab tugevdatud hoolsusmeetme valikul lisaks käesoleva paragrahvi lõigetele 2–4 arvesse Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse asjakohaseid suuniseid riskifaktorite kohta.
[RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 30.06.2021]

§ 38. Täiendavad hoolsusmeetmed

(1) Kohustatud isik valib täiendavad hoolsusmeetmed, et juhtida ja maandada tuvastatud tavapärasest kõrgemat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmiseks võib kohustatud isik muu hulgas kohaldada ühte või mitut järgmistest hoolsusmeetmetest:

- 1) isikusamasuse tuvastamisel täiendavalt esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
- 2) täiendava teabe kogumine ärisuhte, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta ning esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
- 3) täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhtes tehtavate tehingute tegeliku teostamise kohta, et välistada tehingute näilisus;
- 4) täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhtes tehtavas tehingus kasutatavate vahendite allika ja päritolu tuvastamiseks, et välistada tehingute näilisus;
- 5) tehinguga seotud esimese makse tegemine konto kaudu, mis on avatud tehingus osaleva isiku või kliendi nimel krediidiasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõuded;
- 6) isiku või tema esindaja suhtes hoolsusmeetmete kohaldamine temaga samas kohas viibides.

(3) Kohustatud isik peab hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisel tavapärasest sagedamini kohaldama ärisuhte seiret, sealhulgas hiljemalt kuus kuud pärast ärisuhte loomist hindama uuesti kliendi riskiprofiili.

(4) Krediidid- ja finantseerimisasutus võtab hoolsusmeetme valikul lisaks käesolevas paragrahvis sätestatule arvesse Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse suuniseid riskifaktorite kohta.
[RT I, 14.04.2021, 1- jõust. 30.06.2021]

(5) Riikliku taustaga isiku, tema pereliikme või tema lähedaseks kaastöötajaks peetava isiku puhul kohaldatakse lisaks käesolevas paragrahvis sätestatule ka käesoleva seaduse §-s 41 sätestatud meetmeid. Kui eelnimetatud isiku suhtes esineb käesoleva seaduse § 34 lõike 3 punktis 1 nimetatud väiksemat riski iseloomustav asjaolu, on eelnimetatud meetmete võtmine nõutav vaid siis, kui ühtlasi esineb ka mõni suuremale riskile viitav asjaolu.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 39. Suure riskiga kolmandas riigis tegutseva füüsilise ja juriidilise isikuga tehtava tehingu puhul kohaldatavad tugevdatud hoolsusmeetmed

(1) Kui kohustatud isik puutub oma majandus- või kutsetegevuses tehtava tehingu või ametitoimingus osaleva isiku, ametiteenust kasutava isiku või kliendi kaudu kokku suure riskiga kolmanda riigiga, kohaldab ta järgmisi hoolsusmeetmeid:

- 1) lisateabe hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja kohta;
- 2) lisateabe hankimine ärisuhte planeeritava sisu kohta;
- 3) teabe hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja rahaliste vahendite ning rikkuse päritolu kohta;
- 4) teabe hankimine planeeritud või teostatud tehingute põhjuste kohta;
- 5) kõrgemalt juhtkonnalt loa saamine ärisuhte loomiseks või selle jätkamiseks;
- 6) ärisuhte seire tõhustamine, suurendades kohaldatavate kontrollimeetmete arvu ja tihedust ning valides tehingute näitajad või tehingumustrid, mida täiendavalt kontrollitakse.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib kohustatud isik nõuda kliendilt makse tegemist kliendi nimel olevalt kontolt Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõudeid rakendava kolmanda riigi krediidiasutusest.

(3) Krediidiasutus või finantseerimisasutus rakendab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule täiendavalt ühte või mitut järgmist hoolsusmeetmet:

- 1) oma filiaali või esinduse tegevuse lõpetamine suure riskiga kolmandas riigis;
- 2) erakorralise auditi tegemine krediidiasutuse või finantseerimisasutuse suure riskiga kolmandas riigis asuvas tütarühingus või filiaalis;
- 3) suure riskiga kolmanda riigi kohustatud isikuga korrespondentsuhte hindamine ja vajaduse korral lõpetamine.

§ 40. Korrespondentasutuse kohustused

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1) Krediidiasutus või finantseerimisasutus võtab piiriülese korrespondentsuhte korral kolmanda riigi respondentasutusega või kõrgema rahapesu- või terrorismi rahastamise riskiga respondentasutusega lisaks käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 sätestatud kasutusele järgmised hooldusmeetmed:

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

1) piisava teabe kogumine respondentasutuse kohta, et täielikult mõista respondentasutuse tegevuse olemust ja teha avalikult kättesaadava teabe põhjal otsus asjaomase asutuse maine ning järelevalve kvaliteedi üle, sealhulgas uurides, kas asutuse suhtes on algatatud menetlusi seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õigusaktide rikkumisega;

2) respondentasutuses rakendatavate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollisüsteemide hindamine;

3) kõrgemalt juhtkonnalt eelnevalt nõusoleku saamine uue korrespondentsuhte loomiseks;

4) mõlema asutuse asjakohaste kohustuste dokumenteerimine;

5) laiendatud kasutusõigusega kontode puhul selles veendumine, et respondentasutus on kontrollinud korrespondentasutuse kontodele otsesest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust, kohaldab nende suhtes pidevalt hooldusmeetmeid ning suudab taotluse korral esitada asjakohased kliendi suhtes rakendatavad hooldusmeetmed.

(2) Krediidid- või finantseerimisasutus kui kohustatud isik, kes osutab teenust teisele krediidid- või finantseerimisasutusele käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud korrespondentsuhtes, kus teenusest saavad kasu teenust saava krediidid- või finantseerimisasutuse kliendid (edaspidi *lõplikult kasusaav klient*), ei pea järgmiselt nimetatud tingimuste korral lõplikult kasusaavate klientide suhtes §-s 20 sätestatud hooldusmeetmeid kohaldama, kui kohustatud isik:

1) on teinud kindlaks, et kliendiks olev krediidid- või finantseerimisasutus on ise kohustatud kohaldama ja kohaldab tegelikkuses käesolevas seaduses sätestatud nõuetega võrdväärseid meetmeid, sealhulgas hooldusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ning on finantsjärelevalve all;

2) on teadlik, millise riskistruktuuriga on lõplikult kasusaavad kliendid, ning järgib, et selliselt kaasnev risk on kooskõlas kohustatud isiku riskiisuga;

3) on lepinguga taganud, et saab vajaduse korral viivitamata kätte kõik andmed ja dokumendid, et tuvastada tehingust lõplikult kasusaav isik;

4) võtab piisavaid meetmeid, et tagada käesoleva lõike punktis 1 sätestatud tingimuste täitmine.

(3) Kohustatud isikul on keelatud käesoleva paragrahvi lõiget 2 kohaldada, kui kliendiks olev krediidid- või finantseerimisasutus on asutatud suure riskiga kolmandas riigis.

(4) Käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise eest vastutab käesoleva paragrahvi lõiget 2 kohaldav kohustatud isik.

§ 41. Tehingud riikliku taustaga isikuga

(1) Lisaks käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 sätestatud kohaldab kohustatud isik olukorras, kus majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik, klient või nende tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik, riikliku taustaga isiku pereliige või riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetav isik, järgmisi hooldusmeetmeid:

1) saab kõrgemalt juhtkonnalt heakskiidu selle isikuga ärisuhte loomiseks või jätkamiseks;

2) rakendab meetmeid, et teha kindlaks selle isiku rikkuse päritolu ja nende rahaliste vahendite allikad, mida ärisuhtes või juhuti tehingute tegemisel kasutatakse;

3) teeb selle ärisuhte seiret tugevdatud korras.

(2) Lisaks käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud teeb kohustatud isik hiljemalt väljamakse tegemisel kindlaks, kas elukindlustuslepingu soodustatud isik või tema tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik, riikliku taustaga isiku pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik. Elukindlustuslepingu üleandmisel vastavalt käesoleva seaduse § 26 lõikes 3 sätestatud teeb kohustatud isik lepingu üleandmise hetkel kindlaks eelnimetatud asjaolud lepingu ülevõtja ja tema tegeliku kasusaaja kohta. Kui kohustatud isik tuvastab riikliku taustaga isiku, riikliku taustaga isiku pereliikme või riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetava isiku, rakendab ta lisaks käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 sätestatud järgmisi hooldusmeetmeid:

1) kõrgema juhtkonna teavitamine enne kindlustuslepingukohaste väljamaksete tegemist;

2) üksikasjalikult kogu ärisuhte kontrollimine.

(3) Kui riikliku taustaga isik ei täida enam talle antud olulisi avalikke ülesandeid, peab kohustatud isik vähemalt 12 kuu jooksul võtma arvesse riske, mis on kõnealuse isikuga jätkuvalt seotud, ning rakendama asjakohaseid ja riskitundlikkusest lähtuvaid meetmeid seni, kuni on kindel, et riikliku taustaga isikutele omaseid riske kõnealuse isiku puhul enam ei esine.

(4) [Kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

5. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamata jätmise tagajärjed

§ 42. Tehingu tegemise ja ärisuhte loomise keeld

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1) Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või võimaldada tehingu tegemist või lõpuleviimist juhuti või ärisuhte raames, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) ta ei suuda täita käesoleva seaduse alusel nõutavaid hoolsusmeetmeid;
- 2) tal on kahtlus, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või teha tehingut isikuga, kelle kapitalist rohkem kui 10 protsenti moodustavad esitajaaktsiad või muud esitajaväärtpaberid.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Makseteenuse pakkujal ja virtuaalvääringu teenuse pakkujal on keelatud kliendi maksejuhist täita või rahalisi vahendeid või virtuaalvääringut kättesaadavaks teha, kui ta ei suuda täita käesoleva seaduse §-s 25 sätestatud kohustusi. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja peab riskianalüüsi alusel kehtestatud sisemiste protseduurireeglitega kooskõlas kehtestama, millisel juhul saadetakse virtuaalvääring tehingu algatajale tagasi ja millisel juhul ei tehta seda tehingu saajale kättesaadavaks. Käesoleva seaduse § 25 lõike 2⁸ kohaldamisel peab virtuaalvääringu teenuse pakkuja suurema riski olemasolu tuvastamisel ja §-s 49 sätestatud korras Rahapesu Andmebüroole kahtlasest tehingust teatamise kaalumisel võtma arvesse tehingu algataja ja saaja andmete täielikkust ja piisavust.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud olukorras on kohustatud isikul kliendiga ärisuhe, loetakse kliendi poolt hoolsusmeetmete rakendamiseks vajaliku teabe või dokumentide andmisest keeldumine oluliseks lepingu rikkumiseks ning kohustatud isikul on kohustus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda ja teavitada kliendiga seoses kahtlasest tehingust Rahapesu Andmebürood käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras. Ärisuhe loetakse lõppenuks ülesütlemisteate esitamisega kliendile, mille järel piirab kohustatud isik teenuse osutamise kliendile täielikult.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud keeldu rikkuv kokkulepe on tühine.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 sätestatud ei kohaldata, kui kohustatud isik on ärisuhte loomisest, tehingust või tehingu katses teavitanud Rahapesu Andmebürood käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras ja saanud Rahapesu Andmebüroolt konkreetse juhise ärisuhet, ärisuhte loomist või tehingu tegemist jätkata.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 sätestatud ei kohaldata ka audiitorile, kes osutab kliendile kindlustandvat või seonduvat audiitorteenust või arvestusalase revisjoni teenust ja kes on lõikes 1 või 2 nimetatud asjaolude esinemisest teavitanud Rahapesu Andmebürood käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 43. Tehingu edasilükkamise ja ärisuhte lõpetamise õigus

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1) Kohustatud isikul on õigus tehingu tegemine edasi lükata, kuni tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient on esitanud hoolsusmeetmete rakendamiseks, sealhulgas tehingu objektiks oleva vara päritolu tõendamiseks või ärisuhte seireks, vajalikud dokumendid ja teabe.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Kohustatud isikul on õigus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda:

- 1) kui isiku e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmisest keeldutakse, selle kehtivus peatatakse või see tunnistatakse kehtetuks isikut tõendavate dokumentide seaduse § 20⁶ lõikes 2 või 3 sätestatud alusel.

2) [kehtetu RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 kirjeldatud tingimustel oleks tehingu tegemata jätmise võimatu või kui tehingu tegemata jätmise või ärisuhte lõpetamine võib takistada kahtlasest tehingust kasusaajate tabamiseks tehtavaid jõupingutusi, võib kohustatud isik tehingu siiski teha või ärisuhtega jätkata, teavitades Rahapesu Andmebürood kohe pärast tehingu tegemist või ärisuhte jätkamise otsustamist käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 44. Kliendi vara edasikandmise piirangud

(1) Kohustatud isik võib käesolevas jaos sätestatu rakendamisel kanda kliendi vara üksnes kontole, mis on avatud Eestis äriregistrisse kantud krediitiasutuses või välisriigi krediitiasutuse filiaalis või krediitiasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõuded. Erandjuhul võib vara kanda muule kui kliendi kontole, teavitades sellest Rahapesu Andmebürood vähemalt seitse tööpäeva ette ja tingimusel, et Rahapesu Andmebüroo ei kehtesta käesoleva seaduse §-s 57 nimetatud piirangut.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Käesoleva seaduse § 27 lõikes 2 sätestatud viisil asutatavale äriühingule konto avamise korral rakendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud, kui Rahapesu Andmebüroo ei ole käesoleva seaduse § 55 alusel tehtud ettekirjutusega teistsugust korda ette näinud.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 45. Erisused õigusteenuse osutamisel

Käesolevas jaos sätestatud ei kohaldata notari, kohtutäituri, pankrotihalduri, advokaadi ja muu õigusteenuse osutaja, raamatupidamisteenuse pakkuja ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkuja suhtes, kui kõnealused kohustatud isikud on seotud kliendi õigusliku seisundi hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

4. peatükk Andmete kogumine, säilitamine ja kaitse

§ 46. Andmete registreerimine

(1) Kohustatud isik registreerib tehingu tegemise kuupäeva või ajavahemiku ja tehingu sisu kirjelduse.

(2) Kohustatud isik registreerib lisaks lõikes 1 sätestatud:

1) teabe kohustatud isiku poolt ärisuhte loomisest või juhuti tehingu tegemisest keeldumise asjaolude kohta; 2) tehingus või ametitoimingus osaleva isiku, ametiteenust kasutava isiku või kliendi algatusel ärisuhte loomisest või tehingu, sealhulgas juhuti tehingu tegemisest loobumise asjaolud, kui loobumine on seotud kohustatud isiku poolt hooldusmeetmete kohaldamisega;

2¹) teabe kõigi toimingute kohta, mis tehti tehingus või ametitoimingus osaleva isiku, ametiteenust kasutava isiku või kliendi tegeliku kasusaaja tuvastamiseks;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

3) teabe, kui infotehnoloogiliste vahendite abil ei ole võimalik käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud hooldusmeetmeid kohaldada;

4) teabe ärisuhte lõpetamise asjaolude kohta seoses hooldusmeetmete kohaldamise võimatusega;

5) käesoleva seaduse §-st 49 tuleneva teatamiskohustuse aluseks oleva teabe;

6) seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindajaga või usaldushalduse või usaldusisikuga tehinguid tehes asjaolu, et isik omab sellist staatust, ning registrikaardi väljavõtte registrist või tõendi sellise registri pidajalt, kus juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus on registreeritud.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Krediitiasutus ja finantseerimisasutus ning väärtpaberite keskedepositoorium registreerivad tehingu kohta lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud järgmised andmed:

1) konto avamisel konto tüübi, konto numbriga ja vääringu ning väärtpaberite või muu vara olulised tunnused;

2) vara hoiulevõtmisel deponeerimisnumbriga ja vara turuhinna hoiulevõtmise päeval või vara täpse kirjelduse, kui nimetatud vara turuhinda ei ole võimalik määrata;

3) panga hoiulaeka või seifi üürimisel ja kasutamisel hoiulaeka või seifi numbriga;

4) aktsiate, võlakirjade ja muude väärtpaberitega seotud väljamakse tegemisel väärtpaberite liigi, tehingu rahalise väärtuse, vääringu ja konto numbriga;

5) kindlustuslepingu sõlmimisel selle konto numbriga, mida esimese preemiasumma ulatuses debiteeriti;

6) kindlustuslepingu alusel väljamakse tegemisel selle konto numbriga, mida väljamakse summa ulatuses krediteeriti;

7) maksevahenduse korral andmed, mille edastamine on kohustuslik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 2015/847;

8) muu tehingu puhul tehingu summa, vääringu ja konto numbriga.

§ 47. Andmete säilitamine

(1) Kohustatud isik peab säilitama isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise aluseks olevate käesoleva seaduse § 20 lõikes 2¹ ja §-des 21, 22 ja 46 nimetatud dokumentide originaale või koopiaid, § 46 kohaselt registreeritud teavet ning ärisuhte loomise aluseks olevaid dokumente viis aastat pärast ärisuhte lõppemist.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1¹) Kohustatud isik ei pea isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise aluseks olevate dokumentide originaale ega koopiaid säilitama, kui:

- 1) isikusamasus tuvastati e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil või
- 2) dokument on kohustatud isikule riigi elektroonilises andmekogus kättesaadav kogu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud perioodi jooksul.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Kohustatud isik peab säilitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aja jooksul ka käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmisega seotud kogu kirjavahetuse ning kõik ärisuhte seire või juhuti tehingute tegemise käigus kogutud andmed ja dokumendid, samuti andmed kahtlaste või ebatavaliste tehingute või asjaolude kohta, millest Rahapesu Andmebürood ei teavitatud.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Kohustatud isik peab säilitama tehingu kohta koostatud dokumente mis tahes teabekandjal ning käesoleva seaduse §-s 49 nimetatud teatamiskohustuse aluseks olevaid dokumente ja andmeid vähemalt viis aastat pärast tehingu tegemist või teatamiskohustuse täitmist.

(4) Kohustatud isik peab säilitama käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2 ja 3 nimetatud dokumente ja andmeid viisil, mis võimaldab ammendavalt ja viivitamata vastata Rahapesu Andmebüroo või vastavalt õigusaktidele teiste järelevalveasutuste, uurimisasutuste või kohtu päringutele, muu hulgas selle kohta, kas kohustatud isikul on või on eelmise viie aasta jooksul olnud ärisuhte päringus nimetatud isikuga ning milline on või oli selle suhte olemus.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Kui kohustatud isik teeb isikusamasuse tuvastamiseks päringu riigi infosüsteemi kuuluvasse andmekogusse, siis loetakse käesolevas paragrahvis sätestatud kohustused täidetuks, kui teave elektroonilise päringu tegemise kohta nimetatud registrisse on taasesitatav viie aasta jooksul pärast ärisuhte lõppemist või tehingu tegemist.

(5¹) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja peab säilitama käesoleva seaduse § 25 lõigetes 2²–2⁵, 2⁷ ja 2⁸ sätestatud kohustuste täitmisega seonduvaid dokumente, dokumentide koopiaid ja andmeid viis aastat pärast kliendiga ärisuhte lõppemist.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(6) Kohustatud isik säilitab käesoleva seaduse § 31 rakendamisel digitaalseks isiku tõendamiseks ette nähtud dokumendi andmeid, teavet elektroonilise päringu tegemise kohta isikut tõendavate dokumentide andmekogusse ning isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise protseduuri heli- ja videosalvestist viis aastat pärast ärisuhte lõppemist.

(7) Kohustatud isik kustutab käesoleva paragrahvi alusel säilitatud andmed pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 1–6 nimetatud tähtaegade möödumist, kui asjaomast valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ei tulene teistsugust korda. Pädeva järelevalveasutuse ettekirjutuse alusel võib rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise seisukohast olulisi andmeid säilitada kauem, kuid mitte rohkem kui viis aastat pärast esmase tähtaja möödumist.

§ 48. Isikuandmete kaitse

(1) Kohustatud isik rakendab käesolevast seadusest tulenevate nõuete kohaldamisel isikuandmete kaitse reegleid, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) Kohustatud isikul on lubatud käesoleva seaduse rakendamisel kogutud isikuandmeid töödelda üksnes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil, mida käsitatakse avaliku huvi küsimusena Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) mõistes, ning neid andmeid ei tohi täiendavalt töödelda viisil, mis ei vasta nimetatud eesmärgile, näiteks turunduslikel eesmärkidel.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2¹) Isikuandmete suhtes, mida kohustatud isik töötleb käesoleva seaduse § 16 alusel, võib piirata andmesubjekti järgmisi õigusi:

- 1) nõuda tema isikuandmete töötlemise piiramist;
- 2) nõuda tema isikuandmete ülekandmist;
- 3) esitada vastuväiteid tema isikuandmete töötlemise kohta.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2²) Käesoleva paragrahvi lõike 2¹ alusel võib piirata andmesubjekti õigusi juhul, kui piiramata jätmine võib kahjustada töötleja või teise kohustatud isiku võimet täita käesoleva seaduse nõudeid, sealhulgas kohaldada hooldusmeetmeid.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Kohustatud isik esitab uutele klientidele enne nendega ärisuhte loomist või juhuti tehingu tegemist isikuandmete töötlemist puudutava teabe. Selle teabe hulgas esitatakse üldine teave kohustatud isiku käesolevast seadusest tulenevate kohustuste kohta isikuandmete töötlemisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

5. peatükk

Tegevus rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse korral

§ 49. Teatamiskohustus rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse korral

(1) Kui kohustatud isik tuvastab majandus- või kutsetegevuse, ametitoimingu või ametiteenuse osutamise käigus tegevuse või asjaolud, mille tunnused osutavad kuritegelikust tegevusest saadud tulu kasutamisele, terrorismi rahastamisele või sellega seotud kuritegude toimepanemisele või sellise tegevuse katsele või mille puhul tal on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, on ta kohustatud sellest viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tegevuse või asjaolude tuvastamist või kahtluse tekkimist, teatama Rahapesu Andmebüroole.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 kohaldatakse ka juhul, kui ärisuhte loomine, tehing, toiming või teenuse osutamine jääb teostamata, ning selle kohaldamist kaalutakse käesoleva seaduse §-des 42 ja 43 nimetatud asjaolude esinemise korral.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Kohustatud isik, välja arvatud krediidiasutus, teatab Rahapesu Andmebüroole viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist, igast teatavaks saanud tehingust, kus rahaline kohustus suurusega üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus väeringus täidetakse sularahas, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul. Krediidiasutus teatab Rahapesu Andmebüroole viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist, igast valuutavahetuse tehingust sularahas summas üle 32 000 euro, kui krediidiasutusel ei ole tehingus osaleva isikuga ärisuhet.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3¹) Audiitor, kellele kutsetegevuse käigus saab teatavaks informatsioon tehingust, millest teine kohustatud isik oleks käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt pidanud teavitama Rahapesu Andmebürood, teatab sellest Rahapesu Andmebüroole hiljemalt kaks tööpäeva pärast nimetatud informatsiooni saamist.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Kohustatud isik esitab Rahapesu Andmebüroole vastavalt tema päringule viivitamata kogu olemasoleva teabe, mida Rahapesu Andmebüroo küsib.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Notarile, advokaadile, kohtutäiturile, pankrotihaldurile, ajutisele pankrotihaldurile ja muu õigusteenu osutajale ega audiitorile, raamatupidamisteenuse pakkujale ja raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujale ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõigetest 1–4 tulenevat teatamiskohustust, kui ta hindab kliendi õiguslikku olukorda, kaitseb või esindab klienti kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas nõustab klienti menetluse alustamise või vältimise küsimuses, sõltumata sellest, kas teave on saadud enne menetlust, menetluse kestel või pärast menetlust.

(6) Kui kohustatud isikul on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, tuleb tehingu või ametitoimingu tegemine või ametiteenuse osutamine edasi lükata kuni käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel teate esitamiseni. Kui tehingu edasilükkamine võib tekitada olulist kahju, selle tegemata jätmine ei ole võimalik või võib takistada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise toimepanija tabamist, tehakse tehing või ametitoiming või osutatakse ametiteenus ning pärast seda esitatakse teade Rahapesu Andmebüroole.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(7) Asjakohastel juhtudel annab Rahapesu Andmebüroo kohustatud isikutele tagasisidet nende poolt teavitamiskohustuse täitmise ning saadud teabe kasutamise kohta.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 50. Teatamiskohustuse täitmise koht ja vorm

(1) Teade esitatakse selle Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi rahapesu andmebüroole, kelle territooriumil kohustatud isik on asutatud.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Teade esitatakse Rahapesu Andmebüroo veebivormi või X-tee teenuse kaudu.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Teatele lisatakse isiku isikusamasuse tuvastamiseks ja esitatud teabe kontrollimiseks kasutatud andmed ning olemasolu korral dokumentide koopiad.

(4) Nõuded Rahapesu Andmebüroole esitatava teate sisule, vormile ja teate esitamise juhendi kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 51. Teate konfidentsiaalsus

(1) Kohustatud isikul, juriidiliseks isikuks oleva kohustatud isiku struktuuriüksusel, juhtorgani liikmel ja töötajal on keelatud isikut, selle isiku tegelikku kasusaajat, esindajat või kolmandat isikut teavitada nende kohta Rahapesu Andmebüroole esitatud teatest, sellise teate esitamise plaanist või esitamise toimumisest ning Rahapesu Andmebüroo poolt käesoleva seaduse §-de 57 ja 58 alusel tehtud ettekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest. Kohustatud isik võib teavitada isikut Rahapesu Andmebüroo poolt talle seatud konto käsutamisest või muust piirangust pärast seda, kui Rahapesu Andmebüroo tehtud ettekirjutus on täidetud.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu ei rakendata teabe esitamisel:

- 1) pädevatele järelevalveasutustele ja õiguskaitseasutustele;
- 2) krediidasutustele ja finantseerimisasutustele omavahel, kui nad kuuluvad samasse kontserni;
- 3) käesoleva lõike punktis 2 nimetatud isikuga samasse kontserni kuuluvatele asutustele ja filiaalidele, kui kontsernis kohaldatakse käesoleva seaduse § 15 kohaselt kontserniüleseid protseduurireegleid ja põhimõtteid;
- 4) kolmandale isikule, kes tegutseb notarist, advokaadist, kohtutäiturist, pankrotihaldurist, ajutisest pankrotihaldurist ja muu õigusteenuse osutajast või audiitorist, raamatupidamisteenuse pakkujast ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujast kohustatud isikuga ühes ja samas juriidilises isikus või struktuuris, millel on ühised omanikud ja juhtimissüsteem või kus teostatakse ühist vastavuskontrolli.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu ei rakendata ka teabevahetusele olukorras, kus see puudutab sama isikut ja sama tehingut, milles osaleb kaks või enam kohustatud isikut, kes on krediidasutused, finantseerimisasutused, notarid, advokaadid, kohtutäiturid, pankrotihaldurid, ajutised pankrotihaldurid ja muud õigusteenuse osutajad või audiitorid, raamatupidamisteenuse pakkujad ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujad, kes asuvad Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõuded, nad tegutsevad samal kutsealal ning nende ametisaladuse hoidmiseks ja isikuandmete kaitseks rakendatakse Eestis kehtivate nõuetega võrdväärseid nõudeid.

(4) Notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri, ajutise pankrotihalduri ja muu õigusteenuse osutaja või audiitori, raamatupidamisteenuse pakkuja ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkuja poolt kliendi veenmist hoiduma õigusvastastest tegudest ei käsitata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu rikkumisena.

(5) Krediidid- ja finantseerimisasutused võivad omavahel vahetada teavet kõrge riskiga klientide ja kuriteokahtlusega tehingute kohta rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

(6) Käesolevas paragrahvis reguleeritud teabevahetust tuleb säilitada kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil järgmise viie aasta jooksul ning teave esitatakse nõudmisel pädevale järelevalveasutusele.

§ 52. Vastutusest vabastamine

(1) Kohustatud isik, tema töötaja, esindaja ja tema nimel tegutsenud isik ei vastuta kahju eest, mis tekitatakse majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus, ametitoimingu tegemisel või ametiteenuse osutamisel osalevale isikule või kliendile:

- 1) käesolevast seadusest tulenevate kohustuste heas usus täitmisel tehingu tegemata jätmisest või mittetähtaegselt tegemisest;
- 2) seoses käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud teatamiskohustuse heas usus täitmisega;
- 3) käesoleva seaduse §-de 16 ja 18 heas usus rakendamisega.

(2) Kohustatud isiku poolt heas usus käesoleva seaduse §-st 49 tuleneva teatamiskohustuse täitmist ja teabe esitamist ei käsitata seadusest või lepingust tuleneva konfidentsiaalsusnõude rikkumisena ning teatamiskohustust täitnud isiku suhtes ei kohaldata teabe avaldamise eest õigusakti või lepinguga ette nähtud vastutust. Käesolevast sättest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(3) Notari ametitegevusega seotud andmete ja dokumentide väljastamisel Rahapesu Andmebüroole käesoleva seaduse §-s 55 nimetatud Rahapesu Andmebüroo ettekirjutuse alusel või §-s 49 nimetatud teatamiskohustuse täitmisel on notar vabastatud notariaadiseaduse §-s 3 sätestatud saladuse hoidmise kohustusest.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Kohustatud isik kehtestab oma suurust ja tegevuse iseloomu silmas pidades asjakohase meetmete süsteemi, millega tagatakse, et kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest või käesoleva seaduse rikkumisest kohustatud isiku siseselt, saavad seda teha anonüümselt ning on kaitstud kohustatud isiku teiste töötajate, juhtorgani liikmete või klientide ähvarduste või vaenuliku tegevuse eest ning töölase ebasoodsa või diskrimineeriva kohtlemise eest.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 52¹. Teavitaja kaitse

(1) Rahapesu Andmebüroo ja Finantsinspeksioon tagavad käesoleva seaduse rikkumisest teatamise fakti, samuti käesoleva seaduse §-s 49 nimetatud teatamise fakti konfidentsiaalsuse ja selle võib avaldada üksnes teate esitanud füüsilise isiku kirjalikul nõusolekul.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Teatamise fakti võib avaldada prokuratuurile ja uurimisasutusele, kui esineb kahtlus, et teate esitanud isik on rikkunud teatamiskohustust või pannud toime kuriteo.

(3) Kui teate esitanud füüsiline isik kaasatakse tunnistajana süüteomenetlusse, kohaldatakse süüteomenetluse sätteid teatamise fakti konfidentsiaalsust rikkumata.

(4) Tööandjal on keelatud töötajat käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teatamise tõttu ebavõrdselt kohelda.

(5) Kohus või töövaidluskomisjon kohaldab teate esitanud füüsilise isiku kaitseks jagatud tõendamiskohustust. Hageja või avaldaja esitab avalduses faktilised asjaolud, mille alusel võib järeldada, et teda on ebavõrdselt koheldud. Kui isik, kelle vastu on avaldus esitatud, ei tõenda vastupidist, eeldatakse, et teate esitanud isikut koheldi ebavõrdselt teavitamise tõttu. Käesolevas lõikes sätestatud kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

6. peatükk Rahapesu Andmebüroo

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 53. Rahapesu Andmebüroo

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Rahapesu Andmebüroo on Rahandusministeeriumi valitsemisalasse kuuluv valitsusasutus, mis teeb riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi käesolevas seaduses ette nähtud alustel ja ulatuses autonoomselt. Rahapesu Andmebüroo täidab käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid sõltumatult ja võtab käesolevas seaduses sätestatud tegevust puudutavaid otsuseid vastu iseseisvalt.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Vabariigi Valitsus nimetab Rahapesu Andmebüroo juhi ametisse rahandusministri ettepanekul viieks aastaks, arvestades avaliku teenistuse seaduse § 10 lõike 2 alusel kehtestatud korda.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Rahapesu Andmebüroo kulud kaetakse riigieelarvest. Rahapesu Andmebürool on oma eelarve, mille kinnitab ja mida muudab rahandusminister Rahapesu Andmebüroo juhi ettepanekul seaduses sätestatud korras. Rahapesu Andmebüroo eelarvest kinnipidamist kontrollib rahandusminister.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Rahapesu Andmebüroo teenistus- ja töökohtade koosseis ning isikkoosseis on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave avaliku teabe seaduse tähenduses.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 54. Rahapesu Andmebüroo ülesanded

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Rahapesu Andmebüroo ülesanded on:

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

- 1) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine ning sellele viitava teabe vastuvõtmine, kogumine, väljanähtamine, registreerimine, töötlemine, analüüsimine ja edastamine;
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]
- 2) strateegiline analüüs, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, ohte, suundumusi, mustreid ning toimimisviise;
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]
- 3) seaduses sätestatud alustel ja ulatuses riikliku sunni rakendamine;
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 01.01.2021]
- 4) järelevalve tegemine kohustatud isikute tegevuse üle käesoleva seaduse täitmisel, kui õigusaktiga ei ole sätestatud teisiti;
- 5) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ja tuvastamise alane avalikkuse teavitamine ning koondülevalve koostamine ja avaldamine vähemalt üks kord aastas;
- 6) koostöö kohustatud isikute, pädevate järelevalveasutuste ja uurimisasutustega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel;
- 7) kohustatud isiku töötajate, uurijate, prokuröride ja kohtunike koolitamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seonduvates küsimustes;
- 8) välissuhtlemise ja teabevahetuse korraldamine vastavalt käesoleva seaduse §-le 63;
- 9) rahvusvahelise sanktsiooni seadusest tulenevate ülesannete täitmine;
- 10) käesolevas seaduses sätestatud väärtegade menetlemine;
- 11) tegevuslubade taotluste lahendamine, majandustegevuse peatamine või keelamine või tegevusloa peatamine või kehtetuks tunnistamine majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 kohaldamisel kontrollitakse, kas Rahapesu Andmebüroole esitatud andmed on olulised rahapesu või sellega seotud kuritegude, samuti terrorismi rahastamise tõkestamiseks, tuvastamiseks või kohtueelseks uurimiseks.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Rahapesu Andmebüroo analüüsib ja kontrollib teavet rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse kohta, võtab vajaduse korral tarvitusele abinõud vara säilimiseks ning edastab kuriteo tunnuste avastamisel materjali viivitamata pädevale asutusele. Pädev asutus teatab Rahapesu Andmebüroole viivitamata vara arestimisest, mittearestimisest ja arestist vabastamisest kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 54¹. Rahapesu Andmebüroole esitatavad aruanded

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Krediid- ja finantseerimisasutused ning käesoleva seaduse § 64 lõike 1 alusel Rahapesu Andmebüroo järelevalve alla kuuluvad isikud esitavad Rahapesu Andmebüroole seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid sisaldavad aruanded.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete kogumist ja esitamist võib korraldada ka valitsusasutuste, riigiasutuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute abil. Kohustatud isiku suhtes tuleb järgida andmete ühekordse esitamise põhimõtet.

(3) Rahapesu Andmebüroole esitatavate aruannete sisu, esitaja ja esitamise korra kehtestab **valdkonna eest vastutav ministermäärusega**.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 55. Rahapesu Andmebüroo haldusaktid

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Rahapesu Andmebüroo teeb seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks ettekirjutusi ja annab muid haldusakte.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Käesoleva seaduse § 57 alusel tehtud ettekirjutuses tehingu peatamiseks või konto või muu vara kasutamise piiramiseks ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega seotud asjaolude, tehingute ja isikute kohta teabe saamiseks tehtud ettekirjutuses selle faktilist alust ei märgita. Ettekirjutuse tegemist põhistavad faktilised asjaolud kajastatakse eraldi dokumendis.

(3) Isik, kelle tehingu peatamiseks või konto või muu vara kasutamise piiramiseks ettekirjutus tehti, võib tutvuda faktilisi asjaolusid kajastava dokumendiga. Rahapesu Andmebürool on õigus keelduda dokumendiga tutvumise võimaldamisest, kui:
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

- 1) see takistaks rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamist;
- 2) dokumendis sisalduva teabe avaldamine on vastuolus seaduse või rahvusvaheliste kokkulepetega, sealhulgas rahvusvahelise koostöö raames kehtestatud piirangutega;
- 3) see ohustaks tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses.

(4) Rahapesu Andmebüroo haldusaktile kirjutab alla Rahapesu Andmebüroo juht, juhi asetäitja või juhi volitatud ametnik või töötaja. Kui alla kirjutab volitatud ametnik või töötaja, märgitakse allkirja juurde allkirjastamisõigust andva dokumendi number ja väljaandmise kuupäev ning koht, kus on võimalik nimetatud dokumendiga tutvuda.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(5) Kaebus Rahapesu Andmebüroo haldusakti või toimingute peale esitatakse halduskohtule. Rahapesu Andmebüroo esitab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutuse vaidlustamisel halduskohtule ettekirjutuse tegemist põhistavaid faktilisi asjaolusid kajastava eraldi dokumendi, kehtestades sellele asjakohased piirangud.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 56. Rahapesu Andmebüroo juhendid

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Rahapesu Andmebürool on õigus anda soovituslikke juhendeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate õigusaktide selgitamiseks.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Rahapesu Andmebüroo annab juhendi rahapesu kahtlusega tehingute tunnuste kohta.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Rahapesu Andmebüroo annab juhendi terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute tunnuste kohta. Juhend kooskõlastatakse eelnevalt Kaitsepolitseiametiga.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Rahapesu Andmebüroo juhendid avalikustatakse Rahapesu Andmebüroo veebilehel.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 57. Tehingu peatamine, vara käsutamise piiramine ja vara riigi omandisse kandmine

(1) Rahapesu Andmebüroo võib rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, kuritegeliku tegevuse tõkestamiseks või teise riigi rahapesu andmebüroo taotluse alusel ettekirjutusega tehingu peatada või kehtestada kontole, kontrol olevale varale või tehingu, ametitoimingute või ametiteenuse objektiks oleva vara või muu rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega vara suhtes käsutuspiirangu kuni 30 kalendripäevaks ettekirjutuse kättetoimetamisest arvates. Kinnistusraamatus, laevakinnistusraamatus, väärtpaberite keskdepositooriumis, liiklusregistris, ehitisregistris ja muus riiklikus registris registreeritud vara käsutamist võib Rahapesu Andmebüroo põhjendatud kahtluse korral ettekirjutusega piirata selle säilimise tagamiseks kuni 30 kalendripäevaks.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja möödumist võib tehingu teha või kontrol oleva või muu vara käsutamise piirangust kõrvale kalduda ainult Rahapesu Andmebüroo kirjalikul loal.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Rahapesu Andmebüroo võib ettekirjutuse alusel piirata vara käsutamist selle säilimise tagamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud lisaks kuni 60 kalendripäeva võrra juhul, kui:

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

1) vara päritolu kontrollimisel rahapesu kahtluse korral vara valdaja või omanik ei tõenda Rahapesu Andmebüroole 30 kalendripäeva jooksul tehingu peatamisest või konto kasutamise piirangu või muu vara käsutamise piirangu kehtestamisest arvates vara legaalsel päritolul;

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

2) vara suhtes on kahtlus, et seda kasutatakse terrorismi rahastamiseks.

(4) Täite- või pankrotimenetluses on keelatud võõrandada vara, mille suhtes kehtib Rahapesu Andmebüroo poolt käesolevas paragrahvis sätestatud korras kehtestatud piirang või mis on nimetatud piirangu kehtivuse ajal arestitud kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Kui vara on arestitud kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras, on Rahapesu Andmebüroo kohustatud vara käsutamise piirangud pärast vara arestimise kohtumääruse jõustumist viivitamata lõpetama.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) Kui vara omanikku või kontrol oleva vara tegelikku kasusaajat ei ole õnnestunud kindlaks teha, võib Rahapesu Andmebüroo taotleda halduskohtult luba vara käsutamise piiramiseks kuni vara omaniku või tegeliku kasusaaja kindlakstelemiseni, seda ka kriminaalmenetluse lõpetamisel, kuid mitte rohkem kui üheks aastaks.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(7) Kui ühe aasta jooksul pärast vara käsutamise piirangute kehtestamist ei ole õnnestunud vara omanikku või kontol oleva vara tegelikku kasusaajat kindlaks teha või kui vara valdaja teatab Rahapesu Andmebüroole või prokuratuurile kirjalikult soovist varast loobuda, võib Rahapesu Andmebüroo või prokuratuur taotleda halduskohtult luba vara riigi omandisse kandmiseks. Vara müüakse täitemenetluse seadustikus sätestatud korras ja müügist saadud summa kantakse riigi tuludesse. Riigi tuludesse kantud summa väljanõudmise õigus on vara omanikul kolme aasta jooksul vara riigi tuludesse kandmise päevast arvates.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(8) Kontol oleva vara puhul käsitatakse käesoleva paragrahvi lõigete 6 ja 7 rakendamisel konto omanikku vara valdajana ning tema omandiõigust ei eeldata.

(9) Kinnistusraamatus, laevakinnistusraamatus, väärtpaberite keskodepositooriumis, liiklusregistris, ehitisregistris ja muus riiklikus registris registreeritud vara käsutamise piiramine tagatakse registripidajate poolt esmajärjekorras ja viivitamata ilma Rahapesu Andmebüroo lisatoiminguteta.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(10) Kui vara legaalne päritolu rahapesu kahtluse korral või vara mitteseotus terrorismi rahastamisega terrorismi rahastamise kahtluse korral leiab tõendamist enne käesoleva paragrahvi lõikes 1, 3 või 6 nimetatud tähtaja möödumist, on Rahapesu Andmebüroo kohustatud vara käsutamise piirangud viivitamata lõpetama.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 58. Teabe nõudmine

(1) Rahapesu Andmebürool on õigus seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks saada enda määratud tähtjaks teavet pädevatelt järelevalveasutustelt ja teistelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ning ettekirjutuse alusel kohustatud isikult ja kolmandalt isikult.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1¹) Rahapesu Andmebürool on õigus käesolevast seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks saada täitemenetluse seadustiku §-s 63¹ nimetatud elektroonilise arestimissüsteemi kaudu käesoleva seaduse § 81 lõigetes 1¹–1⁵ nimetatud andmeid.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Ettekirjutuse adressaat on kohustatud ettekirjutuse täitma ja esitama teabe, sealhulgas panga- või ärisaladust sisaldava teabe ettekirjutuses määratud tähtjaks. Teave esitatakse kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(3) Rahapesu Andmebürool on õigus saada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks vajalikke andmeid, sealhulgas jälitustoimingutega ja salajase koostöö abil kogutud andmeid, enda määratud tähtjaks kõigilt jälitusasutustelt õigusaktidega sätestatud korras. Jälitustoimingutega ja salajase koostöö abil kogutud andmete edastamiseks teistele asutustele peab Rahapesu Andmebürool olema teabe esitanud jälitusasutuse kirjalik nõusolek.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata advokaadi suhtes, välja arvatud juhul, kui ta osutab käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud teenuseid või advokaadi poolt Rahapesu Andmebüroole esitatud teade ei vasta kehtestatud nõuetele, kui teatele ei ole lisatud nõutavaid dokumente või kui lisatud dokumendid ei ole nõuetekohased.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 59. Andmete riskasutus

Rahapesu Andmebürool on seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks õigus esitada päringuid ja saada andmeid riigi, kohaliku omavalitsuse või avalik-õigusliku isiku andmekogust vastavalt õigusaktides sätestatud korrale.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 59¹. Rahapesu Andmebüroo andmekogu

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Rahapesu Andmebüroo andmekogu on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, kus töödeldakse Rahapesu Andmebüroo ülesannetest tulenevate toimingute ja menetlustega seotud andmeid.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Andmekogu vastutav töötleja on Rahapesu Andmebüroo.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 60. Andmete kasutamise piirangud

(1) Juurdepääs Rahapesu Andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele ja selle töötlemise õigus on ainult Rahapesu Andmebüroo ametnikul ja töötajal. Käesoleva seaduse alusel võib Rahapesu Andmebüroo juht kehtestada teabele juurdepääsu piirangu, tunnistades teabe asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks. Rahapesu Andmebüroo ametnikud, töötajad ja muud isikud, kellel on juurdepääs Rahapesu Andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele, on kohustatud hoidma saladuses neile teadaolevat rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud teavet tähtajatult.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2) Rahapesu Andmebüroo on kohustatud rahapesu või terrorismi rahastamise ning sellega seotud kuritegude tõkestamiseks, tuvastamiseks ja kohtueelseks uurimiseks edastama olulised andmed, sealhulgas maksu- ja pangasaladust sisaldavad andmed, prokuratuurile, uurimisasutusele ja kohtule.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Rahapesu Andmebüroos registreeritud andmeid edastatakse ainult kohtueelset menetlust teostavale asutusele, prokurörile ja kohtule kirjaliku taotluse alusel seoses kriminaalmenetlusega või Rahapesu Andmebüroo algatusel, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise ning sellega seotud kuritegude vältimiseks, tuvastamiseks ja uurimiseks, samuti halduskohtule halduskohtumenetluses, kui lahendatakse Rahapesu Andmebüroo taotlust või Rahapesu Andmebüroo toimingut või haldusakti kohta esitatud kaebust või protesti.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Rahapesu Andmebüroo võib teavitada pädevat järelevalveasutust kohustatud isiku poolt käesoleva seaduse nõuete rikkumisest või edastada asjakohase taotluse alusel Rahapesu Andmebüroos registreeritud andmeid, analüüse ja hinnanguid ulatuses, mis ei riku seaduse, välislepingu või rahvusvahelise koostöö raames kehtestatud piiranguid, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise või sellega seonduvate kuritegude tõkestamiseks ning pädeva järelevalveasutuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks või käesoleva seaduse eesmärkide saavutamiseks.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Rahapesu Andmebürool on õigus edastada käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teavet Maksu- ja Tolliametile hasartmängude korraldamise tegevusloaga seotud menetluste tarbeks.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) Rahapesu Andmebüroo juhi loal võib isikutele, keda on vajalik kaasata Rahapesu Andmebüroo ülesannete täitmiseks, ajutiselt anda ligipääsu ülesannete täitmiseks vajalikus ja piisavas ulatuses andmetele. Loa saanud isiku õiguste ja pädevuste suhtes kohaldatakse Rahapesu Andmebüroo ametniku ja töötaja kohta käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 ning käesoleva seaduse §-s 61 sätestatud.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(7) Rahapesu Andmebüroo võib üksikjuhtumil edastada kohustatud isiku kontaktisikule Rahapesu Andmebüroos registreeritud andmeid vajalikus ja piisavas ulatuses ühiste meetmete võtmiseks terrorismi rahastamise, rahapesu või nendega seotud kuritegude tõkestamisel.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(8) Rahapesu Andmebürool on õigus edastatud andmete kasutamisele kehtestada piiranguid, mille järgimine on andmete kasutajale kohustuslik.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(9) Rahapesu Andmebüroo dokumendid ja arhivaalid, mis vastavalt õigusaktidele kuuluvad üleandmisele Rahvusarhiivile, antakse talle üle 30 aasta möödumisel, peale mida dokumendid ja arhivaalid Rahapesu Andmebüroo andmekogust kustutatakse. Kuni Rahvusarhiivile üleandamiseni säilitatakse dokumente ja arhivaale Rahapesu Andmebüroos.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(10) [Kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 61. Rahapesu Andmebüroo ametnikule ja töötajale esitatavad nõuded

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(1) Rahapesu Andmebüroo ametniku ja töötajana võib teenistusse või tööle võtta isiku, kellel on laitmatu maine, vajalikud kogemused, võimed ja haridus ning vajalikud kõlbelised omadused.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2) Rahapesu Andmebüroo ametnik ja töötaja on kohustatud tähtajatult hoidma saladuses neile seoses teenistus- või tööülesannetega teatavaks saanud andmeid, sealhulgas panga-, äri-, ameti-, kutse- või muu saladuse

hooldmise kohustusega või info jagamise piiranguga teavet, ka pärast nende töötlemise või kasutamise seotud teenistus- või töökohustuste täitmist või teenistus- või töösuhte lõppemist.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 61¹. Taustakontroll

(1) Rahapesu Andmebüroosse ametniku ametikohale või töötaja töökohale sobivuse hindamiseks võib tuvastada isiku isikusamasuse ja töödelda isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid, ning koguda andmeid järgmiste asjaolude kohta:

- 1) isiku kontaktandmed, elukoha andmed, kodakondsuse ja isikut tõendava dokumendi andmed, töötamise andmed ning andmed hariduskäigu kohta;
- 2) andmed isikule kuriteo tahtliku toimepanemise eest määratud karistuste ja karistatuse, karistusest vabastamise ja karistuse täitmisele pööramise kohta;
- 3) andmed isiku vastu alustatud kriminaalmenetluste kohta, kus ta on tunnistanud kahtlustatavaks või süüdistatavaks, ja nendes asjades tehtud menetlust lõpetava lahendi kohta;
- 4) andmed isikule viimase viie aasta jooksul majandusalaste, finantsalaste, ametialaste, varavastaste, avaliku usalduse vastaste ning narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku käitlemisega seonduvate väärtegade toimepanemise ning teiste väärtegade korduva toimepanemise eest määratud karistuste kohta;
- 5) andmed isiku seotuse kohta kuritegeliku ühendusega või ühendusega, mille tegevus on suunatud Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatuse vägivaldsele muutmisele, territoriaalse terviklikkuse vägivaldsele rikkumisele, vägivaldsele võimuhaaramisele või Eesti põhiseadusliku korra vägivaldsele muutmisele;
- 6) andmed isiku seotuse kohta välisriigi luure- või julgeolekuteenistusega.

(2) Rahapesu Andmebüroosse ametniku ametikohale või töötaja töökohale kandideerimisel peab isik täitma Rahapesu Andmebüroo juhi kehtestatud vormis isikuankeedi, milles tuleb märkida andmed, mis võimaldavad hinnata kontrollitava isiku ameti- või töökohale sobivust. Kontrollitavalt isikult võib ankeedis küsida informatsiooni ka sugulaste ja hõimlaste (vanem, õde, vend, laps ja abikaasa) kohta ning temaga abieluga sarnanevas suhtes oleva isiku ees- ja perekonnanime ning isikukoodi, isikukoodi puudumise korral sünniaega ja -kohta. Isikuankeedis küsitud andmeid säilitatakse viis aastat isiku ameti- või töökohale kandideerimisest või teenistus- või töösuhte lõppemisest arvates.

(3) Rahapesu Andmebüroo juhil ja tema volitatud ametnikul on õigus isikuankeedis esitatud andmete kontrollimiseks ning isiku sobivuse hindamiseks:

- 1) pöörduda riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste, samuti füüsiliste ja juriidiliste isikute poole järeleparimisega kontrollitava isiku isikuandmete kohta;
- 2) vestelda kontrollitava isiku, samuti tema tööandja ja õppeasutuse esindajate ning teiste isikutega, et selgitada välja kontrollitava isiku kõlbelised ja teised isikuomadused ning vajaduse korral ja küsitleva isiku nõusolekul võtta temalt kirjalik seletus;
- 3) kontrollida, kas kontrollitavat isikut on karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo või väärte eest, mis võiks kahtluse alla seada tema laitmatu maine, kas isikut on karistatud vangistusega või kas ta on kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav, sealhulgas saada andmeid karistusregistri arhiivist;
- 4) kontrollida isikuandmeid riigi, kohaliku omavalitsuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku andmekogust;
- 5) töödelda üldsusele suunatud ja avalikest allikatest kättesaadavaid kontrollitava isiku isikuandmeid.

(4) Rahapesu Andmebüroo juhil ja tema volitatud ametnikul on õigus isikuankeedis esitatud sugulaste ja hõimlaste ning abieluga sarnanevas suhtes oleva isiku kohta vajaliku info kogumiseks:

- 1) kontrollida Rahapesu Andmebüroo andmekogus sisalduvaid andmeid;
- 2) kontrollida, kas isikule on määratud tahtlikult toimepandud kuriteo eest karistus, mille andmeid ei ole karistusregistrist kustutatud;
- 3) töödelda üldsusele suunatud ja avalikest allikatest kättesaadavaid isiku kohta käivaid andmeid.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 4 nimetatud andmed võivad olla Rahapesu Andmebüroole aluseks keelduda isiku ametikohale nimetamisest või temaga töölepingu sõlmimisest. Keeldumise põhjuseid ja keeldumise aluseks olevaid asjaolusid ei avaldata.

(6) Rahapesu Andmebüroo võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 4 nimetatud andmeid kontrollida ametikohale nimetatud või tööle võetud isiku suhtes ka teenistus- või töösuhte ajal, kui on põhjendatud kahtlus, et esinevad asjaolud, mis välistaksid isiku ametikohale nimetamise või tööle võtmise. Teenistus- või töösuhtes olemise ajal isiku sobivuse hindamisel ilmnunud asjaolud võivad olla isiku teenistusest vabastamise või töölepingu ülesütlemise aluseks, kui need toovad endaga kaasa isiku vastu usalduse kaotuse või oleksid välistanud tema ametikohale nimetamise või tööle võtmise.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 62. Rahapesu Andmebüroo ja Kaitsepolitsei ameti koostöö

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Rahapesu Andmebüroo ja Kaitsepolitsei amet teevad terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute uurimisel koostööd vastastikuse ametiabi ning teabevahetuse kaudu.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Kaitsepolitseiameti peadirektor nimetab kontaktisiku, kellel on Rahapesu Andmebüroo ametnikuga ja töötajaga võrdsed õigused saada teavet kõigist terrorismi rahastamise kahtlusega teadetest ning teha vajaduse korral ettepanekuid täiendava teabe nõudmiseks.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(3) Kaitsepolitseiameti kontaktisik kaasatakse käesoleva seaduse § 54 lõike 1 punktides 1, 4, 6 ja 7 sätestatud ülesannete täitmisel ning tema õiguste ja pädevuse suhtes kohaldatakse Rahapesu Andmebüroo ametniku ja töötaja kohta käesoleva seaduse § 60 lõiget 1–5 ja §-s 61 sätestatud.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(4) Kaitsepolitseiameti kontaktisikul on õigus teha käesolevas seaduses sätestatud järelevalvet koos Rahapesu Andmebüroo ametnikuga ja töötajaga.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 63. Rahvusvaheline infovahetus

(1) Rahapesu Andmebürool on õigus vahetada teavet ja sõlmida koostöökokkuleppeid rahapesu andmebüroo ülesandeid täitva välisriigi asutusega (edaspidi *teine rahapesu andmebüroo*) või välisriigi õiguskaitse- või järelevalveasutusega, samuti rahvusvahelise organisatsiooni või institutsiooniga.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1¹) Rahapesu Andmebüroo määrab töötaja, kes vastutab teistes Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriikides asuvate rahapesu andmebüroode teabenõuete vastuvõtmise eest.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Rahapesu Andmebürool on õigus omal algatusel või taotluse korral saada ja edastada teisele rahapesu andmebüroole mis tahes teavet, mida teisel rahapesu andmebürool võib olla vaja rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamisel ning sellesse kaasatud füüsiliste või juriidiliste isikutega seotud teabe töötlemisel või analüüsimisel.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Rahapesu Andmebüroo poolt teisele rahapesu andmebüroole edastatav teabetaotlus sisaldab selle teabe küsimise asjaolusid, tausta kirjeldust, taotluse põhjust ja teavet selle kohta, kuidas taotletavat teavet kavatakse kasutada.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Rahapesu Andmebüroo kasutab käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 rakendamisel üksnes turvalisi teabevahetuskanaleid.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Kui Rahapesu Andmebüroo saab käesoleva seaduse § 49 lõigete 1 ja 2 alusel teate teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi isikute ning seoste kohta, edastab ta sellekohase teabe viivitamata selle lepinguriigi rahapesu andmebüroole.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5¹) Kui teiselt Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi rahapesu andmebüroolt saadud teabetaotlusele vastamine nõuab täiendava teabe hankimist kohustatud isikult, hangib ja edastab Rahapesu Andmebüroo selle teabe viivitamata.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud teabe vahetamisel võib Rahapesu Andmebüroo teabe edastamisel kehtestada piiranguid ja tingimusi teabe kasutamisele ning teabe saaja peab kehtestatud piiranguid järgima.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(7) Rahapesu Andmebüroo võib keelduda teabe vahetamisest üksnes erandjuhtudel, kui teabe vahetamine jääb ilmselgelt väljapoole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärke, võib kahjustada kriminaalmenetlust, kahjustab ilmselgelt ebaproportsionaalselt mõne füüsilise või juriidilise isiku või Rahapesu Andmebüroo õiguspäraseid huve või on muul viisil vastuolus riigisisese õiguse üldpõhimõtetega või ei sisalda selle teabe küsimise asjaolusid, tausta kirjeldust, taotluse põhjust ja teavet selle kohta, kuidas taotletavat teavet kavatakse kasutada.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(7¹) Rahapesu Andmebüroo võib keelduda teabe edastamisest teisele Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi rahapesu andmebüroole üksnes juhul, kui teabe vahetamine jääb väljapoole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärke või see kahjustaks kriminaalmenetlust või kui teavet päriv büroo pole täpsustanud teabe küsimise asjaolusid, tausta kirjeldust, taotluse põhjust ja teavet selle kohta, kuidas taotletavat teavet kavatakse kasutada.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(8) Rahapesu Andmebüroo tagab taotluse alusel teiselt rahapesu andmebüroolt saadud teabe kasutamise vastavalt teise büroo seatud piirangutele, küsides vajaduse korral teabe muul viisil kasutamiseks teabe esitanud teiselt büroolt eelnevalt loa.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(9) Rahapesu Andmebüroo tagab, et taotluse alusel edastatava teabe levitamise luba antakse viivitamata ja võimalikult suures ulatuses. Taotluse saanud Rahapesu Andmebüroo võib keelduda loa andmisest teabe levitamiseks taotletud ulatuses, kui see jääb ilmselgelt väljapoole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärke, võib kahjustada kriminaaluurimist, kahjustab ilmselgelt ebaproportsionaalselt mõne füüsilise või juriidilise isiku või Rahapesu Andmebüroo õiguspäraseid huve või on muul viisil vastuolus riigisisese õiguse üldpõhimõtetega. Teabe levitamise piiramist selgitatakse.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(10) Rahapesu Andmebüroo annab viivitamata teisele Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi rahapesu andmebüroole loa taotluse alusel edastatud teabe levitamiseks teistele vastava riigi pädevatele asutustele. Loa andmisest võib keelduda, kui teabe levitamine jääb ilmselgelt väljapoole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärke või kui see kahjustaks kriminaalmenetlust. Teabe levitamise piiramist selgitatakse.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

7. peatükk Järelevalve korraldus

§ 64. Järelevalveasutused

(1) Kohustatud isikute poolt käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide nõuete täitmise üle teeb riiklikku järelevalvet Rahapesu Andmebüroo, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Finantsinspeksioon teeb järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle nende krediitiasutuste ning finantseerimisasutuste poolt, kelle üle ta teeb järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduse alusel ja kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega. Finantsinspeksioon teeb järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi. Finantsinspeksioon teeb käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud krediidi- ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet kõikidel käesoleva seaduse §-s 2 nimetatud tegevusaladel ning §-s 6 nimetatud teenuste osutamisel.

(3) Eesti Advokatuuri (edaspidi *advokatuur*) juhatus teeb järelevalvet advokatuuri liikmete poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle advokatuuriseaduse alusel, arvestades käesolevas seaduses sätestatud.

(4) Justiitsministeerium teeb järelevalvet notarite poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle notariaadiseaduse alusel, arvestades käesolevas seaduses sätestatud. Justiitsministeerium võib järelevalve tegemise delegeerida Notarite Kojale.

(5) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium ja Notarite Koda teevad Rahapesu Andmebürooga koostööd, lähtudes käesoleva seaduse eesmärkidest.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) Järelevalveasutustel on õigus vahetada teavet ja teha koostööd teiste riikide järelevalveasutustega, lähtudes käesolevas seaduses sätestatud ülesannetest.

(7) Järelevalveasutusel on õigus järelevalve tegemisele kaasata vajaduse korral eksperte, tõlke ja nõustajaid, kui on tagatud sellise isiku vastavus käesoleva seaduse § 61 lõikes 1 nimetatud nõuetele.

§ 65. Riikliku järelevalve meetmete ja sunniraha kohaldamine

(1) Rahapesu Andmebüroo võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve tegemiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-des 30–32, 35, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Kui kohustatud isik on krediitiasutus või finantseerimisasutus, on sunniraha ülemmäär haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral:

1) füüsilise isiku puhul esimesel korral kuni 5000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 50 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid kokku mitte rohkem kui 5 000 000 eurot;

2) juriidilise isiku puhul kuni 32 000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid olenevalt sellest, milline summa on suurem, kokku kuni 5 000 000 eurot või kuni 10 protsenti juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale juhtorgani kinnitatud raamatupidamise aastaaruandele.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud juriidiline isik on emattevõtja või sellise emattevõtja tütarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud raamatupidamise aruande, siis arvestatakse juriidilise isiku aastase kogukäibena kas aastast kogukäivet või antud haldusakti või ettekirjutuse aluseks olnud rikkumise valdkonna tululiigi kogukäivet viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande järgi, mille on heaks kiitnud emattevõtja kõrgeima taseme juhtorgan.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud isikute poolt haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral on sunniraha ülemmäär:

- 1) füüsilise isiku puhul kuni 5000 eurot;
- 2) juriidilise isiku puhul kuni 32 000 eurot.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 66. Haldusjärelevalve tegija õigused

(1) Haldusjärelevalve tegijal on õigus kontrollida kohustatud isikute asu- või tegevuskohta. Järelevalve tegijal on õigus kontrollitava isiku esindaja juuresolekul siseneda kohustatud isiku valduses olevasse hoonesse ja ruumi.

(2) Kohapealse kontrolli käigus on haldusjärelevalve tegijal õigus:

- 1) piiranguteta uurida vajalikke dokumente ja andmekandjaid, teha nendest väljavõtteid, ärakirju ja koopiaid, saada kohustatud isikult nende kohta selgitusi ning jälgida tööprotsesse;
- 2) saada suulisi ja kirjalikke selgitusi kontrollitavalt kohustatud isikult ning tema juhtorgani liikmetelt ja töötajatelt.

(3) Haldusjärelevalve tegijal on õigus nõuda kohustatud isikult kontrollimiseks vajalikku teavet ka kohapealset kontrolli tegemata.

§ 67. Järelevalve tegija kohustused

(1) Kui Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium või Notarite Koda tuvastab järelevalvet tehes olukorra, mille tunnused osutavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusele, teatab ta sellest käesoleva seaduse § 49 alusel viivitamata Rahapesu Andmebüroole.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1¹) Kui Finantsinspeksioonil tekib finantsjärelevalve käigus kogutud info või materjalide pinnalt, eelkõige krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimise korralduse, ärimudeli või tegevuse hindamisel, põhjendatud kahtlus, et kõnealuses krediidasutuses või investeerimisühingus on toimunud või toimub rahapesu või terrorismi rahastamine või krediidasutus või investeerimisühing on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega või toime pannud selle katse või rahapesuks või terrorismi rahastamiseks on suurenenud risk, teavitab Finantsinspeksioon sellest viivitamata Rahapesu Andmebürood ja Euroopa Pangandusjärelevalve Asutust.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul teevad rahapesu või terrorismi rahastamise võimaliku suurenenud riski korral Finantsinspeksioon ja Rahapesu Andmebüroo koostööd ning teavitavad oma ühisest hinnangust viivitamata Euroopa Pangandusjärelevalve Asutust.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus ja Justiitsministeerium on kohustatud esitama Rahapesu Andmebüroole hiljemalt 15. aprilliks teabe eelmisel kalendriaastal:

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

- 1) läbi viidud järelevalvemenetluste arvu ja järelevalvega hõlmatud kohustatud isikute arvu kohta nende liikide kaupa;
- 2) järelevalve tegemisel avastatud rikkumiste arvu ja selliste isikute arvu kohta, kelle suhtes kohaldati väärtemenetlust või muid meetmeid, ning nende õigusliku aluse kohustatud isikute kaupa.

(3) Rahapesu Andmebüroo ning Finantsinspeksioon avalikustavad oma veebilehel käesoleva seaduse 10. peatükis sätestatud väärtetasjas jõustunud lahendi või käesolevas peatükis kehtestatud korras antud haldusakti, ettekirjutuse või sunniraha määramise otsuse viivitamata pärast selle jõustumist. Veebilehel märgitakse vähemalt rikkumise liik ja laad, rikkumise eest vastutava isiku andmed ning teave lahendi, ettekirjutuse või otsuse vaidlustamise ja tühistamise kohta. Kogu nimetatud teave on veebilehel kättesaadav vähemalt viie aasta jooksul.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Rahapesu Andmebürool ning Finantsinspeksioonil on asjaolusid hinnates õigus lükata väärtetasjas jõustunud lahendi või asjakohase haldusakti avalikustamine edasi või jätta rikkuja isik isikuandmete kaitse tagamiseks avalikustamata, kuni on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

- 1) andmete avaldamine ohustab finantsturgude stabiilsust või pooleliolevat menetlust;
- 2) rikkumise eest vastutava isiku avalikustamine oleks määratud karistusega võrreldes ebaproportsionaalne.

(5) Rahapesu Andmebürool ning Finantsinspeksioonil on asjaolusid hinnates õigus jätta väärtetasjas jõustunud lahend või asjakohane haldusakt avalikustamata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud võimalusi peetakse ebapiisavaks, et tagada finantsturgude stabiilsus, või otsuse avaldamine oleks ebaproportsionaalne vähem oluliseks peetava meetme puhul.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 68. Kontrolli tulemuste kajastamine

(1) Finantsinspeksioon on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta akti, mis tehakse kontrollitavale teatavaks krediidi- või finantseerimisasutuse tegevust reguleerivas seaduses sätestatud tähtaja jooksul. Muu haldusjärelevalve tegija on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta akti, mis tehakse kontrollitavale teatavaks ühe kuu jooksul kontrolli tegemisest arvates.

(2) Aktis peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) kontrolltoimingu nimetus;
- 2) akti koostaja ametinimetus ning tema ees- ja perekonnanimi;
- 3) akti koostamise koht ja kuupäev;
- 4) viide kontrollimise aluseks olnud sättele;
- 5) kontrollimise juures viibinud kontrollitava esindaja või hoone või ruumi valdaja esindaja ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 6) kontrollimise juures viibinud muu isiku ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 7) kontrollimise algus- ja lõpuaeg ning tingimused;
- 8) kontrollimise käik ja tulemused vajaliku üksikasjalikkusega.

(3) Aktile kirjutab alla selle koostaja. Akt jääb haldusjärelevalveasutusele ja selle koopia jääb kontrollitud isikule või tema esindajale.

(4) Kontrollitaval on õigus seitsme päeva jooksul akti kättesaamisest arvates esitada kirjalikke selgitusi.

§ 69. Järelevalve Rahapesu Andmebüroo tegevuse üle

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Kontrolli Rahapesu Andmebüros registreeritud andmete töötlemise seaduslikkuse üle teeb Andmekaitse Inspeksioon.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Rahapesu Andmebüroo isikuandmete töötlemise protsessi hindamiseks on Andmekaitse Inspeksioonil õigus tutvuda Rahapesu Andmebüroo juhendite ja protseduuridega ning saada kirjalikke ja suulisi selgitusi. Andmesubjekti kaebuse lahendamise käigus on Andmekaitse Inspeksioonil õigus saada Rahapesu Andmebüroolt andmeid kaebuse lahendamiseks vajalikus ulatuses.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Teenistuslikku järelevalvet Rahapesu Andmebüroo tegevuse seaduslikkuse üle teeb valdkonna eest vastutav minister.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Teenistuslikku järelevalvet ei tehta Rahapesu Andmebüroole käesolevas seaduses ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduses pandud ülesannete täitmise ja nimetatud õigusaktides sätestatud õiguste teostamise ning nende õiguste teostamisega seonduva Rahapesu Andmebüroo sisemiste korralduste, juhiste ja aktide koostamise ning kinnitamise, samuti Rahapesu Andmebüroo ametnike teenistussuhetega ja töötajate töösuhetega seotud otsuste osas.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(5) [Kehtetu -RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

8. peatükk Tegevusluba ja teenuse osutamise keeld

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 70. Loakohustus

(1) Ettevõtjal peab olema tegevusluba järgmistel tegevusaladel tegutsemiseks:

- 1) finantseerimisasutusena tegutsemine;
- 2) usaldushalduse ja äriühingute teenuse osutamine;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

- 3) pandimajateenuse osutamine;

4) virtuaalvääringu teenuse pakkumine;

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

5) [kehtetu -RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

6) väärismetalli ja väärismetalltoodete, välja arvatud tootmise, teaduse ning meditsiini vajaduseks kasutatavad väärismetallid ja väärismetalltooted, või vääriskivide kokkuost või hulgimüük.

(2) Tegevusloakohustust käesoleva seaduse alusel ei ole isikul:

1) kellel on Finantsinspektsiooni tegevusluba;

2) kellel on teisest seadusest tulenev kohustus taotleda Finantsinspektsiooni tegevusluba;

3) kellel on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi finantsjärelevalve asutuse tegevusluba, mille alusel on tal õigus tegutseda Eestis filiaali kaudu või piiriülevalt ning sellisest tegevusest on teavitatud Finantsinspektsiooni, või

4) kes pakub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teenuseid kontserni sees.

(3) Tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud järgmised andmed ja dokumendid:

1) teenuse pakkumise koha aadress, sealhulgas veebilehe aadress;

2) teenuse pakkumise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed kõigi käesoleva lõike punktis 1 nimetatud teenuse pakkumise kohtade kohta;

3) kui juriidilisest isikust ettevõtja ei ole registreeritud Eesti äriregistris, siis juriidilisest isikust ettevõtja omaniku nimi, registri- või isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, asu- või sünnikoht ja elukoha aadress, tema tegeliku kasusaaja nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht ja elukoha aadress;

4) juriidilisest isikust teenusepakkuja juhtorgani liikme ja prokuristi nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht ning elukoha aadress, kui teenusepakkuja ei ole Eesti äriregistris registreeritud ettevõtja;

5) käesoleva seaduse §-de 14 ja 15 kohaselt koostatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirjad ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduse §-s 20 loetletud erikohustustega isikute puhul rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 23 kohaselt koostatud protseduurireeglid ja nende täitmise kontrollimise kord;

[RT I, 19.03.2019, 11- jõust. 01.01.2020]

6) käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisiku nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht, kodakondsus, elukoha aadress, ametikoht ja kontaktandmed;

7) vastavalt rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 20 lõikele 3 ettevõtja määratud rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise eest vastutava isiku nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht, kodakondsus, elukoha aadress, ametikoht ja kontaktandmed;

[RT I, 19.03.2019, 11- jõust. 01.01.2020]

8) kui ettevõtja, tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või omanik on välisriigi kodanik, välisriigis asutatud teenusepakkuja või kui ettevõtja on välisriigi teenusepakkuja, siis tema päritoluriigi karistusregistri tõend või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärne dokument, mis tõendab karistuse puudumist riigivõimuvastase või rahapesualase süüteo või muu tahtlikult toimepandud kuriteo eest, mille väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud ning mis on notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud ja legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislepingust ei tulene teisiti;

9) kui ettevõtja, tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või füüsilisest isikust omanik on välisriigi kodanik, siis kõikide kodakondsusjärgsete riikide kohta isikut tõendavate dokumentide koopiad ja käesoleva lõike punktis 8 nimetatud karistuse puudumist tõendavad dokumendid;

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

10) ettevõtja juhtorgani liikme ja prokuristi kohta dokumendid, mis sisaldavad haridustaset, töö- ja ametikohtade täielikku loetelu ning juhtorgani liikme puhul ka vastutusvaldkonda, samuti dokumendid, mida taotleja peab oluliseks esitada, et tõendada juhtorgani liikme või prokuristi usaldusväärsetust ning asjaolu, et taotlejal on korrektnel ärialaalne maine;

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

11) ettevõtja nimel peetavate maksekontode loetelu koos iga maksekonto kordumatu tunnuse ja kontopidaja nimega.

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

(3¹) Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 8 või 9 nimetatud riigi väljastatud dokumendid ei tõenda karistuse puudumist nõutavas ulatuses, lisatakse neile selle isiku vande all antud tunnistus, kelle karistuse puudumist tuleb tõendada.

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

(3²) Virtuaalvääringu alase tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses ja käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud järgmised andmed ja dokumendid:

1) varade ja aktsia- või osakapitali suurus ning seda ja selle sissemaksimist tõendavad dokumendid;

2) taotleja albilanss ja ülevaade tuludest, kuludest, kasumist ja rahavoogudest ning nende aluseks olevatest eeldustest või tegutsuva äriühingu puhul bilanss ja kasumiaruanne tegevusloa taotluse esitamisele eelnenud kuu lõpu seisuga ning olemasolu korral viimase kolme majandusaasta aruanded, juhul kui need ei ole esitatud ja tehtud kättesaadavaks riigi poolt peetavates andmebaasides;

3) käesoleva seaduse §-s 70¹ sätestatud nõuetele vastav äriplaan;

4) vastavalt käesoleva seaduse §-le 13 koostatud riskiisu kindlaksmääramise ja riskihinnangu dokumentatsioon;
5) andmed kavandatavate teenuste osutamiseks vajalike infotehnoloogiliste süsteemide ning muude tehnoloogiliste vahendite ja süsteemide kohta, sealhulgas teenuse järjepidevuse ja kliendi varade kaitsmise tagamiseks kasutatavate turvameetmete kirjeldus, talituspidevuse tagamise meetmete kirjeldus ja tegevuse tehnilise korralduse tase;

6) kirjeldus kavandatavate teenuste osutamisel kasutatavatest infotehnoloogilistest süsteemidest ja muudest tehnoloogilistest vahenditest, millega teenuse osutaja tagab käesoleva seaduse § 25 lõigetes 2⁴ ja 2⁵ sätestatud andmete edastamise ning kliendi ja tema tegelike kasusaajate tuvastamise, kliendile riskiastme määramise ning ärisuhte tehingute ja klientide tuvastamise ning jälgimise viisil, mis võimaldab täita käesolevas seaduses sätestatud kohustusi ja rahvusvahelise sanktsiooni seaduses sätestatud erikohustusi, sealhulgas tuvastada suuremat riski iseloomustavad asjaolud ja kahtlased tehingud ning nendest viivitamata teatada;

7) iga aktsionäri, osaniku või liikme omandatavate või talle kuuluvate aktsiate või osade ja häälte arv;

8) taotleja audiitorettevõtja ja siseaudiitori andmed, mis sisaldavad nime, elu- või asukohta, isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega ja sünnikohta või registrikoodi;

9) taotlejas olulist osalust omavate isikute andmed, mis sisaldavad nime, isikukoodi, selle puudumise korral sünniaega, sünnikohta, kodakondsust, elukoha aadressi, ametikohta ja kontaktandmeid;

10) andmed äriühingute kohta, milles taotleja juhtorgani liikme või taotlejas olulist osalust omava isiku osalus on suurem kui 20 protsenti, kusjuures andmed sisaldavad iga äriühingu nime, asukohta, registrikoodi ning taotleja juhtorgani liikmele või taotlejas olulist osalust omavale isikule kuuluvate aktsiate või osade ja häälte arvu.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmetele lisatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 või 4 nimetatud tegevusala tegevusloa taotluse korral info selle kohta, millist finantsteenust või virtuaalvääringu teenust osutama hakatakse.

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

(4¹) Virtuaalvääringu alast tegevusluba ei saa teisele isikule üle anda.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(5) Kui ettevõtja soovib tegevusluba kasutada ka tütarettevõtja tegevuseks, esitab ta tegevusloa taotluses selle tütarettevõtja kohta lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule kõik käesoleva paragrahvi lõikes 3 ning vajaduse korral ka käesoleva paragrahvi lõigetes 3² ja 4 nimetatud andmed ning dokumendid.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(6) Ettevõtja esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusloaga seotud taotlused ja teated üksnes ühtse kontaktpunkti põhimõttel Eesti teabevärava või notari kaudu.

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

§ 70¹. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja äriplaan

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja äriplaan peab sisaldama taotleja kavandatava äritegevuse olemuse, organisatsioonilise ülesehituse ja juhtimisstruktuuri kirjeldust ning plaanitavate teenuste osutamisega seotud isikute õiguste, kohustuste ja vastutuse kirjeldust, samuti järgmiste asjaolude kirjeldust, prognoosi ja analüüsi:

1) tulude ja kulude suurus tegevusalade kaupa;

2) teenuse osutamisega seotud kohustused;

3) taotleja varade ja aktsia- või osakapitali suurus;

4) strateegia, konkurendid ja tegutsemiseks kavandatav turuosa;

5) kavandatav tegevus, osutatavad teenused, pakutavad tooted ja eeldatavad kliendid, sealhulgas Eesti ja teiste riikide residentidest klientide eelduslik osakaal, ning osutatavate teenuste mahud;

6) bilansside ja finantsnäitajate plaanid, milles on muu hulgas nimetatud tulud, kulud, kasum ja rahavood ning nende aluseks olevad eeldused;

7) riskide juhtimise üldpõhimõtted ja riskide juhtimise strateegia;

8) vahendajad ja muud isikud ning teenused, mida kasutatakse taotleja äritegevuses;

9) muud tähtsust omavad asjaolud.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja äriplaan esitatakse vähemalt kahe aasta kohta.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 71. Tegevusloa andmine ja selle andmisest keeldumine

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

(1) Tegevusloa taotluse lahendab Rahapesu Andmebüroo tegevusloa andmise või andmisest keeldumisega 60 päeva jooksul taotluse esitamisest arvates. Taotluse lahendamise tähtaeg hakkab kulgema kõigi nõuetekohaste dokumentide ja andmete esitamisest arvates. Rahapesu Andmebüroo otsusel võib tegevusloa andmise tähtaega pikendada kuni 120 päevani. Kui Rahapesu Andmebüroo ei lahenda taotlust tähtaja jooksul, ei loeta tegevusluba antuks vaikimisi.

(2) Kui ettevõtja ei ole tegevusloa taotlemisel esitanud kõiki käesoleva seaduse §-s 70 nimetatud andmeid ja dokumente või need on ebaõiged või eksitavad või ei ole nõuetekohaselt vormistatud, jätab Rahapesu Andmebüroo taotluse läbi vaatamata.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 72. Tegevusloa kontrolliese ja tegevusloa andmisest keeldumise alused

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(1) Ettevõtjale antakse tegevusluba, kui:

1) temal, tema juhtorgani liikmel, prokuristil, tegelikul kasusaajal ja omanikul puudub kehtiv karistus riigivõimuvastase või rahapesualase süüteo või muu tahtlikult toimepandud kuriteo eest;

1¹) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikutel on korrektne ärialane maine;

2) ettevõtja poolt käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisik vastab käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;

3) ettevõtja tütaretevõtja, kelle tegevuseks soovitakse kasutada ettevõtja nimele taotletavat tegevusluba, vastab käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud nõuetele;

4) käesoleva seaduse § 70 lõike 1 punktis 4 nimetatud tegevusalal tegevusluba taotleva ettevõtja registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht ja tegevuskoht on Eestis või välisriigi äriühing tegutseb Eestis äriregistrisse kantud filiaali kaudu, mille tegevuskoht ja juhataja asukoht on Eestis;

5) käesoleva seaduse § 70 lõike 1 punktis 4 nimetatud tegevusalal tegevusluba taotlevale ettevõtjale on avatud maksekonto krediidasutuses, e-raha asutuses või makseasutuses, mis on asutatud Eestis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja osutab Eestis teenuseid piiriüleselt või mis on asutanud Eestis filiaali;

6) [kehtetu -RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

7) käesoleva seaduse § 70 lõike 1 punktis 4 nimetatud tegevusalal tegevusluba taotlev ettevõtja peab vastama §-des 72¹–72⁵ sätestatud nõuetele.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(1¹) Rahapesu Andmebürool on õigus keelduda virtuaalvääringu alase tegevusloa andmisest, kui:

1) ettevõtja ja teise isiku vaheline märkimisväärne seos takistab taotleja üle piisava järelevalve teostamist või see on takistatud teise riigi, kus isik, kellega taotlejal on märkimisväärne seos, on asutatud, õigusaktidest tulenevate nõuete või nende rakendamise tõttu;

2) ettevõtja esitatud andmetest selgub, et tema eesmärk ei ole tegutseda Eestis või tema äritegevusel ei ole seoseid Eestiga või tema äritegevusel ei ole peale Eesti tegevuskoha ning Eestis asuvate juhatuse liikmete märkimisväärseid seoseid Eestiga;

3) ettevõtja esitatud sise-eeskirjad ei ole taotleja tegevuse laadi, ulatust ja keerukuse astet arvestades piisavad, proportsionaalsed ja üheselt mõistetavad või on kehtiva õigusega vastuolus;

4) ettevõtja infotehnoloogilised süsteemid ja muud tehnoloogilised vahendid ei ole teenuse osutamiseks piisavad;

5) esineb kahtlus aktsia- või osakapitali legaalses päritolus;

6) ettevõtjale või ettevõtjas olulist osalust omavale isikule on varem väljastatud tegevusluba, mis on kehtetuks tunnistatud käesoleva seaduse § 75 lõike 1 punkti 2, 4, 7, 8 või 9 või lõike 2 punkti 1, 2, 3, 4, 5, 6 või 7 või majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 37 lõike 1 punkti 1 või 3 või lõike 2 punkti 2 või 3 alusel.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2) Isikul ei ole korrektset ärialast mainet, kui Rahapesu Andmebüroo on tuvastanud asjaolud, mis seavad kahtluse alla selle olemasolu või kinnitavad selle puudumist. Isiku ärialane maine ei ole korrektne muu hulgas, kui:

1) tema tegevus või tegevusetus on kaasa toonud ettevõtja või muu finantsjärelevalve alla kuuluva isiku pankroti või tegevusloa kehtetuks tunnistamise finantsjärelevalve asutuse algatusel;

2) ta on pannud toime esimese astme kuriteo;

3) tema suhtes on kohus vastavalt karistusseadustiku §-le 49 kohaldanud tegutsemiskeeldu või §-le 49¹ ettevõtluskeeldu, samuti kui tema suhtes kehtib ärikeeld või teataval erialal või ametikohal töötamise keeld või teda on karistatud sellise keelu rikkumise eest;

4) ta ei ole suuteline korraldama ettevõtja tegevust selliselt, et investorite ja klientide huvid oleksid piisavalt kaitstud;

5) ta on esitanud Rahapesu Andmebüroole valeinformatsiooni või jätnud olulise informatsiooni esitamata;

6) teda on karistatud majandusalase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ja vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(3) Virtuaalvääringu alase tegevusloa taotleja, taotleja juhtorgani liige ja taotlejas olulist osalust omav isik ei või kahe aasta jooksul Rahapesu Andmebüroo tegevusloa andmisest keeldumise või käesoleva seaduse § 75 lõike 1 punkti 2, 4, 7, 8 või 9 või lõike 2 punkti 1, 2, 3, 4, 5, 6 või 7 või majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 37 lõike 1 punkti 1 või 3 või lõike 2 punkti 2 või 3 alusel tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse jõustumisest arvates uut tegevusloa taotlust esitada.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 72¹. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja osa- või aktsiakapital

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja osa- või aktsiakapital peab olema:

- 1) vähemalt 100 000 eurot, kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja osutab ühte või mitut käesoleva seaduse § 3 punktis 10, 10¹ või 10³ nimetatud teenust;
- 2) vähemalt 250 000 eurot, kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja osutab käesoleva seaduse § 3 punktis 10² nimetatud teenust.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja asutamisel uue äriühinguna võib osa- või aktsiakapitali sissemakse olla ainult rahaline.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 72². Nõuded virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahenditele

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendid peavad igal hetkel vastama ühele järgmistest suurustest, olenevalt sellest, kumb on suurem:

- 1) käesoleva seaduse § 72¹ lõikes 1 sätestatud osa- või aktsiakapitali suurus;
- 2) vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 3 või 6 sätestatud arvutusmetoodikale arvatud omavahendite suurus.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendid koosnevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.06.2013, lk 1–337) artiklites 26–30 sätestatud esimese taseme põhiomavahenditest koos nimetatud määruse artiklis 36 sätestatud mahaarvamistega, sealjuures ei kohaldata mahaarvamisele nimetatud määruse artiklites 46 ja 48 sätestatud künnisega seotud erandeid.

(3) Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja osutab üksnes käesoleva seaduse § 3 punktis 10 või 10³ nimetatud teenust, ei tohi virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendid olla väiksemad kui 25 protsenti eelmise majandusaasta püsivatest üldkuludest. Üldkulud vaadatakse üle igal aastal.

(4) Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja on tegutsenud vähem kui 12 kuud, võib ta püsivate üldkulude arvutamisel kasutada majandustegevuse prognoose tingimusel, et ta hakkab kasutama varasemate perioodide andmeid niipea, kui need on kättesaadavad.

(5) Majandusaasta püsivate üldkulude arvutamise põhimõtted kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(6) Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja osutab käesoleva seaduse § 3 punktis 10¹ või 10² nimetatud teenust, peavad virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendid olema vähemalt võrdsed järgmiste mahuosade summaga:

- 1) 4 protsenti teenuse pakkumise raames tehtud tehingute mahu osast, mis on kuni 5 miljonit eurot või sellega võrdne;
- 2) 2,5 protsenti teenuse pakkumise raames tehtud tehingute mahu osast, mis on üle 5 miljoni euro, kuid ei ületa 10 miljonit eurot;
- 3) 1 protsenti teenuse pakkumise raames tehtud tehingute mahu osast, mis on üle 10 miljoni euro, kuid ei ületa 100 miljonit eurot;
- 4) 0,5 protsenti teenuse pakkumise raames tehtud tehingute mahu osast, mis on üle 100 miljoni euro, kuid ei ületa 250 miljonit eurot;
- 5) 0,25 protsenti teenuse pakkumise raames tehtud tehingute mahu osast, mis on üle 250 miljoni euro.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud teenusena tehtud tehingute mahu osa arvutamise aluseks on üks kaheteistkümnendik virtuaalvääringu teenuse pakkuja eelneva aasta jooksul käesoleva seaduse § 3 punktides 10¹ ja 10² nimetatud teenusena tehtud ülekandmise ja vahetamise tehingute kogusummast. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja, kes on eelneval aastal tegutsenud vähem kui 12 kuud, jagab asjakohase näitaja saamiseks eelneva aasta jooksul tehtud ülekandmise ja vahetamise tehingute mahu summa eelneval aastal tegutsenud kuude arvuga.

(8) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud rakendama meetmeid, mis tagavad igal ajal võimaluse omavahendite arvutamiseks piisava täpsusega.

(9) Rahapesu Andmebüroo võib määrata tähtaja, mille jooksul peab virtuaalvääringu teenuse pakkuja viima omavahendid käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetele kooskõlla.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 72³. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja audiitorkontroll

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja raamatupidamise aastaaruande audiitorkontroll on kohustuslik.

(2) Audiitorettevõtjaks võib nimetada audiitortegevuse seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud isiku.

(3) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja audiitorettevõtjat ei või nimetada kauemaks kui viieks aastaks. Viieks aastaks nimetatud audiitorettevõtja nimetamine vahetult järgnevaiks perioodiks ei ole lubatud.

(4) Audiitorettevõtja peab kontrollima virtuaalvääringu teenuse pakkuja poolt omavahendite kohta kehtestatud nõuete täitmist bilansipäeva seisuga ning esitama vastava virtuaalvääringu teenuse pakkuja majandusaasta aruande esitamise tähtajaks sellekohase arvamuse virtuaalvääringu teenuse pakkujale ja Rahapesu Andmebüroole.

(5) Rahapesu Andmebürool on õigus kohustada virtuaalvääringu teenuse pakkujat määrama audiitorettevõtja, kui:

- 1) üldkoosolek või osatüingu juhatus ei ole audiitorettevõtjat nimetanud;
- 2) üldkoosoleku või osatüingu juhatuse nimetatud audiitorettevõtja on loobunud audiitorkontrolli tegemisest;
- 3) Rahapesu Andmebüroo hinnangul on audiitorettevõtja kaotanud usalduse.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 72⁴. Sisekontroll ja andmete säilitamine

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja peab rakendama piisavaid sisekontrolli meetmeid, mis hõlmavad virtuaalvääringu teenuse pakkuja kõiki juhtimis- ja tegevustasandeid.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja nõukogu määrab siseauditi üksuse ülesannete täitmiseks siseaudiitori. Siseaudiitorile kohaldatakse audiitortegevuse seaduses atesteeritud siseaudiitori kohta sätestatud nõudeid ja tegevuse õiguslikke aluseid. Siseaudiitor ei või täita ülesandeid, mis põhjustavad või võivad põhjustada huvide konflikti.

(3) Siseaudiitori ülesanne on kontrollida virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja tema juhtide ning töötajate tegevuse vastavust õigusaktidele, Rahapesu Andmebüroo ettekirjutustele, juhtimisorganite otsustele, sise-eeskirjadele, virtuaalvääringu teenuse pakkuja sõlmitud lepingutele ja heale tavale.

(4) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja tagab siseaudiitorile kõik tema ülesannete täitmiseks vajalikud õigused ja töötingimused, sealhulgas õiguse saada selgitusi ja teavet virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhtidelt ja töötajatelt ning jälgida avastatud puuduste kõrvaldamist ja tehtud ettepanekute täitmist.

(5) Siseaudiitor on kohustatud talle virtuaalvääringu teenuse pakkuja kohta teatavaks saanud teabe, mis osutab õigusrikkumistele või klientide huvide kahjustamisele, viivitamata kirjalikult edastama virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhtidele ja Rahapesu Andmebüroole.

(6) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ning tema välisriigi filiaalid säilitavad käesolevas seaduses sätestatud andmeid muutmatusena ja Rahapesu Andmebüroole kättesaadavana viis aastat kliendiga ärisuhte lõppemisest arvates, kui Rahapesu Andmebüroo ei ole ettekirjutusega kehtestanud teistsugust tähtaega või seaduses ei ole sätestatud pikemat tähtaega.

(7) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja tema välisriigi filiaalid säilitavad dokumente, milles sätestatakse teenuse osutamise lepingu kohased virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja kliendi õigused ja kohustused või tingimused, mille alusel kliendile teenust osutatakse, nii kaua, kuni lepinguline või muu virtuaalvääringu teenuse pakkumisega seotud õigussuhe kliendiga kestab, kui käesolevas seaduses või muus õigusaktis ei ole sätestatud pikemat tähtaega.

(8) Rahapesu Andmebürool on õigus nõuda, et pärast virtuaalvääringu teenuse pakkujale antud tegevusloa lõppemist peab ta säilitama andmeid käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud viieaastase tähtaja möödumiseni.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 72⁵. Kõrgendatud nõuded virtuaalvääringu teenuse pakkuja asukohale, tegevuskohale, juhatuse liikmetele ja kontaktisikule

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liikmel peab olema kõrgharidus ja vähemalt kaheaastane erialane töökogemus.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liige ei või olla enama kui kahe virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liikme ametikohal.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud piirangu tähenduses loetakse järgmised ametikohad üheks ametikohaks:

- 1) juhatuse liikme ametikohad samas kontsernis;
- 2) juhatuse liikme ametikohad äriühingus, milles virtuaalvääringu teenuse pakkuja omab olulist osalust.

(4) Rahapesu Andmebüroo võib lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule anda juhatuse liikmele loa ühele täiendavale juhatuse liikme ametikohale asumiseks.

(5) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisik ei või olla teise virtuaalvääringu teenuse pakkuja kontaktisik või struktuuriüksuse juht.

(6) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liige võib töötada käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisikuna või vastava struktuuriüksuse juhina üksnes nendes virtuaalvääringu teenuse pakkujates, kus ta on juhatuse liige.

(7) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevuskoht peab võimaldama virtuaalvääringu teenuse pakkumist ja tema asu- või tegevuskoha kaudu peab olema igal ajal võimalik tagada järelevalve- või uurimisasutuse esindajale juurdepääs kogutavatele ja säilitatavatele andmetele.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 72⁶. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja majandustegevusest ajutiselt loobumine

Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ei saa esitada majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 34 lõikes 2 sätestatud majandustegevusest ajutiselt loobumise teadet.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 73. Majandustegevuse muutmise kavatsuse teatele dokumentide lisamise kohustus

Kui ettevõtja esitab majandustegevuse muutmise kavatsuse teate enda, oma juhtorgani liikme, prokuristi, tegeliku kasusaaja või omaniku muutmise kohta, siis tuleb teatele lisada käesoleva seaduse § 70 lõike 3 punktis 8 nimetatud dokument, kui ettevõtja on välisriigi teenusepakkuja või tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või omanik on välisriigi kodanik.

§ 74. Majandustegevusega seotud asjaolude muutmisest teatamise kohustus

Majandustegevuse muutmise kavatsuse teates ning majandustegevuse muutmise teates kirjeldab ettevõtja, millised tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvad või tegevusloa kõrvaltingimustega seotud asjaolud on muutunud või milliseid kavatakse muuta, või esitatakse tütar-ettevõtja kohta, kes alustab majandustegevust tegevusloa regulatsioonieseme raames, kõik käesoleva seaduse § 70 lõikes 3 nimetatud andmed ja majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 15 lõike 1 punktides 1–3, 5 ja 6 sätestatud andmed.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 75. Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 37 lõikes 1 sätestatule tunnistab Rahapesu Andmebüroo käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 nimetatud tegevusloa kehtetuks, kui:

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

- 1) ettevõtjale on andnud tegevusloa Finantsinspeksioon;
- 2) ettevõtja korduvalt ei täida järelevalveasutuse ettekirjutusi;
- 3) ettevõtja ei ole taotlenud tegevusalal tegutsema asunud kuue kuu jooksul loa väljastamisest arvates;
- 4) ettevõtja ei vasta kehtivatele tegevusloa andmise tingimustele ja mittevastavust ei ole kõrvaldatud selleks ettekirjutusega antud tähtaja jooksul, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva;

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

- 5) virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevus on peatunud kauemaks kui kuueks järjestikuseks kuuks;

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

- 6) virtuaalvääringu teenuse pakkuja ühineb uue ühingu asutamisega või ühineb ja tegevust jätkab ühendav ühing;

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

- 7) virtuaalvääringu teenuse pakkuja on esitanud või tema volitusel on esitatud Rahapesu Andmebüroole valeandmeid;

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

- 8) virtuaalvääringu teenuse pakkujat, tema juhtorgani liiget, prokuristi, tegelikku kasusaajat või omanikku on karistatud majandusalase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või rahapesu või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ja vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud;

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

- 9) virtuaalvääringu teenuse pakkuja, tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või omanik on rikkunud rahvusvahelist sanktsiooni või rikub rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavate õigusaktidega kehtestatud korda.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 37 lõikes 2 ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib Rahapesu Andmebüroo tunnistada käesoleva seaduse § 70 lõike 1 punktis 4 nimetatud tegevusloa kehtetuks, kui:

- 1) virtuaalvääringu teenuse pakkuja kuulub konsolideerimisgruppi, mille struktuur ei võimalda saada konsolideeritud järelevalveks vajalikku informatsiooni, või teenuseosutajaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluv äriühing on asutatud riigis, kus pädeval järelevalveasutusel ei ole õiguslikku alust või võimalusi Rahapesu Andmebürooga koostöö tegemiseks või mille õigusaktidest tulenevad nõuded või nende rakendamine takistaks taotleja üle piisava järelevalve teostamist;

- 2) virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja muu isiku vahel olev märkimisväärne seos takistab piisava järelevalve teostamist;

3) ilmneb, et virtuaalvääringu teenuse pakkuja on valinud tegevusloa taotlemise ja registreerimise kohaks Eesti eesmärgiga hoida kõrvale välisriigis, kus ta peamiselt tegutseb, teenuseosutajale või tegevusele kehtestatud keeldudest või rangemate nõuete täitmisest;

4) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi pädeva järelevalveasutuse poolt Rahapesu Andmebüroole esitatud teabe kohaselt on virtuaalvääringu teenuse pakkuja rikkunud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi õigusaktis sätestatud tingimusi;

5) virtuaalvääringu teenuse pakkuja avaldab oma tegevuse või juhtide kohta oluliselt ebaõiget või eksitavat teavet või reklaami;

6) virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendite suurus ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele;

7) virtuaalvääringu teenuse pakkuja on korduvalt või olulisel määral rikkunud tema tegevust reguleerivates õigusaktides sätestatud.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 75¹. Teenuse osutamise keeld

Käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 4, 4¹, 7 ja 8 nimetatud valdkondades on keelatud teenust osutada ettevõtjal, kellel või kelle juhatuse või nõukogu liikmel või tegelikul kasusaajal on kehtiv karistus majanduslase, varavastase, riigivastase või avaliku usalduse vastase kuriteo eest.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

9. peatükk Juriidilise isiku, usaldushalduse ja maksekonto tegeliku kasusaaja andmed

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

§ 76. Tegeliku kasusaaja andmete hoidmise kohustus

(1) Eraõiguslik juriidiline isik kogub ja hoiab andmeid oma tegeliku kasusaaja kohta, sealhulgas teavet tema omandiõiguse või kontrolli tegemise viiside kohta. Tegeliku kasusaaja andmeid hoiab eraõigusliku juriidilise isiku juhatuse tegelike kasusaajate andmekogus.

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(1¹) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(1²) Usaldushaldur, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on Eestis, on kohustatud koguma ja hoidma äriregistri juures teavet kõigi käesoleva seaduse § 9 lõike 6 punktides 1–5 nimetatud isikute kohta.

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(2) Eraõigusliku juriidilise isiku osanikud, aktsionärid või liikmed peavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmise võimaldamiseks andma juriidilise isiku juhatusele kogu neile teadaoleva teabe tegeliku kasusaaja kohta, sealhulgas teabe tema omandiõiguse või kontrolli tegemise viiside kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust ei kohaldata:

1) korteriomandi- ja korteriühituseaduses sätestatud korteriühitule;

[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

2) hooneühituseaduses sätestatud hooneühitule;

3) reguleeritud turul noteeritud äriühingule;

4) sihtasutuste seaduses sätestatud sihtasutusele, kelle majandustegevuse eesmärk on põhikirjas määratud soodustatud isikute või isikute ringi huvides vara hoidmine või kogumine ja kellel puudub muu majandustegevus;

[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.09.2018]

5) filiaalile.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 76¹. Tegelike kasusaajate andmekogu

[Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

§ 76². Tegelike kasusaajate andmekogu

(1) Tegelike kasusaajate andmekogu asutab ja selle põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(2) Tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja on Rahandusministeerium. Volitatud töötlejad on Registre ja Infosüsteemide Keskus ning Tartu Maakohtu registriosakond (edaspidi *registriosakond*).

(3) Tegelike kasusaajate andmekogus säilitatakse käesoleva seaduse § 77 kohaselt esitatud andmeid ja § 77² kohaselt tehtud märgete infot.
[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(4) Tegelike kasusaajate andmekogu andmetel on informatiivne tähendus.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 77. Andmete esitamine

(1) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõigetes 2–4² ja §-s 76 sätestatust, esitab täisühing, usaldusühing, osühing, aktsiaselts või tulundusühistu äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;
 - 2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.
- [RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(1¹) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(1²) [Kehtetu -RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(2) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab mittetulundusühing äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;
 - 2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.
- [RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(3) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab sihtasutus äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;
 - 2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta;
 - 3) sihtasutuste seaduse § 9 tähenduses soodustatud isikute nimekiri, mis sisaldab iga soodustatud isiku nime, isikukoodi ja isikukoodi riiki, isikukoodi puudumise korral sünniaega ja -kohta ning elukohariiki, kui sellised isikud on sihtasutuse põhikirjas märgitud.
- [RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(3¹) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(3²) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(3³) Usaldushaldur esitab äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse kõigi käesoleva seaduse § 9 lõike 6 punktides 1–5 nimetatud isikute kohta nime, isiku- või registrikoodi ja isiku- või registrikoodi riigi, isikukoodi puudumise korral sünniaja ja -koha ning elukohariigi.
[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(3⁴) Usaldushaldur esitab äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse ka usaldushalduse täieliku nime, selle loomise kuupäeva, selle riigi nime, mille õiguse alusel on usaldushaldus loodud, oma aadressi, telefoninumbri ja elektronposti aadressi.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(4) Äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus peab tegeliku kasusaaja andmed esitama koos äriregistrisse kandmise avaldusega.

(4¹) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(4²) Usaldushaldur esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 3³ ja 3⁴ nimetatud andmed 30 päeva jooksul arvates:
1) usaldushalduse loomisest;
2) usaldushalduriks saamisest või
3) tähtajalise elamisõiguse saamisest.
[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(5) Esitatud andmete muutumise korral esitab äriühing, mittetulundusühing, sihtasutus või usaldushaldur uued andmed 30 päeva jooksul andmete muutmise teadaasaamisest arvates.
[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(6) Kui tegeliku kasusaaja andmed ei ole muutunud, kinnitab äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus andmete õigsust majandusaasta aruande esitamisel.

[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.09.2018]

§ 77¹. Andmete õigsuse tagamine

[Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

§ 77². Andmete õigsuse tagamine

(1) Kui käesoleva seaduse § 77 kohaselt andmete esitamiseks kohustatud isik pole selles paragrahvis nimetatud kohustust täitnud, teavitab registriosakond teda sellest ja nõuab andmete esitamist.

(2) Andmete esitamiseks kohustatud isik peab andmed esitama kümne tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavituse saamisest arvates.

(3) Kui registriosakond saab käesoleva seaduse § 20 lõike 2⁴ alusel esitatud ja asjakohaselt põhistatud teate tegelike kasusaajate andmete ebaõigsuse kohta, teavitab ta sellest andmete esitamiseks kohustatud isikut ning teeb andmete juurde märke, et esineb kahtlus nende õigsuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud märke kustutatakse automaatselt andmete õigsuse kinnitamisel või nende muutmisel.

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

§ 78. Andmete avalikustamine

(1) Tegelikult kasusaaja andmed ja nende kohta tehtud märked avalikustatakse äriregistri infosüsteemis.

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

(2) Tasu määrad tegeliku kasusaaja andmete väljastamise eest kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Tegelikult kasusaaja andmeid väljastatakse tasuta kohustatud isikule, valitsusasutusele, Finantsinspeksioonile ja kohtule.

[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.09.2018]

§ 79. Tegelikult kasusaaja õigus nõuda esitatud andmete parandamist

(1) Tegelikult kasusaajaks märgitud isikul või tema seaduslikul või lepingulisel esindajal on õigus taotleda juriidilise isiku juhatusele ebaõigete andmete parandamist.

(2) Kui juriidilise isiku juhatusele on põhjendamatult keeldunud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse alusel ebaõigete andmete parandamisest, võib tegelikult kasusaajaks märgitud isik nõuda juriidiliselt isikult ebaõigete andmete avaldamisega tekitatud kahju hüvitamist.

[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.09.2018]

§ 79¹. Tegelikult kasusaaja õigus nõuda esitatud andmete kättesaadavuse piiramist

[Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

§ 79². Tegelikult kasusaaja õigus nõuda esitatud andmete kättesaadavuse piiramist

(1) Olukorras, kus tegelikult kasusaaja andmete avalikkusele kättesaadavus põhjustaks tegelikule kasusaajale ebaproportsionaalselt suure kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalda või ähvardamise ohu, on tegelikult kasusaajal ja tema esindajal õigus taotleda andmekogu vastutavalt töötlejal erandkorras andmete kättesaadavuse piiramist.

(2) Kui tegelikult kasusaaja on alaealine või piiratud teovõimega isik, võib tegelikult kasusaaja esindaja taotleda andmete avalikkusele kättesaadavuse piiramist kuni tegelikult kasusaaja täisealiseks saamiseni või tema täieliku teovõime taastumiseni.

(3) Tegelikult kasusaajate andmekogu vastutav töötleja piirab andmete avalikkusele kättesaadavust tegelikult kasusaaja või tema esindaja põhistatud taotluse alusel, kui on tõendatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud asjaolude esinemine. Andmete avalikkusele kättesaadavuse piiramine lõpetatakse, kui ei esine kättesaadavuse piirangu seadmise aluseks olevat asjaolu. Tegelikult kasusaajate andmekogu vastutav töötleja teavitab taotlejat andmete kättesaadavuse piiramise taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise ning andmete kättesaadavuse piiramise lõpetamise otsusest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel piiratud kättesaadavusega andmeid avaldatakse üksnes krediidi- ja finantseerimisasutusele, notarile, täidesaatva riigivõimu asutusele, Finantsinspeksioonile ning Rahapesu Andmebüroole.

(5) Tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja esitab käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel tehtud otsuste arvu ja põhjenduste kohta ülevaate Euroopa Komisjonile.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 80. Andmete kustutamine

(1) Tegelik kasusaaja andmed kustutatakse automaatselt viis aastat pärast juriidilise isiku registrist kustutamist.
[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.09.2018]

(2) [Kehtetu -RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(3) Registripidaja kustutab usaldushalduse tegeliku kasusaaja andmed, kui selleks õigustatud huvi omav isik tõendab, et andmete esitamise aluseks olnud asjaolu äralangemisest on möödunud vähemalt viis aastat.
[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 07.03.2022]

§ 81. Maksekonto teabe automatiseeritud edastamise kohustuslikkus

(1) Krediid- ja finantseerimisasutus, kes on kliendile avanud maksekonto (edaspidi *konto*), millele on väljastatud IBAN-kood, või üürinud hoiulaeka, peab tagama, et täitemenetluse seadustiku §-s 63¹ nimetatud elektroonilise arestimissüsteemi kaudu on kättesaadavad vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 1¹–1⁵ nimetatud andmed.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1¹) Konto omaniku ja hoiulaeka üürile võtja kohta tehakse kättesaadavaks:

- 1) nimi;
- 2) isikukood ja isikukoodi väljastanud riik, nende puudumise korral sünniaeg ja -riik või registrikood;
- 3) postiaadress.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1²) Kontot kasutama volitatud isiku kohta tehakse kättesaadavaks:

- 1) nimi;
- 2) isikukood ja isikukoodi väljastanud riik, nende puudumise korral sünniaeg ja -riik;
- 3) postiaadress;
- 4) volituse alguse ja lõpu kuupäev ning kasutusõiguse sisu.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1³) Konto omaniku tegeliku kasusaaja kohta tehakse kättesaadavaks:

- 1) nimi;
- 2) isikukood ja isikukoodi väljastanud riik, nende puudumise korral sünniaeg ja -riik;
- 3) elukohariik.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1⁴) Konto kohta tehakse kättesaadavaks:

- 1) IBAN;
- 2) konto avamise kuupäev;
- 3) konto sulgemise kuupäev.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1⁵) Hoiulaeka kohta tehakse kättesaadavaks hoiulaeka kasutusse andmise lepingu:

- 1) number;
- 2) sõlmimise kuupäev;
- 3) lõpetamise kuupäev.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) IBAN (inglise keeles *International Bank Account Number*) käesoleva paragrahvi tähenduses on Rahvusvahelise Standardorganisatsiooni poolt kindlaksmääratud standardile ja standardile EVS 876:2016 vastav rahvusvaheline kontotunnus, millega üheselt identifitseeritakse konkreetne konto liikmesriigis.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1¹, 1⁴ ja 1⁵ nimetatud andmete kättesaadavus tagatakse olemasoleva konto ja kehtiva hoiulaeka lepingu kohta ning päringu saamisele eelneva viieaastase perioodi kestel suletud konto ja lõpetatud hoiulaeka kasutusse andmise lepingu kohta.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1² nimetatud andmete kättesaadavus tagatakse olemasoleva konto puhul päringu saamisele eelneva viieaastase perioodi kohta.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1³ nimetatud andmete kättesaadavus tagatakse olemasoleva konto kohta päringule vastamise hetkeseisuga.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

10. peatükk Vastutus

§ 82. Rahapesu ja terrorismi rahastamise hoolsusmeetmete, riskihinnangu, protseduurireeglite ning sisekorraeskirja rakendamata jätmise korralduse andmine

(1) Kohustatud isiku juhatuse liikme poolt hoolsusmeetmete, käesoleva seaduse §-s 13 nimetatud riskihinnangu, protseduurireeglite või sisekontrollieeskirja rakendamata jätmise korralduse andmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 83. Anonüümse konto või hoiuraamatu või -laeka või virtuaalvääringu rahakoti avamine

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

(1) Käesolevas seaduses sätestatud anonüümse konto või hoiuraamatu või -laeka või virtuaalvääringu rahakoti avamise otsuse tegemise või sellekohase lepingu sõlmimise eest, kui kohustatud isik oli krediidi- või finantseerimisasutus või virtuaalvääringu teenuse pakkuja, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 84. Isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise kohustuse täitmata jätmine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud kliendi või juhuti tehingus osaleva isiku või isiku esindaja isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 85. Tegelikult kasusaaja tuvastamise kohustuse rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud tegelikult kasusaaja tuvastamise ja kontrollimise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 86. Teabe kogumise ja hindamise nõuete rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt ärisuhte või juhuti tehtava tehingu eesmärgi ning olemuse kohta teabe kogumise ja sellise teabe hindamise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 87. Riikliku taustaga isikuga tehingu tegemise nõuete rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt riikliku taustaga isikuga tehingu tegemise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 88. Ärisuhte loomise ja juhuti tehingu tegemise keelu rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt ärisuhte loomise ja juhuti tehingu tegemise keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 89. Ärisuhte seire kohustuse rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud ärisuhte seire kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 90. Tegevuse edasiandmise keelu rikkumine

(1) Kohustatud isiku või tema juhatuse liikme poolt tegevuse edasiandmise eest isikule, kes on asutatud suure riskiga kolmandas riigis, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 91. Korrespondentsuhtluse nõuete rikkumine

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(1) Korrespondentsuhte loomise eest käesolevas seaduses sätestatud nõudeid rikkudes – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 92. Rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusest teatamise kohustuse rikkumine

(1) Rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest, valutavahetusest või muust tehingust, kus rahaline kohustus suurusega üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, Rahapesu Andmebüroole teatamise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga. [RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 93. Ebaseaduslik teavitamine Rahapesu Andmebüroole edastatud andmetest

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme, kontaktisiku või töötaja või järelevalveasutuse töötaja poolt isiku, tema esindaja või isiku tegeliku kasusaaja või avalikkuse ebaseadusliku teavitamise eest tema kohta Rahapesu Andmebüroole edastatud teatest või andmetest või tema kohta Rahapesu Andmebüroo tehtud ettekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga. [RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 94. Andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 94¹. Majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest ja majandustegevuse lõpetamisest teatamise kohustuse rikkumine

(1) Käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 nimetatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude või kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest teatamise, eelnimetatud asjaolude muutmise kavatsusest etteteatamise või teenuse pakkuja tegevuse lõpetamisest teatamise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 94². Teenuse osutamise keelu rikkumine

(1) Käesoleva seaduse §-s 75¹ sätestatud teenuse osutamise keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 94³. Aruandluskohustuse rikkumine

(1) Käesoleva seaduse § 54¹ alusel kehtestatud aruandluskohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 94⁴. Omavahendite nõuete rikkumine

(1) Käesolevas seaduses ja selle alusel sätestatud virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendite nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 95. Tegelik kasusaaja andmete esitamata jätmise või valeandmete esitamine

(1) Eraõigusliku juriidilise isiku aktsionäri, osaniku või liikme või usaldushalduri poolt tegeliku kasusaaja andmete esitamata jätmise, andmete muutumisest teatamata jätmise või teadvalt valeandmete esitamise eest, kui sellega on põhjustatud olukord, kus kohustatud isik ei suuda täita käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktis 3 sätestatud hoolsusmeedet, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.
[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 01.01.2019]

§ 96. Makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumine

(1) Makseteenuse pakkuja juhi või töötaja või makseagendi juhi või töötaja või füüsilisest isikust makseagendi poolt maksjaga seotud teabe välja selgitamata või kontrollimata jätmise, samuti edastamata jätmise või muude Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2015/847 kehtestatud makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 96¹. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja kohustuste rikkumine

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhi või töötaja poolt tehingu algatajaga seotud teabe välja selgitamata või kontrollimata jätmise või ärisuhte väliselt teenuse osutamise või muude käesoleva seaduse §-s 25 sätestatud virtuaalvääringu teenuse pakkuja kohustuste rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 97. Menetlus

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on Rahapesu Andmebüroo ning Finantsinspeksioon.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

11. peatükk Rakendussätted

§ 98. Seaduse rakendamise järelanalüüs

Rahandusministeerium analüüsib 2018. aasta 31. detsembriks käesolevas seaduses ärisuhte loomisele reaajas intervjuu nõude rakendamise otstarbekust ja eesmärgipärasust ning tegelike kasusaajate teabe esitamise regulatsiooni piisavust ja esitab vajaduse korral ettepanekud õigusaktide muutmiseks Riigikogu rahanduskomisjonile.

§ 98¹. Rahapesu andmebüroo valitsusasutuseks muutmise üleminekusätted

(1) Alates 2021. aasta 1. jaanuarist lähevad Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksusena tegutsenud rahapesu andmebüroo (edaspidi käesolevas paragrahvis *PPA RAB*) ja tema ametnike ülesanded, õigused ja pädevus üle Rahapesu Andmebüroole ja tema ametnikele Rahandusministeeriumi valitsemisalas.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetud õigusjärglus kehtib ka osalusele rahvusvahelistes organisatsioonides, koostöölepetes, samuti Rahapesu Andmebüroo ja selle ametnike ligipääsule kõikides riiklikes registrites, andmekogudes ja infosüsteemides.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Kuni 2021. aasta 1. jaanuarini jätkab PPA RAB oma ülesannete täitmist, sealhulgas esindab Rahapesu Andmebürood rahvusvahelistes organisatsioonides, koostöölepetes ning riigisisestes organisatsioonides ja menetlustes.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) PPA RAB-i käsutuses ja valduses olev informatsioon, toimikud, andmebaasid ning andmekandjad antakse Rahapesu Andmebüroole Rahandusministeeriumi valitsemisalas üle hiljemalt 2021. aasta 1. jaanuaril.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Enne 2021. aasta 1. jaanuari käesoleva seaduse või rahvusvahelise sanktsiooni seaduse alusel alustatud haldusmenetlused ja järelevalvetoimingud, mis jätkuvad pärast 2021. aasta 1. jaanuari, viiakse lõpule Rahapesu Andmebüroo poolt Rahandusministeeriumi valitsemisalas.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) Enne 2021. aasta 1. jaanuari PPA RAB-i poolt käesoleva seaduse ja rahvusvahelise sanktsiooni seaduse alusel algatatud väärteomenetluste puhul on alates 2021. aasta 1. jaanuarist kohtuväliseks menetlejaks Rahapesu Andmebüroo Rahandusministeeriumi valitsemisalas.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(7) Enne 2021. aasta 1. jaanuari PPA RAB-i haldusakti või toimingu peale halduskohtusse esitatud kaebuse puhul on alates 2021. aasta 1. jaanuarist PPA RAB-i asemel menetlusosaline Rahapesu Andmebüroo Rahandusministeeriumi valitsemisalas.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(8) PPA RAB-i ametnikud, kelle ülesanded ja ametikoht ei muutu, viiakse alates 2021. aasta 1. jaanuarist avaliku teenistuse seaduse § 98 lõike 1 punkti 1 alusel tähtajatult üle Rahapesu Andmebüroo ametikohale Rahandusministeeriumi valitsemisalas.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(9) PPA RAB-i politseiametnikud, kelle ülesanded ja ametikoht ei muutu, vabastatakse politseiteenistusest ja viiakse alates 2021. aasta 1. jaanuarist nende kirjalikul nõusolekul avaliku teenistuse seaduse § 98 lõike 1

punkti 1 alusel tähtajatult üle Rahapesu Andmebüroo ametikohale Rahandusministeeriumi valitsemisalas, arvestades käesoleva paragrahvi erisusi.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(10) PPA RAB-i juht viiakse alates 2021. aasta 1. jaanuarist üle Rahapesu Andmebüroo juhi ametikohale Rahandusministeeriumi valitsemisalas kuni tema Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori ametisse nimetamise käskkirjast tuleneva tähtaja saabumiseni, kohaldades politsei ja piirivalve seaduses sätestatud. Käesoleva seaduse 2021. aasta 1. jaanuaril jõustuva redaktsiooni § 53 lõikes 2 viidatud avalik konkurss Rahapesu Andmebüroo juhi ametisse nimetamiseks viiakse läbi 2020. aasta 15. oktoobriks.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(11) Politseiametniku üleviimisel käesoleva paragrahvi lõigete 9 ja 10 alusel jätkub tema politseiteenistuse staaži arvestus ning tal säilib õigus politseiametniku väljateenitud aastate pensionile vastavalt politsei ja piirivalve seaduse §-le 111¹, kui ta on pensioniõiguse tekkimise ajal ametikohal Rahapesu Andmebüros Rahandusministeeriumi valitsemisalas või politseiteenistuses.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(12) Käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud politseiametniku õigus väljateenitud aastate pensionile ei sõltu pensioniõigusliku ea saabumisele vahetult eelneva pideva politseiteenistuse staaži pikkusest ega politseiteenistusest pensionile jäämisest.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

(13) PPA RAB-i Rahandusministeeriumi valitsemisala valitsusasutuseks muutmise seotud haldusaktid annab ning tehingud ja toimingud, sealhulgas ametnike ja politseiametnike üleviimisega seotud toimingud, teeb rahandusminister või rahandusministri volitatud isik.
[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 23.11.2020]

§ 99. Hasartmängukorraldaja hoolsusmeetmete rakendamise erisus

2018. aasta 31. augustini kohaldab hasartmängukorraldaja hoolsusmeetmeid vähemalt võidu väljamaksmise, panuse tegemise või mõlema korral, kui kliendi antav või saadav summa on vähemalt 2000 eurot või sellega võrdväärne summa muus vääringus.

§ 100. Olemasolevatele kliendisuhetele sätete uuesti kohaldamise kohustus

Kohustatud isik kohaldab vajaduse korral ühe aasta jooksul seaduse jõustumisest arvates käesoleva seaduse 3. peatükis nimetatud hoolsusmeetmeid olemasolevate klientide suhtes. Hoolsusmeetmete kohaldamise vajaduse hindamisel lähtub kohustatud isik muu hulgas kliendi olulisusest ja riskiprofiilist ning ajast, mis on möödunud hoolsusmeetmete eelmisest kohaldamisest või nende kohaldamise ulatusest.

§ 100¹. Tegelik kasusaaja andmete kontrollimine

Kohustatud isikud rakendavad käesoleva seaduse § 20 lõikes 2¹ nimetatud hoolsusmeetmeid klientide suhtes, kellega neil on loodud kestav ärisuhe enne käesoleva paragrahvi jõustumist, ühe aasta jooksul käesoleva paragrahvi jõustumisest arvates.
[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 101. Riskihinnangu koostamise ja protseduurireeglite uuendamise tähtaeg

(1) Kohustatud isikul on oma tegevuse käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks aega üks aasta käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

(2) Käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 nimetatud loakohustusega isik esitab Politsei- ja Piirivalveametile §-s 13 nimetatud riskihinnangu ning sellele vastavad protseduurireglid ja sisekontrollieeskirja ühe aasta jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

§ 102. Teave olemasoleva tegevuse edasiandmise lepingu kohta

Kohustatud isik esitab pädevale järelevalveasutusele teave käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtinud tegevuse edasiandmise lepingu kohta käesoleva seaduse § 24 lõikes 4 sätestatud korras viie kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates ning teavitab pädevat järelevalveasutust lepingu muutmisest käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks.

§ 103. Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba

(1) Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba omav ettevõtja teatab kaheksa kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates Politsei- ja Piirivalveametile, kas ta soovib muuta oma tegevusloa

virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkuja tegevusloaks. Politsei- ja Piirivalveamet teeb asjakohase teate saamisel 30 tööpäeva jooksul taotluse esitamise päevast arvates otsuse tegevusloa andmise kohta ilma riigilõivu tasumise kohustuse ning tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvate asjaolude täiendava kontrollimiseta.

(2) Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba muutub kehtetuks üheksa kuud pärast käesoleva seaduse jõustumist.

§ 104. Äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidilise isiku teatamiskohustus

Enne käesoleva seaduse jõustumist äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidilise isiku juhatus deklareerib äriregistrile tegeliku kasusaaja andmed 60 päeva jooksul käesoleva sätte jõustumisest arvates.

§ 104¹. Teenuse osutamise keelu kohaldamine

Käesoleva seaduse §-s 75¹ nimetanud isik, kes on samas paragrahvis nimetatud teenuste osutamist alustanud enne selle paragrahvi jõustumist, viib oma tegevuse selle paragrahvi nõuetega vastavusse hiljemalt 2020. aasta 31. detsembriks.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 104². Andmete juurdepääsu tagamine elektroonilise arestimissüsteemi kaudu

Krediidi- ja finantseerimisasutustel tuleb käesoleva seaduse § 81 lõigetel 1, 3, 4 ja 5 nimetatud kohustusi täita alates 2020. aasta 10. septembrist.

[RT I, 10.07.2020, 1- jõust. 20.07.2020]

§ 105. Teatamiskohustuse täitmise vorm

Käesoleva seaduse § 50 lõikes 2 nimetatud teade esitatakse kuni 2018. aasta 30. juunini suuliselt, kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kui teade esitati suuliselt, korratakse seda hiljemalt järgmisel tööpäeval kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

§ 106.–§ 112.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 113. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 lõike 9 punktis 2 ja § 76 lõike 3 punktis 1 asendatakse sõna „korterühistuseaduses” sõnadega „korteriomandi- ja korteriühistuseaduses”.

§ 114.–§ 118.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 118¹. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusloa samaväärsus

Käesoleva seaduse alusel välja antud virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkuja tegevusluba ja virtuaalvääringu rahakotiteenuse pakkuja tegevusluba loetakse samaväärseks virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusloaga.

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

§ 118². Kehtivat tegevusluba omava ettevõtja tegevuse kooskõlla viimine käesoleva seaduse 2019. aasta 11. detsembril vastu võetud redaktsiooniga

(1) Käesoleva seaduse alusel tegevusloa saanud ettevõtja on kohustatud oma tegevuse ja dokumendid viima käesoleva seaduse 2019. aasta 11. detsembril vastu võetud redaktsiooni § 70 lõike 3 punktides 9–11 ning § 72 lõike 1 punktides 1¹, 4, 5 ja 6 sätestatud nõuetega kooskõlla hiljemalt 2020. aasta 1. juuliks.

[RT I, 31.12.2019, 2- jõust. 10.03.2020]

(2) Kui ettevõtja käesoleva paragrahvi lõikes 1 ette nähtud tähtaja jooksul oma tegevust seadusega kooskõlla ei vii ja dokumente ei esita, tunnistab Rahapesu Andmebüroo ettevõtja tegevusloa kehtetuks.

[RT I, 21.11.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 118³. Kehtivat tegevusluba omava ettevõtja tegevuse kooskõlla viimine käesoleva seaduse 2022. aasta 15. märtsil jõustunud redaktsiooniga

(1) Käesoleva seaduse alusel tegevusloa saanud virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud oma tegevuse ja dokumendid viima käesoleva seaduse 2022. aasta 15. märtsil jõustunud redaktsiooni § 70 lõikes 3², §-des 72¹ ja 72², § 72³ lõigetel 2–5 ning §-des 72⁴ ja 72⁵ kehtestatud nõuetega kooskõlla hiljemalt 2022. aasta 15. juuniks.

(2) Käesoleva seaduse § 72³lõikes 1 sätestatud audiitorkontrolli kohustust kohaldatakse virtuaalvääringu teenuse pakkuja majandusaasta aruannete perioodidele, mis algavad 2022. aasta 10. märtsil või hiljem.

(3) Käesoleva seaduse alusel tegevusloa saanud virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud tagama, et käesoleva seaduse § 72³lõikes 4 sätestatud arvamus esitatakse Rahapesu Andmebüroole hiljemalt 2023. aasta 1. jaanuariks.

(4) Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja käesoleva paragrahvi lõikes 1 ette nähtud tähtaja jooksul oma tegevust seadusega kooskõlla ei vii ja dokumente ei esita, tunnistab Rahapesu Andmebüroo virtuaalvääringu alase tegevusloa kehtetuks.

(5) Kõigi majandustegevusest ajutise loobumise teate esitanud virtuaalvääringu teenuse pakkujate, kes ei ole 2022. aasta 15. märtsi seisuga oma majandustegevust taasalustanud, majandustegevus loetakse taasalustatuks 2022. aasta 15. juunist.

(6) Rahapesu Andmebüroo võib kehtivat tegevusloa omava ettevõtja tegevuse kooskõlla viimisega seonduvalt tegevusloa muutmise menetlust pikendada kuni 150 päevani.
[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]

§ 119. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 19 lõige 3 ja §-d 76–80 jõustuvad 2018. aasta 1. septembril.

(2) Käesoleva seaduse § 113 jõustub 2018. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse §-d 81 ja 95 jõustuvad 2019. aasta 1. jaanuaril.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 05.06.2015, lk 73–117), muudetud direktiividega (EL) 2018/843 (ELT L 156, 19.06.2018, lk 43–74) ja (EL) 2019/2177 (ELT L 334, 27.12.2019, lk 155–163); nõukogu direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64, 11.03.2011, lk 1–12), muudetud direktiividega 2014/107/EL (ELT L 359, 16.12.2014, lk 1–29), (EL) 2015/2376 (ELT L 332, 18.12.2015, lk 1–10), (EL) 2016/881 (ELT L 146, 03.06.2016, lk 8–21), (EL) 2016/2258 (ELT L 342, 16.12.2016, lk 1–3), (EL) 2018/822 (ELT L 139, 05.06.2018, lk 1–13), (EL) 2020/876 (ELT L 204, 26.06.2020, lk 46–48) ja (EL) 2021/514 (ELT L 104, 25.03.2021, lk 1–26);

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1153, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK (ELT L 186, 11.07.2019, lk 122–137).

[RT I, 12.03.2022, 2- jõust. 15.03.2022]